Vanematel on lastele alati midagi öelda. Õpetussõnu, manitsusi, selgitusi või niisama targutusi. Kuna lapsed neid aga tavaliselt kas veel või enam ei kuula, siis pani kirjamees ja blogija Fredrik Backman need juttud lihtsalt kirja. Et äkki poeg vähemalt siis loeb, kui jälle tahaks vanemat kuulda. Need ei ole vormilt hirmus tõsised lood, ent raagivad lõbusal ja arusaadaval viisil sellest, mida üks poeg (või tegelikult ka tütar) tõepoolest elust teada võiks.

FREDRIK BACKMAN

Mida minu poeg peaks maailmast teadma

FREDRIK BACKMAN

Mida minu poeg peaks maailmast teadma

FREDRIK BACKMAN

MIDA MINU POEG PEAKS MAAILMAST TEADMA

Rootsi keelest tõlkinud Ene Mäe

TÄNAPÄEV

Originaal:
Fredrik Backman
Saker som min son behöver veta om världen
Forum, Stockholm 2012

Toimetanud Katrin Naber
Kujundanud Villu Koskaru

Eestikeelne tõlge ilmub vastavalt kokkuleppele Stockholmi kirjandusagentuuriga
Bonnier Group Agency ja agentuuriga Goumen & Smirnova

Copyright © Fredrik Backman 2012
Tõlge eesti keelde © Ene Mäe ja Tänapäev, 2014

ISBN 978-9949-27-567-0
Trükitud OÜ Greif trükikojas

www.tnp.ee

See raamat on pühendatud sinu vanaemale,
sest tema õpetas mind armastama sõnu.

Ja sinule.

Kõigil muudel põhjustel.

Sisukord

Mida sul on vaja teada liikumisanduriga wc-lampidest 11
Mida sul on vaja teada Ikeast 25
Mida sul on vaja teada jalgpallist 39
Mida sul on vaja teada asjadest 53
Mida sul on vaja teada mehelikkusest 69
Mida sul on vaja teada jumalast ja lennujaamadest 83
Mida sul on vaja teada sellest, mis juhtus laulva plastkaelkirjakuga 95
Mida sul on vaja teada sellest, miks Felicia emme minu peale kuri on 111
Mida sul on vaja teada headusest ja kurjusest 125
Mida sul on vaja teada bändi tegemisest 137
Mida sul on vaja teada armastusest 151
Mida sul on vaja teada, kui ma sul natuke liiga kõvasti käest kinni hoian 165

Pojale

Ma palun sinult vabandust.

Kõige eest, mida ma lähema kaheksateistkümne aasta jooksul teen. Kõige eest, mida ma tegemata jätan. Kõige eest, millest ma aru ei saa. Kõigi lastevanemate koosolekute kutsete eest, mida sa mulle näidata ei taha.

Kõigi kordade eest, mil ma sulle häbi teen. Kõigi laagrite eest, kuhu ma ennast vabatahtlikult mingiks asjapulgaks pakun. Kõigi tüdruksõprade eest, keda sa koju õhtusöögile kutsuda ei taha.

Selle eest, et ma esitan teiste inimeste nähes emme-eksis-ja-issil-oli-õigus-tantsu.

Selle korra eest, kui sinu kool kutsub kõik lastevanemad laptuuturniirile ja ma võtan seda natuke liiga tõsiselt. Selle eest, et ma röögatan sinu mateõpsile „kuradi kivipallur". Selle eest, et ma üritan sinu sõpradele patsi lüüa.

Selle eest, et ma ostan minibussi.

Selle eest, et mul on lühikesed püksid.

Selle eest, et esimesel korral, kui sind tõelisele sünnipäevapeole kutsutakse, jääme sinna hiljaks. Selle eest, et ma lähen ilgelt tujust ära, kui Gröna Lundis on saba. Selle eest, et ma ütlen rulapoe müüjale „mees". Selle eest, et ma ei saa aru, et sa läheksid tegelikult parema meelega võimlemistrenni kui

mängiksid jalkat. Selle eest, et ma unustan vannitoa ukse lukku panna.

Tšarterreiside eest. Kauboikaabu eest. T-särgi eest, millel on kiri „Õiged mehed kaaluvad üle 90 kilo". Kõne eest, mille ma sinu lõpupeol pean.

Kõigi kordade eest, kui ma jään natuke vinti ja räägin anekdooti kahest iirlasest paadis.

Ma palun sinult kõige selle eest vabandust.

Aga kui sa minu peale parajasti kõige vihasem oled, siis palun katsu meeles pidada, et minu jaoks jääd sa alatiseks selleks pisikeseks üheaastaseks kutiks, kes seisis ihualasti esikus, hambutu irve näol, ja surus riidest lõvi õnnelikult vastu rinda.

Kui ma olen nõme. Kui ma teen margi täis. Kui ma olen ebaõiglane. Siis palun mõtle selle päeva peale.

Selle päeva peale, kui sa ei tahtnud mulle öelda, kuhu kuradi kohta sa mu autovõtmed peitsid.

Ja tuleta meelde, et sina alustasid.

Sinu paps

Mida sul on vaja teada liikumisanduriga WC-lampidest

Jaa. Niisiis mina olen sinu issi. Ma saan aru, et see hakkab sulle nüüdseks kohale jõudma. Siiamaani oled sa ju nii-öelda lihtsalt kaasa lohisenud ja lasknud meil kogu töö ära teha, aga minu andmetel oled sa nüüd poolteist aastat vana ja järelikult sellises eas, kus sulle võib hakata üht-teist õpetama. Igasugu nippe ja muud. Ma ütlen kohe ära, et sellesse suhtun ma väga positiivselt.

Kõigepealt tahan ma, et sa saaksid aru, et lapsevanem olla polegi nii pagana lihtne, kui pealtnäha paistab. Palju asju on vaja orgunnida. Lapsehoolduskotid. Turvatoolid. Unelaulud. Lisakindad. Kaka. Eelkõige kaka. Kuradi palju kakat on vaja ära orgunnida. Ära võta seda isiklikult. Võid küsida ükskõik kelle käest, kellel on väikesed lapsed. Esimesel aastal keerleb kogu elu kaka ümber.

Kaka tajumine. Kaka puudumine. Kaka avastamine. Kakalõhnaaisting. Kaka ootamine. Tõsiselt, ma ei leia sõnu seletamiseks, kui suur osa elust kulub kaka ootamise peale, kui sul on laps.

„Kas hakkame minema? Okei! Kas kaka on ära tulnud? Mida? Mis sa räägid? Ei ole tulnud? Oh kurat. Okei-okei. Rahu, ära nüüd paanikasse mine. Mis kell on? Kas ootame ära? Või riskime ja loodame, et jõuame kohale, enne kui see tuleb? Riskime! Okei? Ei ole okei? Mõtle, kui see tuleb tee peal? Sul on õigus. Okei. Tasa, ma pean mõtlema! Okei, aga mõtle, kui me ootame siin, aga kakat ei tulegi, mida me siis teeme? Kas

riskime ja hakkame ikkagi minema? Ja siis tuleb see tee peal ja siis me ütleme: „Kurat! Oleks me kohe minema hakanud, siis oleks enne kakat kohale jõudnud!!!""

Saad aru? Niimoodi ongi kogu aeg, kui sa oled paljunenud. Kogu su argielu koosneb kakalogistikast. Sa hakkad sellest täiesti häirimatult võõraste inimestega rääkima. Konsistents, värvus, väljumisajad. Kaka sõrmede küljes. Kaka tekstiilide peal. Kaka, mis vannitoa põrandal kahhelplaatide vuukidesse jääb. Sa hakkad arutlema kaka metafüüsilise tunnetamise üle. Lahkad seda akadeemilisel tasemel. Kui Šveitsi teadlased esinesid meedias ja teatasid, et nad on avastanud senitundmatu osakese, mis suudab valgusest kiiremini liikuda, ja kogu maailm mõistatas, millest see osake koosneb, vaatasid kõik väikeste laste vanemad korraga teineteisele otsa ja ütlesid: „Kaka. See on raudselt kaka."

Ja kõige hullem ei olegi kaka ise. Kõige hullem on teadmatus. Kui sa näed oma lapse näos neid väikesi tõmblusi ja ütled: „Kas see ...? Paistis sedamoodi, et ta ..., aga võib-olla tegi ta niisama nägusid? Võib-olla ta ainult ... peeretas? Oh armas jumal, me oleme Ryanairi lennukis, ütle, et see oli ainult peer!" Ja siis tuleb viis sekundit oodata. Ja need on universumi pikimad viis sekundit, seda võin ma sulle garanteerida. Iga sekundi vahele mahub kümme tuhat igavikku ja üks elujaatav Prantsuse draama. Ja siis, viimaks, nagu oleks see mõni sihuke „Matrixi" stseen, kus aeg venima hakkab, tuleb lõhn. Nagu märg tsemendikott näkku. Ja teekond mähkimisruumi, mille sa siis ette võtad, on nagu võitlusorjade minek Colosseumi lõvidega rinda pistma. Ma kinnitan sulle, et kui sa sealt jälle välja tuled, on sul sama tunne, nagu oli ilmselt sõjameestel, kes pärast barbarite võitmist Rooma tagasi pöördusid, aga sinna sisse minnes ei ole sa keegi muu kui gladiaator.

Kui sa suuremaks saad, räägin ma sulle kõige esimesest kakast. Ürgkakast. Sellest, mida kõik tited millalgi esimesel ööpäeval pärast sündimist kakavad. See on täitsa süsimust. Justkui vanakuri ise oleks kakanud. Ilma naljata.

See mähkmevahetus oli minu Vietnam.

Ja muidugi võib sul tekkida küsimus, miks ma just nüüd sellest juttu teen. Aga ma lihtsalt tahan, et sa saaksid aru, kuidas kõik omavahel seotud on. Kaka on osa maailmast, saad aru. Ja praegusel ajal, kui keskkond ja säästlik areng on nii tähtis, tuleb aru saada, millist rolli kaka laiemas kontekstis mängib. Milline on olnud kaka tähtsus seoses tänapäeva tehnikaga.

Sest tead, maailm ei ole alati niisugune välja näinud. Oli aeg, kui igal pool ei olnudki elektroonikat ja arvuteid. Kas sa saad aru, et kui minu lapsepõlves keegi filmi vaatas ja talle mõne näitleja nimi meelde ei tulnud, ei olnud mingit võimalust seda välja uurida! Tuli oodata järgmise päevani ja raamatukokku minna ja teatmeteosest järele vaadata. Ma tean. Haige värk. Või siis tuli sõbrale helistada ja küsida, aga mälu nüüd seda: siis võis juhtuda, et kui telefon oli kaks korda kutsunud, panid sa toru ära ja ütlesid: „Ei, teda pole kodus." Pole k-o-d-u-s, saad aru?

Siis oli teine aeg. Aga pärast tuli kõik see tehnika. Internet ja mobiiltelefonid ja puuteekraanid ja muu värk, ja see veeretas minu põlvkonnale raske koorma kaela, kui me lastevanemateks saime, saad aru? Kõigi teiste põlvkondade lastevanemad võisid õigustada kõike sellega, et nad „ei teadnud". Niimoodi räägivad meie vanemad. Jõid rinnaga toitmise ajal veini? „Ei teadnud." Lasid meil hommikusöögiks kaneelisaiu süüa? Ilma turvavööta tagaistmel istuda? Pruukisid rasedana LSD-d? „Aga kullapai, me ju ei t-e-a-d-n-u-d. Tead, see oli 70ndatel aastatel. Siis ei olnudki see ohtlik!"

Aga minu põlvkond teab, okei? Meie teame KÕIKE! Nii et kui sinu lapsepõlves miski nihu läheb, siis mina vastutan. See jutt, et ma tegutsesin heas usus, ei pea juriidiliselt vett. Ma oleksin ju võinud guugeldada. Oleksin pidanud guugeldama. Issand jumal, miks ma ometi ei guugeldanud?

Kurat.

Me lihtsalt ei taha vigu teha. Muud midagi. Terve meie põlvkond kasvas suureks ja sai ühe või kahe eriala spetsialistiks. Meil on veebipoed ja maksusoodustused ehitus- ja remonditööde eest, personaaltreenerid ja Apple'i tugi. Me ei katseta ise, vaid helistame kellelegi, kes teab. Loodus ei valmistanud meid teie tulekuks ette.

Niisiis me guugeldame. Loeme foorumiteemasid. Helistame perearsti nõuandetelefonile, sest te oleksite *äärepealt* pea vastu lauaserva ära löönud, ja küsime, kas sellest võib mõni „psüühiline viga" külge tulla, sest me ei taha sellega riskida, et peaksime kuusteist aastat hiljem, kui te B-taseme mates mitterahuldava hinde saate, mõtlema: „Äkki tekkis tal traumajärgne stress? Võib-olla tuleb see sellest?" Okei? Me ei taha, et meid peetaks vastutavaks selle eest, et te ööd läbi väljas kolasite ja oma kuramuse laserrelvade ja lendautodega mängisite, selle asemel et õppida!

Sest me armastame teid.

Selles see asi ongi. Me tahame, et te oleksite paremad kui meie. Sest kui meie lapsed meist paremad ei ole, mis mõte kogu sellel värgil üldse on? Me tahame, et te oleksite südamlikumad, targemad, tagasihoidlikumad, heldemad ja vähem isekad kui meie. Me tahame luua teile nii head eeldused, kui me vähegi suudame. Niisiis me järgime unerežiimi ja käime seminaril ja ostame ergonoomilise lapsevanni ja surume automüüja vastu seina ja möirgame: „Kõige turvalisem! Ma tahan KÕIGE

TURVALISEMAT, saad aru?" (Mitte et mina oleksin seda teinud – ära kõike puhta kullana võta, mida su emme räägib.)

Me jälgime teie lapsepõlve kaameratega, nii et Suure Venna maja on selle kõrval nagu mingi kuramuse isikuvabaduste paradiis, ja käime beebide ujumiskoolis ja ostame funktsionaalseid, õhku läbilaskvaid riideid – sooneutraalsetes värvitoonides – ja meil on haiglane hirm vigu teha. Kirjeldamatu kartus, et me ei saa hakkama. Sest me elasime nii pikka aega maailma ajaloo suurimate egoistidena, kuni saime lastevanemateks ja taipasime, kui tähtsusetud me tegelikult oleme.

Tõdemus, et alates sellest hetkest hingad sa kellegi teise kopsudega, tabab sind rängemalt, kui sa ei ole selleks ette valmistatud.

Ja me tahame teha kõik, et teid kaitsta. Säästa teid kõigist pettumustest ja kimbatustest ja õnnetutest armumistest. Meil ei ole halli aimugi, kuidas see kuramuse värk tegelikult käib, sest lapse saamine on nii mõneski mõttes nagu rataslaaduri juhtimine portselanipoes. Jalg kipsis. Pangaröövlimüts tagurpidi peas. Purjuspäi.

Aga meie kavatseme üritada. *God damn it*. Sest me tahame olla nii head vanemad, kui vähegi suudame. Muud midagi.

Niisiis me guugeldame. Me guugeldame kõike.

Ja me hoolime keskkonnast. Sest me ei pärinud maad oma vanematelt, vaid laename seda oma lastelt, ja kõik see muu jama. Me usume seda jama! Me oleme valmis selle jama eest võitlema! Meil on selle jama kohta indiaanlaste piltidega plakatid! Niisiis ostame endale paremad autod. Sorteerime prügi. Paigaldame kõikidele lampidele väikesed liikumisandurid, nii et tuled kustuvad automaatselt, kui toas kedagi pole. Ja mõnikord läheme selle asjaga liiga kaugele. Teeme seda parimate kavatsustega, aga mõnikord oleme liiga agarad. Mõnikord pingutab minu

põlvkond hullult üle – katsu sellest aru saada. Siis juhtubki nii, et mingi kuramuse geenius otsustab paigaldada need liikumisandurid ühe kaubanduskeskuse mähkimisruumi. Ja tuli kustub 30 sekundi jooksul.

Ja siin me nüüd oleme. Sina ja mina. Ja kaka. Pimedas.

Sa ei ole veel nii suur, et sa oleksid näinud, kuidas inimesed olümpiamängudel rõngastel võimlevad, aga umbes nii näeb see välja, kui tuli sel ajal kustub, kui ma WC-poti peal istun, ja ma püüan seda uuesti põlema saada. Ja siis võid endale ette kujutada, millist „Luikede järve" uustõlgendust selleks vaja läheb, et tuld põlema saada, kui ühes käes on mähe, mis on raske nagu hantel, ja teises käes pool pakki niiskeid puhastusrätte ja samal ajal tuleb seista ühel jalal ja hoida sind põlvega tasakaalus, et sa mähkimislaualt maha ei libiseks.

Ja siis, just selles olukorras ongi mul tunne, et minu põlvkond on keskkonnasõbraliku tehnikaga vist sammu võrra liiga kaugele läinud. Selline tunne on mul. Saad aru?

Ma usun, et sa saad aru.

Ma tahan ainult, et sa teaksid, et ma armastan sind. Kui sa suureks kasvad, saad sa aru, et ma tegin sinu lapsepõlves palju vigu. Ma tean. Ma olen sellega leppinud. Aga ma tahan, et sa teaksid, et ma tõesti andsin oma parima. Ma ei jätnud midagi varuks. Panin endast välja kõik, mis panna oli.

Ma guugeldasin roppumoodi.

Aga seal oli hullult pime. Ja kõik kohad olid kakat täis. Mõnikord tuleb loota vaistu peale. Ausalt öeldes peaksid sa õnnelik olema, et me sealt üldse elusalt välja saime.

Kui ma suren, siis pea meeles:

1. Hüppa Ameerika mägedelt maha.
2. Võta võllast köis, oota, kuni jõuad laeva juurde, ja võta rummiankur.
3. Võta laternast õlipudel.
4. Pane köie peale õli ja ühenda köis rummiankruga. Mine suure lumeahvi juurde ja pista rummiankur lumeahvile kaenlasse.
5. Kui LeChuck tuleb ja üritab sind põletada, viska talle pipart, nii et ta köie peale aevastab. Köis läheb põlema, rummitünn plahvatab ja LeChuck sureb.

Vaat niimoodi võidad sa „Monkey Island 3".

Sinu emme võib silmi pööritada nii palju kui tahab. Ma ei taha sellega riskida, et see tarkus koos minu põlvkonnaga hauda läheb.

Mida sul on vaja teada minu ootustest sinu suhtes

Sinu emme: *(Loeb ühe Belgia lastepsühholoogi raamatut.)* Siin on kirjas, et ta on praegu sellises arengufaasis, kus aju keskendub väga spetsiifilistele oskusele.

Mina: Okei ...

Sinu emme: Ja siin on kirjas, et erinevad lapsed keskenduvad erinevatele asjadele. Mõned lapsed veeretavad ennast, mõned lapsed arendavad hääle tekitamise võimet, mõned õpivad äärmiselt vara asju haarama ...

Mina: Mida? Nii et erinevatel lastel on erinevad supervõimed?

Sinu emme: *(Ei ole päris seda nägu, nagu võiks niimoodi öelda.)* Jaa ... just ... nii võib vist öelda küll ...

Mina: Nii et see on nagu The Xavier Institute filmis „X-Men"?

Sinu emme: *(Ohkab.)* Jah. Just. Nii ongi. Kui „enda veeretamist" supervõimeks pidada.

Mina: *(Vaatan suurel padjal lamava ja magava sinu poole.)* Huvitav, milline supervõime temal on?

Sinu emme: *(Vaatab sind.)* Ei saa salata, et ta on väga hea magaja.

(Vaikus.)

Mina: Pole vist suurem asi supervõime?

Sinu emme: Ega vist.

(Vaikus.)

Mina: See laps on tõesti üks suur pettumus.

Sinu emme: Häh! Niimoodi ei saa ju öelda!

Mina: Mida? Sa pead ju tunnistama, et poissi, kes on „hea magaja", hakkaks X-meeste kamp räigelt taga kiusama!

Sinu emme: *(Võtab su sülle. Läheb toast välja.)* Nüüd ma lähen ja panen ta voodisse, et ta ei peaks seda juttu kuulama.

Mina: Arvad sa, et Wolverine'i ema teda niimoodi nunnutas? Ah?

(Vaikus.)

Mina: Aga võib-olla on ta lihtsalt väsinud, sest ta VÕITLEB ÖÖD LÄBI KURJUSE VASTU?

Sünnitusmatemaatika

Lastepolikliiniku õde: Ahah, ma näen, et siin paberites on kirjas, et teie pojakene sündis paar nädalat enne aega?

Mina: Jaa, peab paika. 37. nädalal.

Lastepolikliiniku õde: Eeei, siin on kirjas 36+5.

Mina: Jaa, 36 nädalat ja 5 päeva. See on ju 37. nädal?

Lastepolikliiniku õde: Mjaäää, me ei arvesta niimoodi, saad aru? Meie arvestame, et ta oli 36+5.

Mina: Niisiis ... teie arvestate, et ta sündis 36. nädalal?

Lastepolikliiniku õde: 36+5, jah.

Mina: Aga see on siis ju 37. nädal?

Lastepolikliiniku õde: Mjaäää, me ei arvesta niimoodi, saad aru?

Mina: Mis tähendab „ei arvesta niimoodi". Te loete ju nädalaid?

Lastepolikliiniku õde: Mjaäää, me loeme päevi.

Mina: Ja millest need neetud nädalad koosnevad, kui järele mõelda?

Lastepolikliiniku õde: Mhmh, need koosnevad päevadest. Seda ma tean.

Mina: Nii et 36 nädalat?

Lastepolikliiniku õde: Pluss 5.

Mina: Niisiis 36. nädal?

Lastepolikliiniku õde: Mjaäää. Pluss 5, tähendab.

Mina: Aga kui aega kulus 36 nädalat ja 5 päeva, siis, kurat võtaks, oli meil ju 37. nädal?

Lastepolikliiniku õde: Jaa. Niimoodi võib see ehk paista küll.

Mina: Just nimelt!

Lastepolikliiniku õde: Aga me ei arvesta niimoodi.

Mina: Aga mitmes nädal meil siis OLI???

Lastepolikliiniku õde: 36. Pluss 5.

Mina: Nii et 36. nädal?

Lastepolikliiniku õde: Mjaäää ...

(Pikk vaikus)

Lastepolikliiniku õde: Mida sa otsid?

Mina: Ibuprofeeni!

Note to self

Lastepolikliiniku õdedele ei meeldi, kui kasutatakse sõna „dresseerima".

Mida sul on vaja teada Ikeast

Ära pissi pallimerre.

See on tegelikult ainus nõu, mida ma sulle anda oskan.

Ja ära liigu vastuvoolu. Päriselt ka. Ma armastan sind ja puha, aga ma ütlen kohe ära, et kui sa üritad Ikeas vastuvoolu otse lõigata, siis on asi tõesti nii, et iga mees päästab ainult iseennast. Põrandal on nooled, seda teavad kõik, need on selleks, et anarhiat vältida. Kui Ikeas ei liiguks kõik ühes suunas, siis tekiks kaos, saad aru? Meile tuntud tsivilisatsioon saaks pimeduse ja tule meeletus viimsepäevapõrgus hukka.

Ja asi pole selles, et kui sa seda teed, siis inimesed vaatavad sind ainult hapu näoga ja suruvad käe taskus rusikasse. Ikea kliendid on kõige vähem passiivsed passiiv-agressiivsed ostjad kogu universumis. Hilises keskeas naised, kellel on lillad juuksed ja kes lõhnavad piparmündi-huuletubaka järele, rammivad oma kärudega su sääreluid, nagu nad oleksid Jaapani vaalapüüdjad ja sina oleksid Greenpeace'i logoga kummipaat. Vanemad mehed karjuvad suguelundite ja muude kehaosade kombinatsioone. Väikeste laste isad, laps kanderihmaga kõhu peal, koksavad sind „kogemata" peaga. Ausõna: mööda E4 vales suunas sõites kutsuksid sa esile vähem võõraste inimeste raevuhooge kui siin. Sa oled lindprii. Ja sellega ei mõtle ma seda mõnusat, ahvatlevat „ma lähen hooaja lõpus minema nagu Bosman" priiust. Ma mõtlen seda, et jahihooaeg on avatud ja jahitakse sind. Et kui sa teeksid kaasa mõnes Robin Hoodi filmis ja ütleksid Kevin Costnerile ja Russell Crowe'le: „Mina olen ka lindprii, kas ma

võin kampa lüüa?", siis nad vastaksid: „Mis sa ütlesid, et sa tegid? Päriselt ka või? Kuule poiss, meie oleme tapnud ja vägistanud ja rüüstanud ja me ei taha moraali lugeda, aga oled sa peast s-o-o-d-a või? Kas sa nooli ei näinud?" Sind võib vabalt küttida. See on nagu kellegi parkimiskoha varastamine. Pärast seda võib igaüks sind ära tappa. Reeglid on sellised.

Aga muidu: ära pissi pallimerre. See ongi tegelikult kõige tähtsam.

Jajah. Ma tean, et sulle võib tunduda imelik, et ma Ikeast nii pikalt räägin. Täie õigusega. Selles kohas on möödunud mõned minu elu kõige hullemad päevad. Tõesti, ma ei tea muid füüsilisi kohti peale hambaarstikabineti ja krematooriumi, millest eemale hoidmiseks ma oleksin valmis nii palju pingutama. Nojah, ma ei raiuks endal kätt küljest ära ega sööks väljaheidet või midagi, seda just mitte. Ega ma mingi psühh pole. Aga mõni aasta tagasi oleksin ma palgapäevajärgsetel pühapäevadel enam-vähem kõike niisugust teinud. Näiteks sundis sinu ema mind mõne korra ihualasti trepikotta prügišahti juurde minema, kui me oma esimeses korteris elasime. Aga see on teine lugu. (Aga nii palju võin ma küll öelda, et mitte kõik selle linnaosa 70ndates eluaastates naisterahvad ei suhtu alasti meestesse trepikojas päris rahulikult.)

Aga tead. Inimene saab vanemaks. Sina saad ka. Ja siis hakkad sa muudest asjadest aru saama. Näiteks sellest, et ka kõik sinu elu parimad päevad kipuvad lõppema Ikeas. Ja et mõne aja pärast pole enam nii oluline, mis sul pagasnikus on, vaid olulisem on, kes autos su kõrval istub.

Sa kasvad suureks. Lõpetad kooli. Tuled koju ja räägid, et sa ei kavatse edasi õppida, sest sa tahad „bändi teha". Või avada baari. Või surfipoe Tais. Sa lased endale silma rõnga panna ja perse peale lohe tätoveerida ja hakkad lugema raamatuid praktilise

filosoofia teemal. Ja see on okei. Idioot olla on okei, kui sa oled teismeline. See ongi teismeliste töö. Aga tead, umbes sel ajal ma ütlen sulle, et nüüd oleks tore, kui sa kodust välja koliksid. Ja ma seletan nüüd kohe ära, et see pole midagi isiklikku või nii. Mul läheb lihtsalt sinu tuba vaja, sest muidu pole mul uut piljardilauda kuhugi panna.

Ja siis sõidame Ikeasse sulle nuge-kahvleid ja kartulikoorijat ja fototrükiga pilttapeeti ostma. Sest see on vanemate töö.

Mina kolisin kodust ära 90ndate lõpus. Ma oletan, et sina teed seda 20ndate lõpus. Ainus nõu, mis ma sulle anda oskan, on see, et hangi endale palju lauanõusid, et ei peaks nii tihti nõusid pesema. Ja panditaara hoidmiseks peaks olema mingi hea lahendus. Ja ära hoia uimasteid kodus. Jaa, ma tean, mida sa mõtled: sa mõtled, et see vabandus, et „need on mu sõprade omad" läheb läbi. Aga ära sa arva, et su emme seda uskuma jääb, kui ta sulle külla tuleb. Ta ei ole loll. Ta saab aru küll, et sa oled kõik selle limpsi ise ära joonud.

Muidu ma ennast vahele ei sega. Esimene korter on iga mehe enda oma. Aga kui ma ikkagi peaksin sulle ühe väikese vihje andma, siis osta oma esimene diivan Blocketist. Mitte Ikeast. Osta mõni sihuke pruuni nahkkattega koll, mis on suur nagu Surmatäht. Niisugune, mis nõuab mõneminutilist mõtlemisaega, enne kui sa aru saad, kas tegu on diivani või täispuhutava hüppemajaga. Selline, mille padjad on nii ära istutud, et kustutavad suitsuotsa ära, kui su sõber Jonte, suits hambus, magama jääb. Niisugune, mille peal sa magad 80 protsenti oma öödest, sest voodisse minek, kui sa oled telekamängu kinni pannud, ei tasu lihtsalt vaeva. Eelista funktsiooni vormile. Osta see diivan, millest sa oled alati unistanud. Usu mind. Seda võimalust sul pärast enam ei tule.

Sest varem või hiljem sa armud. Ja sellest ajast alates on kõik sinu elu diivanid üks suur kompromiss. Nii et ela, kuniks oled noor. Lesi oma unistuste diivanil nii palju, kui vähegi saad.

Ja ma tean, mida sa nüüd mõtled: sa mõtled, et niisugune diivan on sinu jaoks kindlasti liiga kallis. Aga ära pabista. Sa saad selle tasuta, kui oled nõus selle ise ära tooma. Sa ei saa sellest veel aru, aga ühel päeval kolid sa kellegagi kokku, keda sa armastad, ja siis saab kõik see värk kristallklaariks.

Elu koosneb enamjaolt lahingute valimisest. Sa õpid ka seda. Ja seda tunnetad sa kõige selgemini just Ikeas. Sa peaksid külastama mõnda Jämtlandi haagissuvilate platsi öösel kella kolme paiku, kui on joodud kast Sofierot ja kaks nädalat on sadanud nagu oavarrest, et kuulda sama paljusid avalikke paaritülisid, kui sa kuuled ühel keskmisel teisipäeval siin diivanikatete vahel. Inimesed võtavad seda sisustuse värki tänapäeval ikka pagana tõsiselt. Köögimööbli ja -tehnika sümboolika liigtõlgendamine on nagu rahvuslikuks spordialaks muutunud. „Ta tahab jääklaasi, see tõestab ju, et ta ei k-u-u-l-a mitte kunagi minu TUNDEID." – „Ääääääää! Ta tahab kasevineeri. Saad aru? *Fucking* kasevineer? Mõnikord on selline tunne, nagu ärkaks võhivõõra inimese kõrval!" Ja niimoodi ongi, iga kord, kui sa seal käid. Ja ma ei taha loengut pidada, aga kui ma võin sulle selle paiga kohta üheainsa asja õpetada, siis olgu selleks see: maailma ajaloo jooksul ei ole mitte ükski tüli Ikeas toimunud päriselt Ikea pärast. Inimesed võivad öelda, mida tahavad, aga kui paar, kes on kümme aastat abielus olnud, käib iseteeninduslaos ringi ja sõimab teineteist sõnadega, mida tavaliselt kasutavad ainult alkohoolikutest kriminaalkomissarid puhkemajanduse alal töötavate Ida-Euroopa naiste kohta, on sellel palju põhjusi. Aga mingid kuradi kapiuksed nende põhjuste hulka küll ei kuulu.

Usu mind. Sa oled Backman. Ükskõik milliste puudustega sa armastatud inimese puhul ka ei lepiks, võin ma sulle garanteerida, et sind ootavad ikkagi ees kannatused. Nii et leia endale keegi, kes armastab sind mitte sellepärast, et sa oled selline nagu oled, vaid sellest hoolimata, et sa sihuke oled. Ja riidekappide ja panipaikade osakonnas seistes ära keskendu nii väga mööblile. Keskendu sellele, et sa oled tõepoolest leidnud kellegi, kes on nõus oma träni sinu träniga ühes panipaigas hoidma. Sest käsi südamele pannes: träni on sul ikka üksjagu.

2008. aasta maikuus ühel palgapäevajärgsel pühapäeval kolasin ma Stockholmi külje all Barkarby Ikeas, kui oli umbes 6000 kraadi sooja ja õhukonditsioneer ei töötanud. Sel päeval võitis Manchester United liigakarika ja ma jäin nende viimasest matšist ilma. Kohvikus oli kõik otsas, välja arvatud sidrunimaitseline mineraalvesi. Üks odavate suitsude järele haisev mutt lükkas meelega oma käru vastu minu sääreluud. Mul oli süles üks eriti kole esikuvalgusti, kõige koledam, mida ma elu sees näinud olin.

See oli üks mu elu õnnelikumaid päevi.

Järgmisel hommikul sõlmisime oma esimese korteri lepingu. Sinu esimese kodu. Inimesed küsivad vahel minult, kuidas ma enne sinu emaga tuttavaks saamist elasin. Ma vastan, et ei elanudki.

Ma soovin sinule sedasama.

Isegi kui see tähendab, et sa oled sunnitud selle pruuni nahkdiivani ära andma mõnele 19-aastasele Arsenali särgiga nolgile, kes tuleb ühel laupäeva pärastlõunal sinu juurde koos sõbraga, kellel on Jägermeisteri lõhn juures ja kes kasutab sõna „softish", ilma et täpsustaks, millisesse sõnaliiki see kuulub. Isegi siis.

Sa õpid seda paika vihkama. Sa röögid, kui osa kruvisid puudu on, ja kriimustad ennast kahekordsete vineeritahvlitega

ja vannud, et pühendad oma elu sellele, et otsid üles ja tapad selle tüübi, kes on teinud „kummutimooduli Malm" kokkupanemisjuhendi joonised, mis kujutaksid justkui paksu „La Linea" multika mehikest, kes seisab silmitsi tõsise *bag in box* juhtumiga.

Ja sa õpid seda paika armastama.

Ma käisin siin sinu emaga, kui me olime just teada saanud, et ta on rase. Fantaseerisime, kes sa oled. (United tegi sel päeval Cityle pähe, ka sellest matšist jäin ma ilma.) Ja me käisime siin lapsevankriga, kui sa olid vastsündinu. Fantaseerisime, kes sinust kasvab. Ja ma kujutan ette, et ühel päeval on mul võibolla rõõm sinuga koos siin käia ja Unitedi matše maha magada, otsides asju minu lapselapsele. Sest ühel päeval vaatan ma kaks sekundit mujale, ja kui ma siis jälle ümber pööran, oled sa vahepeal suureks kasvanud.

Ja siis, kurat, teen ma sulle kõik tagasi.

Siis ma äratan sind pühapäeva hommikul poole kuuest ja oksendan *sinu* Xboxi täis, seda võin ma sulle kohe öelda. Ja siis sõidame siia ja ma annan sulle igasugu asjade kohta hüva nõu ja sina pööritad silmi ja me vaidleme, kuidas on kõige parem neid neetud lauaplaate autosse tarida. (Sinul ei ole õigus.)

Kõik minu elu parimad päevad lõpevad ühel või teisel viisil Ikeas.

Nii et mängi. Õpi. Kasva suureks. Aja oma kirge taga. Leia kedagi, keda armastada. Anna oma parim. Ole hell, kui saad, karm, kui pead. Hoia hoolega oma sõpru. Ära liigu vastuvoolu. Sa saad ilusti hakkama.

Aga nüüd ausalt. Sa pissisid pallimerre, eks?

Oh kurat.

Jaa. Ma tean, et su emme ütles ei.

Aga nüüd tõsiselt.

Tema arvas, et Santiago Bernabéu on pakivein.

Ära kuula teda.

Friteeritud Snickersi jäätise retsept

(Kunagi tänad sa mind selle eest)

Sul läheb vaja:

Jahu
Vett
Õlut
Küpsetuspulbrit
Vokkpanni
Natuke saia

Piisavat kogust õli, et maavalitsus sunniks sind pärast kui süüdlast politseiväljakutse kulusid kinni maksma

Sületäit Snickersi jäätiseid
Kellegi teise kööki

(Kui sa kasutad meie kööki ja su emme sellest teada saab, vajad sa ka tunnistajakaitseprogrammi.)

Tee nii.

Võta Snickersi jäätised pakendist välja ja pane taldrikuga sügavkülma. Lase neil seal olla umbes kuus-seitse Football Manageri matši. Nad peavad väljavõtmise ajal olema sama jäigad nagu Keanu Reaves kõigis oma filmirollides (välja arvatud kogu esimene „Matrixi" film ja väike osa kolmandast).

Sega kokku kaks detsiliitrit jahu, kaks detsiliitrit vett ja üks supilusikatäis küpsetuspulbrit. Kuumuta õli, kuni see hakkab mulisema nagu vesi selles koopas, kuhu Flash Gordon seda tüdrukut otsima läheb.

Võta Snickersi jäätised välja. Veereta neid taina sees. Pane nad õli sisse. Küpseta 15-20 sekundit, kuni nad nämmad välja näevad. Võta välja. Söö kohe ära.

Mina panen enda omadele peale siirupit, šokolaadikastet ning Beni & Jerry'se jäätist New York Super Fudge Chunk. Aga kui sinule tundub see liiga ebatervislik ja sa tahad midagi värskemat, siis võid seda kindlasti serveerida mingi puuviljaga. Näiteks banaaniga.

Sel juhul pole sul vaja õli vahetada. Võid friteerida banaani samas õlis, kus jäätiseidki.

See kiri hävib 5 sekundi pärast iseenesest.

[baby applauding ironically]

Jaa. Ma olen märganud, et sa oled õppinud käsi plaksutama.

Ära saa minust nüüd valesti aru, muidugi on see igati tore ja hea. Lastepsühholoogid räägivad, et plaksutamine on tihedalt seotud koordinatsiooni ja loovusega. Üks viis, kuidas väike laps oma identiteeti väljendab. Ja see on ju vägev ja puhas.

Aga ikkagi. Ma soovin ainult, et sa plaksutaksid natuke ... entusiastlikumalt. Muud midagi. Sest praegu plaksutad sa väga aeglaselt ja vaikselt. Justkui teeksid sa seda ... demonstratiivselt. Saad aru, mida ma mõtlen?

Jajah, algul proovisin ma seda muidugi enda kasuks pöörata, nagu kõik normaalsed lapsevanemad ilmselt teevad. Ma mängisin lihtsalt kogu aeg, et teen golfivõistlusel kaasa ja sina oled publik avalöögikohas. Vehkisin köögis kujuteldava kepiga ja vahtisin elutuppa, ja sinu kõnnitoolist mööda minnes kohendasin keskendunult nokkmütsi ja pomisesin midagi niisugust: „Mhmh, nüüd on ainult vaja pikast bunkrist üle saada, siis võime kahe löögiga griinile jõuda."

Aga nüüd, nojah, ma ei tea, kuidas seda seletada. Nüüd plaksutad sa niimoodi demonstratiivselt sellistes olukordades, kus on raske mõista seda kuidagi teisiti, kui et sa oled, mnjah ... irooniline.

Nagu siis, kui ma sulle süüa annan. Ja et asja nagu natuke põnevamaks teha, mängin, et lusikas on lennuk. Siis vaatad sa mind skeptiliselt, kui lusikas suhu jõuab, ja siis neelad sa toidu alla sellise pilguga, nagu su emmel tavaliselt on, kui ma kujuteldavat kitarri mängin. Ja siis plaksutad.

Mitte pikalt. Mitte entusiastlikult. Vaid ainult paar-kolm plaksu. Aeglaselt ja vaikselt.

Ja siis tekib vägisi tunne, et sa tahad sellega öelda: „No nii, tubli, idioot. Saidki suule pihta. Vaatame, kas meil õnnestub seda korrata."

Ausalt öeldes hakkab see minu enesekindlust õõnestama.

Ma ei saa ikka aru

Kui emme on sulle hommikusöögi andnud, näeb köök välja nagu Ajaxi reklaam. Kui mina olen sulle hommikusöögi andnud, näeb see välja nagu „Doom 3". Kurat, keegi varjab midagi minu eest.

Mida sul on vaja teada jalgpallist

No nii. Ma ei ütle ju, et sa pead jalkat mängima. Muidugi mitte. Minust ei saa sellist isa, kes sind tagant torgiks ja tribüünil seisaks ja kogu aeg karjuks.

Ma ütlen ainult, et kui sa jalkat mängid, siis on lihtsam. Muud midagi. Siis keeravad teised sulle vähem sitta.

Ma tahan öelda, et ma panen ju tähele, et praegu see sind suurt ei huvita. Tegelikult jääb mulje, et tantsimine on sinu meelest lahedam. Ja muidugi, meil oli äsja väike arvamuste lahkuminek, kas ma viskasin selle palli *sinule* või *sinu pihta*. Aga kui su emme muusika mängima paneb, hakkad sa äkki mööda elutuba keksima nagu väike lõbus kummikaru, kes on retseptiravimeid võtnud.

Mitte et see kuidagi paha oleks. Üldsegi mitte. Muidugi tantsi, kui tahad.

Ma ütlen ainult, et väikese poisina on su elu vähem keeruline, kui sa mängid jalkat. Et ma kardan seda eraldusmüüri, mille sa muidu lood. Muud midagi.

Ja kuule, sul pole vaja jalkat mängidagi, okei? Piisab sellest, kui sulle meeldib seda vaadata. Põhiline on olla kambas. Tunda, et sind on omaks võetud.

Asi pole selles, et midagi muud teha oleks v-a-l-e. Tantsida või midagi. Või tead küll, midagi muud. Muidugi mitte. Aga ma tahan lihtsalt seda valge varese tunnet iga hinna eest ära hoida. Ükski mees ei taha seda tunnet kogeda. Ja mina soovin sulle ainult head. Ma tahan, et sa saaksid aru, et ma räägin seda ainult armastusest.

Millestki osa saada. Mitte välja jääda.

Sest, tead küll, ma ju armastan seda spordiala. See on mulle nii palju andnud. Palju rohkem, kui ma olen iial suutnud vastu anda. Ja ma soovin seda sullegi. Ma soovin sulle kõike seda, mis jalka on, on olnud ja võib olla peaks olema, ja kõike, mida ta võiks olla sinule ja ainult sinule.

Ma soovin sulle sellist maagilist elukogemust nagu oma meeskonna leidmine. Lojaalsuse või mässumeelsuse pärast. Geograafia või ajaloo pärast. Ühtesulamiseks. Silmapaistmiseks. Sellepärast, et keskkaitsjal on *cool* nimi. Või lihtsalt puhta, siira äraarmumise tõttu.

Sellepärast, et neil on lihtsalt kõige ilusam särk.

Ja see särk käib sinuga eluaeg kaasas. Kauem kui enamik inimesi. Sellest saab sinu supervõime. Sa kohtad paljusid, kes ei saa sellest aru, aga olenemata sellest, milline eluetapp sul parajasti käsil on, kingib see särk sulle iga nädal 90 minutit mälukaotust. Ja sa avastad, et mõnikord on just see kõige ihaldatum supervõime.

Nii et asi pole selles, et tantsimine oleks vale.

Või ratsutamine või kujundujumine või muu selline värk, kui sa seda eelistad. Üldsegi mitte. See on täitsa okei, et sa hoopis sellega tegeled. Võib-olla sa ei tahagi üldse sporti teha. Võib-olla tahad hoopis golfi mängida! Ja siis on see *samuti* okei!

Mul ei ole eelarvamusi.

Ma lihtsalt, tead küll. Kardan seda eraldusmüüri.

Ja ma tahan, et sa annaksid mulle vähemalt võimaluse seletada, mida jalgpall on mulle andnud.

Sest see asi ei piirdu ainult sellega, et ma võtan sind matšidele kaasa ja seletan, kuidas see mäng käib. Räägin reeglitest ja strateegiatest. Näiteks et vorsti ostma ei maksa minna viis minutit enne vaheaega, et ei peaks sabas seisma, vaid viis minutit enne

vaheaja lõppu, kui kõik teised oma kohtadele tagasi lähevad. (Või et lase röstsibul alati saia vahele vorsti alla panna, et sa ei kataks spontaanselt tervet tribüünisektorit struktuurtapeediga, kui sinu meeskond värava lööb. Elementaarne.)

On ka muud. Näiteks kõik need imelised muinaslood, mida ma oskan sulle jutustada selle kohta, kuidas kõige väiksemast saab kõige suurem, olgugi et ainult üheks päevaks, olen ma omandanud jalgpallist. Ja kõik, mida ma tean teisest võimalusest. Sellest, et alati tuleb uus matš. Et iga nädal lõpeb pühapäevaga. Et meil on alati veel üks võimalus täiuslikuks saada.

Et olenemata sinu eeldustest on seis alguses alati 0-0.

Kui sa suureks kasvad, esitavad inimesed sulle sageli küsimusi sinu esimese suure armastuse kohta. Ja minu esimene armastus oli see. Aga sina võib-olla üldse ei armugi sellesse ideesse, et kakskümmend kaks tätoveeritud küünarvartega miljonäri, kelle juuksevahast võiks kuulikindlaid veste valmistada, kappavad mööda muruplatsi ja viskavad ennast niipea, kui nad otsajoonega samasse postiindeksipiirkonda satuvad, pikali, nagu oleks neile viinutusnool kesknärvisüsteemi lastud.

Ma saan sellest aru.

Igatahes.

Võib-olla sa hakkad jalkat vihkama.

Ja ma tahan, et sa teaksid, et ma *never ever* ei armasta sind sellepärast vähem. Ega ole sellepärast sinu üle vähem uhke. Issand jumal, sa oled minu poeg. Kui sa sündisid, oli selline tunne, nagu oleks keegi õhu mu kopsudes süsihappegaasi täis ajanud. Nagu sa oleksid läbi kõrre mu verre mullikesi puhunud. Kakskümmend viis aastat elasin ma ainult iseendale ja siis tuli sinu emme ja siis tulid sina, ja nüüd ärkan ma mitu korda ööpäevas keset ööd üles, et kontrollida, kas te mõlemad ikka hingate, enne kui saan uuesti magama jääda. Saad aru? Kui ma

oleksin niimoodi käitunud enne, kui minust isa sai, oleks mind madratsitega vooderdatud kongi luku taha pandud ja delfiinide lauluga iPod kaasa antud.

Ma ei karda öelda, et ma armastan sind. Aga kõik see muu värk võtab mul junni jahedaks.

Ma kardan seda, mida inimesed võivad öelda, kui sa jalkat ei mängi. Kardan häbi. Sõimunimesid. Eraldusmüüri. Kardan, et nad ütlevad, et ... tead küll.

Ma tahan öelda, et võib-olla tahad sa hakata hoopis balletti või iluuisutamist õppima. Ja sel juhul on see okei. Päriselt ka. Ma tahan tõesti olla selline isa, kes niimoodi ütleb ja seda tõsiselt mõtleb. See on okei! Ma tahan, et sa teeksid seda, mis sind õnnelikuks teeb, hoolimata sellest, mida keegi ütleb.

Ma tahan ainult, et sa oleksid valmis kokku puutuma võhiklikkuse ja kitsarinnalisusega.

Jalka ei *pea* sulle meeldima. Sa võid tantsida. Või laulda. Kurat, kui sa otsustad pühendada kogu oma aja selle värgi peale, mis on olümpiamängude kavas – see, kus kapatakse võimlemissaalis „Titanicu" *soundtrack*'i saatel mööda matti ringi ja vehitakse kahe toikaga, millel on otsas sihukesed paelad, millega jõulupakke kinni seotakse –, siis, kurinahk, kavatsen ma igas trennis kohal olla.

Ma kardan ainult, et ma ei saa sellele pihta.

Saad aru?

Ma ei taha olla see isa, kelle peale teised lapsed pead vangutavad. See, kes teiste lastevanemate sekka ei sobi. Keegi, keda sa häbened. See, kes ei saa sellest asjast aru, mida sina armastad. See, kes sulle pettumuse valmistab.

Jalka on mulle tuttav värk. Millestki muust ei tea ma suurt midagi. Ma ei tea mitte midagi kunstist ega moest ega kirjandusest ega arvutitest ega katusepanemisest ega mootoriõli

vahetamisest. Muusikast tean ma väga vähe. Tunnetest rääkimine ei tule mul hästi välja.

Ja ma saan ju aru, et kõik lapsed jõuavad oma elus sellesse punkti, kus nad tabavad ära, et nende isad ei olegi tegelikult supersangarid. Ega ma loll ei ole. Ma tahan ainult, et see aeg jõuaks kätte võimalikult hilja. Et meil sinuga oleksid vähemalt need pühapäeva õhtupoolikud. Miski, mis kuulub meile. Miski, millest ma aru saan. Sest ma ei karda öelda, et ma armastan sind. Ma kardan ainult hullumoodi kogu seda muud värki.

Kardan seda päeva, kui ma kaotan oma koha sinu elus.

Jalka ei pea sulle meeldima.

Ma üritan ainult seletada, et see mõte, mis siis saab, kui sulle ei meeldigi, teeb mind hullult rahutuks. Ja ma kardan sittamoodi seda eraldusmüüri.

Ma kardan välja jääda.

Kaoseteooria

Mina: Tead küll seda vana kõnekäändu „Ma tunnen ennast rohkem valvuri kui lapsevanemana"?

Minu naine: See ei ole kõnekäänd.

Mina: Peaks olema.

Apapacalypse now

Jutuajamine hea sõbraga, kes on just vanemapuhkuselt tagasi tulnud.

Mina: Kuidas siis oli lastega kodus olla?

Tema: *(Sügab närviliselt habet, vaatab aeg-ajalt reflektoorselt üle õla, pomiseb äraolevalt)* Mhmh. Igatahes. Väga tore. Parim, mis ma olen teinud ...

Mina: Kas sina ja lapsed saite nagu konta...

Tema: *(Osutab frustreeritult minu kohvitassile)* Mis kuradi pärast sa selle sinna paned?

Mina: Mida?

Tema: *(Osutab vihaselt)* Pead sa selle kohvitassi just sinna panema? Kurat, see võib maha kukkuda ja kedagi PÕLETADA!

Mina: *(Vaatan laua alla)* Et siis keda? Seal ei ole kedagi ...

Tema: *(Silmad pärani)* PRAEGU ei ole jah! Aga ühe sekundi pärast võib olla! Need kuradid ilmuvad eikusagilt!

(Vaikus)

Tema: *(Trummeldab sunnitult sõrmedega vastu lauda, vahib lakke)* Sa naerad, aga oota ainult, kuni sa ise seal seisad. Sita sees. Ilma et oleks kellegi peale loota. See teeb kuradi paranoiliseks,

ütlen ma sulle. Sa arvad, et sa tead,.kus nad on, arvad, et kõik on kontrolli alla, aga nad liiguvad kuradi vaikselt. Nagu maduussid ...

(Vaikus)

Ühine sõber, kellel ei ole lapsi: *(Silmitseb teda tükk aega skeptiliselt. Vaatab minu poole.)* Kui sa ütlesid „vanemapuhkusel", kas sa tahtsid öelda, et „lastega" või „Viet Congiga"?

We are searching for the all spark

Mina: Aga see? Kuhu kuradi kohta see minema peab?
Minu sõber J: Kas siia?
Mina: Jah. Ilmselt küll. Pane see sinna.
Minu sõber J: Ei lähe.
Mina: Aga lükka siis natuke kõvemini, kurat võtaks!
Minu sõber J: Ma ju ütlesin, et EI LÄHE!
Mina: Ma ei saa aru, miks ühe beebivalvuri kokkupanemine nii kuradi raske peab olema ...
Minu sõber J: Siin on isegi kirjas, et see on „kaasaskantav". Mida kuradit nad sellega öelda tahavad?
Mina: Aga nüüd? Mis sa sellest arvad?
Minu sõber J: Nojah ... kas see ikka peab sedasi välja tolknema?
Mina: Ah, persse, eks tee siis ise!
Minu sõber J: Selline tunne on, et see oleks nagu tagurpidi ...
Mina: Kuradi sitt juhend. Kas pakendi peal on veel midagi kirjas?
Minu sõber J: On küll.
Mina: Mis?
Minu sõber J: „Lihtne paigaldada."

(Vaikus. Mõlemad vaatavad seda asjandust, mis ei näe sugugi õigesti paigaldatud beebivalvuri moodi välja.)

Minu sõber J: Meist saaks sigaviletsad Transformerid.

Sinu emme ja minu abielu. Sissejuhatav kursus.

Poiss kohtab tüdrukut. Tüdruk kohtab jalatseid. Jalatsid kohtavad jalatseid. Poiss teeb keldriboksi tühjaks. Jalatsid täidavad keldriboksi. Poiss teeb riidekapi tühjaks. Jalatsid täidavad riidekapi. Tüdruk siseneb külalistetuppa ja väljub *walk-in*-garderoobist. Poiss ja tüdruk saavad lapse. Tüdruk kohtab lastejalatseid. Poiss kohtab mahtuniversaali. Tüdruk kohtab kaubanduskeskust. Poiss tõmbab pidurit. Tüdruk ei tohi uusi jalatseid osta, enne kui tüdruk on vanad jalatsid minema visanud.

Tüdruk viskab poisi jalatsid minema.

Jajah. Jajah. Lapsepõlvetrauma nii ja lapsepõlvetrauma naa.

Aga ma joonistan Brago loomakujuliste küpsiste paki lehmapildi peale ÜHE väikese raieskeemi.

Ja äkki kõnetatakse mind mõlema eesnime ja perekonnanimega?

Minu meelest on see liig.

Mida sul on vaja teada asjadest

No nii, keegi kriipis täna öösel võtmega meie autol terve külje ära. Aga hei, pole hullu.

Ma ei ole selle kellegi peale kuri.

Muidugi oli see ilgelt mõttetu tegu. Oli küll. Aga sellel kellelgi olid kindlasti omad põhjused. Kellelgi oli võib-olla olnud halb päev. Kellegi tüdruk oli ta võib-olla pikalt saatnud. Keegi on võib-olla Tottenhami fänn. Ei maksa kohut mõista. Inimesel peab olema empaatiavõimet.

Ja see on ju ainult auto.

See on ainult asi.

Ja võta teatavaks, et elu jooksul kogub inimene endale hulga asju, nii et nendesse ei saa liialt kiinduda. See ei ole tervislik. Sest asju koguneb palju. Üks ilgelt tark mees nimega George Carlin õpetas seda su issile tükk aega enne sinu sündi. Nii et sa võid selle sama hästi nüüd kohe ära õppida.

Asju koguneb kuradi palju.

Väikesi asju. Suuri asju. Asju, mille ainus otstarve on valmistada rohkem asju. Asju, mis käivad teiste asjade sees. Asju, mis ei olegi asjad, asju, millega sa seisad kassa juures ja mille kohta üks ajutine suvetöötaja, kes haiseb pohmaka järele ja kellel on juustes natuke juustupallipuru ning kes vaatab sind üleoleva pilguga, küsib, kas sul „on need asjad olemas, mida selle asja jaoks vaja läheb?" Ja sa küsid imestunult, mis asjad, ja siis vangutab ta nii aeglaselt pead, et sulle tundub, et pea teeb terve ringi ära, ja turtsatab: „Lisaasjad! See asi ju ei tööta ilma

lisaasjadeta! Ilma lisaasjadeta polegi see üldse mingi asi! Ilma lisaasjadeta on see lihtsalt ... kolu."

Ta ütleb „kolu" niimoodi, nagu sinu vanaema ütleb ühte väga inetut vandesõna. Nagu sülgaks selle välja. Siis sa eeldad, et ta tunneb asja ja palud, et ta näitaks sulle neid lisaasju, ja siis ta ohkab valjusti ja nähvab, et seda oleks sa ju võinud kohe öelda! Sel juhul ta peab laost järele vaatama, kas selliseid asju veel on! Ja siis hakkab sul võib-olla tekkima tunne, et ta puhub selle asja tegelikult suuremaks kui asi väärt on. Aga pole sinu asi talle seda öelda.

Sest asjad on ju toredad. Uued asjad. Veel uuemad asjad. Asjad, mis asendavad vanu asju, ja vanad asjad, mis on nii vanad, et nendest saavad retroasjad ja need võetakse uute asjade asemel kasutusele. Pulli pärast.

Mõnikord peame asju ära koristama, et uutele asjadele ruumi teha, ja siis hakkame vanu asju nii väga taga igatsema, et peame ehitama uusi asju, mis oleksid mängult nagu vanad asjad.

Näiteks kui paneme spordiklubis jooksulindi juurde teleka ja vaatame sealt video pealt puid, et oleks tunne, nagu jookseksime läbi metsa. Jajah, ma tean, mida sa mõtled: „Miks te siis lihtsalt metsa jooksma ei lähe?" Ja niimoodi küsida on täitsa okei. Sest sa ei jaga ju matsu. Aga me pidime ju metsast puud maha võtma, sest meil oli vaja ehitada kiirtee, et spordiklubisse sõita, saad aru. Ja ma tean küll, mida sa mõtled: „Miks te pidite puud maha võtma?" Aga issand jumal, mida me sinu meelest siis tegema pidime? Need puud olid ju nagu kiirtee p-e-a-l. Me ei saanud nendest üle. Ei saanud nende alt läbi. Ei saanud vahelt läbi. Mida sa õige mõtled? Et see on mingi Mora Träski laul või?

Aga see on muidugi hoopis teine asi.

Nii et ma rõhutan veel kord, et ma ei ole sellepärast kuri, et see keegi auto ära kriipis. Ma rõhutan seda. Auto on ju ainult asi.

Ja asjad ei tohi kunagi muutuda olulisemaks kui inimesed. Kui sina. Ma olen kõik oma asjad minema visanud, et sinu asjadele ruumi teha. Sest sinu asjad on olulisemad. Ja *shit*, kui palju asju sul on. Meie, väikeste laste vanemad, armastame teie asjade üle kurta. „ISSAND, kui palju ASJU lastel on!" ütleme kohe, kui teiste väikeste laste vanematega kokku saame. Nagu see oleks teie süü. Nagu te ostaksite neid ise. Nagu seisaksite teie poes ja vaataksite 659 krooni maksvat musta kummitükki, millel on mingi tondipilt peal, ja mõtleksite: „Ei tea, kas ma olen halb isa, kui ma seda jubinat ei osta?"

Ja müüja irvitab ja patsutab mind selja peale ja pahvatab: „Kas lapse TURVALISUSEL saab siis mingit hinda olla? Ah?" Ja mina ei irvita sugugi vastu, sest ilmselgelt ju saab: 659 krooni. See on siin ju kirjas. Ja siis ostan ma selle jubina ära. Sest ma ei taha olla halb isa.

Sul pole aimugi, kui palju träni olemas on. Kõige hullem on tegelikult see träni, mis me enne sinu sündi ostsime. Näiteks lammas, mille kõlaritest kostab vaalade laul, et sa paremini magaksid. Miks see jubin ometi vaalakujuline ei olnud? Ah? See ei anna mulle siiamaani rahu.

Niisiis träni. Igal pool. Rõhuv enamik pole isegi mitte hea träni. See on lihtsalt rämpsträni. Ja niipea kui sa saad lapse, on sul iga asja jaoks mingit träni vaja. On vaja spetsiaalset träni ainult selleks, et teid olemasoleva träniga ühildada. Autoträni. Köögilauaträni. Vannitoaträni. Sul pole aimugi, kui rõõgatult palju träni kaka jaoks vaja läheb. Esimesel korral tulin koju ja su emme küsis: „Kas sa mähkmeid ostsid?" ja mina vastasin: „Muidugi ostsin ma mähkmeid!" ja ta võttis

need kotist välja ja tegi hullult skeptilise näo ja luges pakendit ja ütles: „6–9-kuustele lastele?" Ja mina kohmasin: „Ah, see on ju põhimõtteliselt ainult soovitus ..." ja tema ütles: „Ta on üheksa päeva vana!" ja mina: „Arvad, et ma ei tea või!?" ja tema: „Ilmselt ei tea!!!" Ja ta vaatas veel korra kotti ja ütles: „Need niisked puhastusrätid on lõhnastatud," ja mina ütlesin: „Ei ole," ja tema: „On küll," mina: „Ei ole," ja tema: „Paki peal on ju kirjas, et lõhnastatud," ja mina: „Jajah, nad ajavad sulle udu!" Ja tema vaatas jälle kotti ja küsis: „Mis see on?" ja mina vastasin: „See on vist ufogrilli vihmakate." Ja tema küsis: „Miks sa ostsid mingi kuramuse ufogrilli vihmakat..." ja mina: „SEST MA LÄKSIN PAANIKASSE, OKEI???"

Ja tema ütles „okeeei ..." ja pööritas silmi ja mina ütlesin: „Pöörita pealegi silmi! Aga sa ei saa aru, mis tunne on seal olla! Kurat, seal on 500 sorti mähkmeid! Titeasjade osakond on suur nagu mingi neetud lennukiangaar, ma proovisin otsida seda sorti, mida sa tahad, aga neid on nii palju! Lõhnaga, ilma lõhnata, Karupoeg Puhhiga, ilma Karupoeg Puhhita, takjapaelaga, kummiga, püksmähkmed, mittepüksmähkmed, mõni on allergiavastane, mõnega saab kaasa arvutimängu, mõni annab SAS-i boonuspunkte ... MIDA PERSET!?" Ja tema ütles: „Rahune maha," ja mina ütlesin: „SINA võiks maha rahuneda," ja tema: „Miks sa nii kurjaks said?" ja mina: „Sest sinna tuli hulk teisi isasid! Ja nemad – naks, naks, naks –, teadsid täpselt, millist neil vaja on. Kõmm, kõmm korvi ja kogu moos! Ja mina seisin seal nagu tola ja muudkui kõhklesin ja tundsin, kuidas kõik mind vahivad, ja siis ma lõpuks lihtsalt VÕTSIN MIDAGI!"

Sinu emme ei tea, mis tunne see oli. Tema istus oma imetamispadjaga kodus nagu mingi bürokraat ja jagas käske, aga seal lahinguväljal oli asi tõsine! Džunglis on sul õige otsuse tegemiseks ainult mõni sekund aega!

Niisiis träni. Sa upud tränisse. Sa arvad, et sinust saab selline *cool* noor isa, kes võtab kõike maru rahulikult, ja siis ühel päeval seisad seal imikutoidu riiuli ees ja avastad, et leidub umbes seitset sorti emapiimaasendajat, ja siis viskad sa ennast lihtsalt põrandale pikali ja hakkad nutma.

Niisiis. Ah.

Ma ei ole selle autokriimu pärast kuri. Ma ei ole selle pärast kuri, et ma pean kindlustusfirmasse ja töökotta helistama. Ma ei ole selle pärast kuri, et me peame üle nädala aja ilma oma autota olema, kuni seda üle lakitakse.

Asi on ainult selles, et pool sellest tränist, mida vaja läheb, kui sul on laps sündinud, pole isegi mitte valmisträni. See on selline träni, mida sa pead monteerima. Tuleb kruvida ja kinnitada ja peale kanda, kuni kogu esik näeb niimoodi välja, nagu oleks MacGyver suitsetanud afgankat selle tädi vannis, kes elab tänava teises otsas ja kunagi ajalehti ära ei viska.

Kõik minu nädalavahetused on nagu see „Meistrimees Manny" osa, mida Disney eetrisse ei lasknud, sest Manny pööras ära ja hakkas roppusi röökima ja ähvardas „sellele kuradi m#%&ile, kes selle s#%&se t#%ajuhendi koostas, molli anda."

Nii et ma ei ole kellegi peale sellepärast kuri, et keegi auto ära kriipis.

Mitte üks raas.

Ei ole sellepärast kuri, et keegi võttis „tõenäoliselt võtmetaolise eseme", nagu kindlustusametnik seda nimetas, ja tõmbas sellega sihilikult üle terve tagatiiva, terve tagaukse ja poole esiukse.

Ei ole kuri kogu selle asjaajamise pärast.

Ei ole kuri asja enda pärast.

Aga on üks pisitilluke asi, mida ma tahaksin sellele kellelegi teada anda.

Nimelt et ma pidin kulutama täna TUND AEGA, et lapse turvatool VEEL KORD paika monteerida, et saaksime kogu perega rendiautoga sõita – selle eest otsin ma kellegi veel üles.

Ja tapan ära.

Aga niisiis. Ah. Muidu ei ole ma ju kuri.

Asi on ainult selles, et enne kui sa ise lapsevanemaks saad, arvad sa, et kõik lapsevanemad on supersangarid. Sa arvad, et kogu see lastevärk tundub ilgelt segane ja raske, ja arvestad nagu külmalt sellega, et loodus lahendab kõik ära. Sa saad lastepolikliinikus mõne radioaktiivse õe käest hammustada või sinuga juhtub õnnetus ja sa ärkad terasest luustikuga. Kõik loksub paika.

Aga niimoodi ju ei lähe. Ainus supervõime, mida ma olen seni näinud, on see, et sinu emmel tekkis raseduse ajal ebamaiselt hea lõhnataju. Ja ma ütlen ausalt, et see oli õigupoolest kõigi aegade mõttetuim rämpssupervõime. Ma ei tohtinud peaaegu aasta aega kodus peekonit praadida.

Ja ilma supervõimeteta tuleme oma vastsündinud lapsega haiglast koju ja tunneme end hätta jäetuna ja oleme surmani hirmunud. Kui meid sünnitusosakonnast välja kirjutatakse, vaatame haiglatöötajaid sellise pilguga, nagu nad oleksid meid kõrbesse surema jätnud. Nagu oleksid nad keeldunud avamast ust sellesse viimaste ellujäänute külla, kuhu ema ja laps filmi „I am Legend" lõpus jõuavad.

Me tuleme koju ja ma istun ja vaatan sind, kui sa magad, ja mõtlen, kes nüüd siis vastutust kandma hakkab. Sest pole ju võimalik, et seda teeme meie. Mina joon mahla otse pakist ja sinu ema ei pane DVDsid kunagi karpi tagasi. Me ei sobi selleks. Keegi oleks pidanud meile mingi testi tegema. Pidurit

tõmbama. Kui „Sims 2" tuli, lõpetasin ma mängimise ära, sest tundsin, et vastutust läks natuke liiga paljuks. Olen üsna kindel, et ma ei ole lapsevanema rolli jaoks õigest puust tehtud.

Mida siis teha?

Paanikasse minna. Ja asju osta. Mis muud.

Ergonoomilisi ja ökoloogilisi ja pedagoogilisi ja anatoomiliselt korrektseid asju. Sulle öeldakse: „Selline PEAB teil olema!" Ja sa mõtled kohe: „Jaa, võib-olla peabki, see tundub õigupoolest mõistlik." Kaisuloomad ja lasertermomeetrid ja närimisrõngad ja pliidi pritsmekaitse ja pott, mis näeb välja nagu Jabba the Hutt, ja plastkilpkonn, mis mängib Mozartit, kui teda orgiga kubemesse torkida. Selline tunne on, nagu sa vaataksid purjuspäi teleturgu ja võtaksid endale pähe, et sinu elu ei ole täiuslik, kui sul ei ole sellist riista, mis porrulaugu tähekujulisteks tükkideks lõikab. Või nagu sa viibiksid kaks nädalat Tais ja võtaksid endale pähe, et sulle sobivad rastapatsid.

Nii et sa ostad kõik selle träni ära. Ja siis ostad veel träni: telefoniträni ja videokaameraträni ja arvutiträni, ainult selleks, et teid esimese träni kasutamise ajal jäädvustada. Justkui oleks see mingi teaduslik katse. Ma ei liialda, kui ma ütlen, et mitte miski ei ole põhjustanud suuremat revolutsiooni minu ja sinu põlvkondade suhtluses kui esiküljekaameraga iPhone 4 tulek, sest nüüd ma saan lausa sinu kõrval istudes sind ekraanilt vahtida.

Ja nii edasi.

Meist saavad sellised lapsevanemad, kes võtavad endale pähe, et nende laps on geenius, kuna laps nuputas välja, kuidas muusikakeskust valjemaks keeratakse. Me ostame 7000 krooni eest iPadi ja helistame Mensasse, sest teil õnnestub pooleteiseaastaselt välja nuputada, kuidas selle ekraanilukk lahti käib. Ja naine, kes kõne vastu võtab, ei ütle seda ju otse välja, aga

tema nohisevast hingamisest võib nii-öelda aimata, et ta tahaks röögatada: „See on EKRAANILUKK! See ei ole geneetiline kood, mis eesnäärmevähki ravib, see on *fricking* e-k-r-a-a-n-i-l-u-k-k. Kas sulle pole kunagi pähe tulnud, et võib-olla polegi su laps geenius, vaid sa ise oled lihtsalt natuke NAPAKAS!?"

Ta ei ütle seda otse välja. Ei ütle. Aga võib aimata, et just nii ta mõtleb.

Niisugustel hetkedel arvan ma, et me oleme sulle vist liiga palju asju andnud. Võib-olla oleme andnud sulle vale träni. Võib-olla olen ma andnud sulle valed väärtushinnangud. Olnud halb eeskuju.

Sest issand jumal. Ma ju ei *tapa* seda kedagi, kes auto ära kriipis. Ma ei ole ju peast sooda. See on ju ainult sõnakõlks.

See on ju ainult auto.

Ma lahendan selle konflikti ratsionaalselt. Otsin selle kellegi üles ja alustan asjalikku arutelu. Väljendan oma rahulolematust kellegi käitumisega. Maksimaalselt võib-olla murran kellegi korterisse sisse, kui kedagi kodus ei ole, ja käin seal ringi ja katsun palja riistaga kellegi kõiki karatekarikaid.

Täiskasvanud inimese kombel.

Sest see on ju ainult ... tead küll. Asi.

Aga selge see. Kui see juba jutuks tuli.

Nüüd kargas mulle pähe, et nädala pärast, kui ma auto töökojast ära toon, pean ma ju rendiauto tagasi andma.

Ja siis pean ma selle neetud turvatooli uuesti meie autosse paigaldama.

Anna mulle sekund aega.

Jah. Okei. Ma tapan kellegi vist ikka ära.

Sisseelamine

Ma ei ütle, et mul on lemmikuid. Absoluutselt mitte.

Ma ei taha sulle selle koha pealt mingit survet avaldada, milliste lastega sa minu arvates peaksid sõbrustama. Sa valid muidugi ise.

Ütlen ainult nii palju, et lasteaeda tutvustava ringkäigu ajal seletasid sinu õpetajad, et sisselamise perioodil paluvad nad meil, lastevanematel, aeg-ajalt teise ruumi minna ja seal istuda.

Ja siis küsis üks lapsevanem kohe: „Millisesse ruumi?" Ja kogu ülejäänud ringkäigu aja kõndis ta selles ruumis ringi, iPhone üles tõstetud, ja vaatas, kus on kõige parem 4G-levi.

Ma ei avalda mingit survet ega midagi.

Aga ma arvan, et selle lapsevanemaga hakkan ma hästi läbi saama.

Muud ei ütle ma midagi.

Sa ei ütle midagi. Aga tundub, et sa mõtled nii.

Okei. Sa oled umbes kaksteist nädalat vana.

Ja ma tõusen hommikul üles. Kella viie paiku. Võtan su sülle. Lähen esikusse. Löön varba vastu lävepakku ära. Löön pea vastu lampi ära. Lähen vannituppa. Löön põlve vastu ust ära. Asetan su mähkimislauale. Ajan puhastusrättide virna ümber. Püüdes sind ühe käega mähkimislaual hoida, kummardun ja korjan puhastusrätid üles. Torkan sulle kogemata sõrme silma. Sa saad kurjaks. Löön pea vastu mähkimislaua alumist poolt ära. Pöördun, et kraan lahti keerata. Ajan kaks parfüümipudelit kraanikaussi. Üks läheb katki. Pillan sinu püksid põrandale. Püüdes sind ühe käega mähkimislaual hoida, üritan samal ajal puhastusrätti niisutada, ilma et ma ennast klaasikildudega veristaksin, ja püüan samal ajal vannitoakapi ülejäänud sisu väljapudenemist vältida ja varvaste abil sinu pükse põrandalt üles võtta. Kui mul see lõpuks korda läheb ja ma olen sulle püksid jalga saanud, siis avastan, et ma pole sulle mähet pannud. Võtan sul püksid jalast, panen mähkme paika, ajan kogemata ümber suure korvi, kus on nahakreemid. Üritan neid väikesi pudeleid varvastega ükshaaval üles võtta. Torkan sulle kogemata sõrme ninna. Sa saad kurjaks.

Ja kui kõik on lõpuks tehtud – olen kraani kinni keeranud, nahakreemid üles korjanud, sind sülle võtnud, läbi korteri tagasi tassinud ja voodisse pannud –, siis avastan, et olen mähkme tagurpidi pannud. Ja et sul pole pükse jalas.

Ja sina lamad seal nii vagusi ja vaatad mind mõtlikult. Meie pilgud kohtuvad.

Ja sa tead, et mõned lapsevanemad räägivad, et neil on sihuke tunne, et nad teavad täpselt, millise lause nende laps esimesena välja ütleb.

Just sel hetkel hakkab mul tekkima ebameeldiv tunne, et sinu esimene lause on: „You are the weakest link. Goodbye."

Practical joke'i sobilikkuse hindamise kunst

Oletame, et sina ja mina kohtame kohalikus Ica poes üht mu sõpra, kellel on sinuvanune tütar. Ja sõbra elukaaslane on natuke kaugemal kalaleti juures ja tellib parajasti midagi. Ja minul ja sõbral tekib kohe maruvahva idee lapsed vankrites ära vahetada, nii et sõbra elukaaslane ei näe, ja vaadata, kui kaua tal vahetuse avastamiseks aega kulub.

Ja siis oletame, et ma lähen natuke liiga õhinasse ja putkan läbi poe minema, nende tütar sinu vankriga kaasas, et ennast ära peita.

Ja siis võime oletada, et tegelikult pole ma selle sõbra elukaaslasega varem nii-öelda kohtunudki. Ja siis oletame, et kui ta viie sekundi pärast kalaletile selja pöörab, ei näe ta kõigepealt oma meest, kes sinu kõrval seisab ja itsitab, nagu meie olime mõelnud. Ei, oletame, et ta silmab kõigepealt hoopis üht võõrast paksu skoonelast, kes tema üheaastase tütrega piimatoodete letist mööda sörgib.

Siis on väga võimalik, et see mõte oli teoorias natuke naljakam kui praktikas.

Niisiis võime seda oletada.

Nii ...

Kui sinu emme ja minu tuttavad paarid külla tulevad ja teatavad, et paari üks pool on rase, siis on ilmselt täitsa okei, kui ma üldisest rõõmujoovastusest osa võtan. Isegi tuttava paari mitterasedale poolele patsi lüüa ja talle kärakat pakkuda on täitsa okei. Antud olukorras peetakse sotsiaalselt täiesti lubatavaks talle ka vastu selga patsutada ja ühmata midagi niisugust nagu „vana täkk".

Seegi jutt on okei, et naised on raseduse esimesel poolel väga väsinud. Tegelikult on isegi naljad „heroiiniuimas koaalade" teemal okei, olgugi et toas viibivad nii tuttava paari rase pool kui ka sinu emme.

Tegelikult on okei isegi seda rääkida, et sinu emme ei teinud oma raseduse esimesel 12 nädalal suurt midagi muud peale magamise.

Tegelikult on okei isegi nii kaugele minna, et pahvatad rõõmsalt: „Kurat, ma pole KUNAGI nii palju telekamänge mänginud kui nendel nädalatel!"

Aga nimetada neid nädalaid „kogu raseduse parimateks" EI ole okei.

See viimane on tohutult tähtis. Ilmselt.

Eluks ajaks märk küljes

Ilmselt lasevad paljud isad ennast oma laste auks tätoveerida. Portreed. Isikukoodid. Sihuke värk. Ka mina olen selle peale mõelnud. Midagi tõeliselt sümboolset. Midagi, mis sinu ja minu suhte tõeliselt kokku võtab. Praegu mõtlen, kas lasta teha õla peale üks pisitilluke piimakrooksukujuline tribal.

Mida sul on vaja teada mehelikkusest

Räägitakse, et isa ülesandeks on õpetada pojale, mis tähendab olla mees. Aga ma ei tea. Räägitakse, et enamik mehi muutub varem või hiljem oma papsi sarnaseks. Ma loodan, et see ei ole nii.

Sinu mõlemad vanaisad on teist masti mehed kui mina. Uhkemad ja kõvemad mehed. Teistsuguste oskustega. Nad oskavad näiteks hinnata autorehvide ja lävepakkude kvaliteeti, virutades nende pihta jalaga. Ja kui sa annad nende kätte mingi koduelektroonikatoote, ükskõik millisest maailma nurgast pärit, oskavad nad kolme sekundiga otsustada, kas see on oma hinda väärt, kaaludes seda peopesal.

Alates 70ndate aastate keskpaigast ei ole nad üheski arutelus eksiarvamusel olnud. (Ja ka siis nad õigupoolest ei *eksinud*, vaid ainult tunnistasid mõnel nõrkusehetkel, et võib-olla on ka mõnel teisel inimesel natukene õigus.)

Nad ei peatu ega küsi teed. Nad ei palu abi. Nad ei tülitse kunagi raha pärast, vaid ainult põhimõtete pärast. Nad ei saa kunagi aru, miks peaks kellelegi maksma töö eest, mille saaks ise ära teha. (Ja nende pojad ei saa kunagi aru, miks selle jamaga peaks ise tegelema, kui on võimalik kellelegi pappi anda ja sellest pääseda; enamik meie põlvkondade vahelistest konfliktidest tekivadki tegelikult just sellepärast.) Nad teavad, mis asi on pikendusjuhe. Nad suudavad keset ööd une pealt üles aetuna kodulaenuintressi ühe komakoha täpsusega paika

panna. Ükskõik mida sa ka ei ostaks, vaatavad nad sind pettunud pilguga ja küsivad, mis see maksis. Ja kuigi sa valetad hinna 20% väiksemaks, ütlevad nad ikkagi: „379 krooni? Sa said PETTA! Ma tean ühte kohta, kust sa oleks saanud selle ... eest."

Iga kord, kui sa neile külla lähed, sunnivad nad sind aru andma, millist teed mööda sa sinna sõitsid. Ja kui sa tunnistad, et ei tulnud ka seekord nende „eriteed" mööda, sest sul ei ole hea tunne otse üle rongiröövbaste põrutada, ja tegelikult oled sa üsna kindel, et nendes koobastes leidub nahkhiiri, vaatavad nad sind niimoodi, nagu William Wallace „Bravehearti" lõpus reeturit vaatab.

Vaat seda masti mehed on nad.

Nad võivad minna koidu ajal tühjade kätega välja muruplatsile ja tulla tuppa tagasi äsjaehitatud terrassi kaudu. No tõesti, eks ole? Ainus asi, millega mina olen tühjade kätega hakkama saanud, on „Grand Theft Auto IV". Ja siis kasutasin ma *all weapons*'i sohikoodi.

Sinu vanaisad ehitasid endale ise majad, kui Google'it veel olemas ei olnud. Saad sa ikka aru, kui suur asi see on? Nad ei ole inimesed. Nad on habemekasvuga Šveitsi sõjaväenoad. Nad on uhked ja kõvad mehed ja võib juhtuda, et nad alati ei ütle õigel hetkel õigeid sõnu. Kui nemad isaks said, ei olnud jagatud vanemapuhkusest juttugi ja võib-olla on neil aeg-ajalt raskusi selliste asjade arutamisega, mida ei saa jalaga togida ega käes kaaluda. Aga nad tegid tööd ja teenisid leiba. Nad olid isemajandavad. Nad oskavad oma tulusid deklareerida ja mikrolaineahju parandada ja telki üles panna ja Ford Escortil õli vahetada. Need mehed taltsutasid looduse. Nad jäid muistsetel aegadel ellu. Seal kuramuse kõnnumaal. Neil ei olnud lapsepõlves isegi mitte Wifit. Katsu sellele kuidagi pihta saada. Kogu nende lapsepõlv oli nagu „Robinsonide" sarja osa.

Kuramus.

Kas tead seda tehnikat, kuidas juustuhöövliga kurki lõigatakse? Mulle jõudis alles hilises teismeeas kohale – ma ei luiska –, et see polegi minu papsi leiutatud. Ja kui ma nägin esimest korda kellegi teise papsi seda tegemas, siis EI olnud mu esimene mõte „kurat, see polegi vist minu papsi leiutatud." Mu esimene mõte oli: „*Shit*! See on laiali levinud!"

Ma ei tea, kumma kohta see rohkemat ütleb: kas tema või minu kohta.

Aga millalgi lõpetasin ma tema tunnustamise. Millalgi hakkas minu põlvkond tema põlvkonda enesestmõistetavaks pidama. Ja siin me nüüd oleme oma erialade ja *crossfit*-trenni ja vigurhabemete ja Facebooki-staatustega ega tea, kuidas põrandalaudu paigaldatakse. Või kus nukkvõlli rihm käib. Või kuidas terrassi ehitatakse.

Evolutsiooni ülesanne on teha iga põlvkond eelmisest targemaks, tugevamaks, kiiremaks. Ja muidugi tulevad paljud asjad minu põlvkonnal hästi välja. Tänapäeva asjad. Ükski 30-aastane ei jää kunagi 60-aastasele alla milleski, mida juhitakse puuteekraani abil – see peaks sulle pagana selge olema. Ja kurat, „Call of Duty" *co-op*-režiimis teeksime nad pihuks ja põrmuks.

Aga kui tuleb apokalüpsis. Kui kolmas maailmasõda laastab tuumarelvadega kogu maakera ja mitu aastat hiljem piiluvad inimkonna riismed varjenditest välja ja näevad kõledat, armutult inimtühja planeeti, ja need riismed otsustavad allesjäänute hulgast kokku koguda kõige targemad, kõvemad, tublimad isendid, kes hakkaksid meie liigi taastamist juhtima. Siis ei tule keegi meie põlvkonda otsima.

Või okei, see oli ebaõiglane. Selge see, et nad tulevad meid otsima.

Et küsida, kus meie papsid on.

Mitte et minu põlvkonna teadmised oleksid selles olukorras väärtusetud – seda ma ei ütle. Aga me ei saa ühtki oma teadmist kasutada, enne kui meie isad on taasleiutanud vooluvõrgu. Kogu lugu.

Tead, ei ole kerge sulle õpetada, mis on mehelikkus. Ma teen, mida suudan. Proovin seletada seda kõrgtehnoloogiliste leiutiste ja ülemaailmsete infovõrkude ja demokraatlike revolutsioonide ja meditsiinisaavutuste imelist maailma. Aga ma ei oska sulle õpetada pooltki sellest, mida oskavad need mehed, kes võivad sulle rääkida, kuidas me nii kaugele jõudsime.

Sa võtad nende tundeid enesestmõistetavalt, ma tean. Sinu meelest ei ole imelik, et nad sosistavad sulle kõrva, et armastavad sind. Aga sina õpetasid neile need sõnad. Kui sina tulid, said neist teised mehed. Paremad mehed. Meist kõigist said paremad mehed.

Sest võib-olla oli sinu vanaisade põlvkonna lapsevanemaroll minu põlvkonna lapsepõlves puudulik ja auklik. Aga sel juhul tasuvad nad selle võla nüüd, varjates meie auke ja puudusi.

Niisiis ei ole kerge sulle õpetada, mis on mehelikkus. Mehelikkus muutub.

Ja ka teiste täiskasvanutega pole eriti kerge arutada, mis see on. Sest niisuguse ühiskonna kohta, kes ise pidevalt väidab, et me ei tohi sugude vahel vahet teha, kulutame kuramuse palju aega selle peale, et neid vahesid ikka ja jälle täpselt määratleda. See arutelu võib segadusse ajada. Ja ma ei mõtle niisugust segadust nagu siis, kui 7-Eleveni kioskis on asjad ümber paigutatud. Ma mõtlen niisugust segadust nagu siis, kui sarja „Lost" esimesel hooajal ilmub välja jääkaru ja sa ütled: „Mida PEKKI nüüd?"

Ma tean, et ma siiamaani õpin, mida rõhumine ja segregatsioon tegelikult tähendab. Iga päev. Ma pean seda tegema. Ma olen valge heteroseksuaalne Lääne-Euroopa mees, kellel on haridus ja töö. Universumis ei leidu organismi, kes teaks rõhumisest ja segregatsioonist *vähem* kui mina.

Aga ma loodan, et sina oled targem.

Et sa kunagi ei tee seda viga, et pead võitlust võrdsuse eest sugudevaheliseks sõjaks. Et sa kunagi ei arva, et naine ei vääri samu õigusi või vabadusi, mis sinul on, või sama palka sama töö eest. Ja et sa ei võta endale pähe, et sellepärast, et ta kõike seda väärib, ei tohi sa enam talle ust lahti hoida, kus võimalik. Et sa ei saa olla võrdne ja samas džentelmen. Sest sinu vanaemad õpetavad sulle, et see on jama. Sest sinu vanaisade põlvkonna meeste kohta võib paljugi öelda, aga neil poleks olnud aega kogu maailma tarkusi ära õppida, kui nende põlvkonna naised ei oleks samal ajal kõike muud teinud.

Ja ma olen teinud kõik mis minu võimuses, et sulle õpetada, et tugevaid naisi ei maksa karta. Ma abiellusin kõige tugevama naisega, kellega ma elus kokku puutunud olen.

Maailm püüab sulle pidevalt kinnitada, et inimese iga omaduse ja oskuse ja iseloomujoone saab liigitada „mehelikuks" või „naiselikuks". Aga ma ei tea. Kakluses saaksin ma sinu emast ju jagu, igatahes. See ei oleks „gorilla karu vastu". Pigem nagu „gorilla koaala vastu".

Aga 60 meetri jooksus teeks ta mulle ära. Ja ta on minust hulga vaimukam. Ja ma võin lambist nimetada sada inimest, kes tema järel pimesi sõtta läheksid. Kurat, mina suudan hädavaevu panna inimesi mind Twitteris jälgima. Selle üle tasub järele mõelda.

Kavaluse kohta on raske midagi kindlat öelda. Ta on minust ju nutikam, seda teavad kõik. Aga minul õnnestus ta nii kaugele

saada, et ta minuga abiellus. Nii et mûl on ikkagi tunne, et ma olen eduseisus.

Ma olen märganud, et sa oled juba õppinud, et sinu võime teda naerma ajada suurendab otsustaval määral sinu šansse pääseda vastutusest jama eest, mis sa oled kokku keeranud. Hoia seda võimet. Sellega jõuad sa edaspidi kaugele. Sellega olen mina jõudnud sinna, kus ma olen.

Ja kui ta naerab. Issand jumal. Siis ongi mul kõige mehem tunne.

Niisiis ei ole kerge sulle õpetada, mis on mehelikkus. Sellel on erinevate inimeste jaoks erinev tähendus. Oleneb sellest, kellega sa koos oled.

Kui ma olin teismeline, jaurasid inimesed kogu aeg, igas võimalikus kontekstis: „Seisa enda eest nagu tõeline mees." Ma olin juba kõvasti üle kahekümne, enne kui mulle kohale jõudis, et tõelised mehed võivad ka istuda ja vait olla ja kuulata. Ja tunnistada, et nad eksisid. Nii et ära tee sama viga, mida mina tegin. Ära kunagi karju saalihokit mängides kellelegi „eit", justkui oleks see nõrkuse definitsioon. Kunagi hoiad sa ühel naisel sünnituse ajal käest kinni ja siis on sul selle pärast rohkem häbi kui millegi muu pärast, mis sa elus teinud oled.

Ja ära kunagi lase mehelikkuse tingimusi dikteerida kellelgi, kes arvab, et see on seotud seksuaalsusega. Kui sa mehelikkusest tõesti midagi teada tahad, siis küsi Gareth Thomase käest, kes tõusis riietusruumis püsti ja teatas teistele Walesi ragbikoondise mängijatele, et ta on gei. Võib-olla ei tea ma maailmast kuigi palju, aga ma tean, et sel hetkel oli tema kõige suurem mees seal riietusruumis.

Ma tahan, et sa alati teaksid, et sa võid saada, kelleks tahad, aga see pole ligilähedaseltki nii tähtis kui teadmine, et sa võid alati olla just see, kes sa oled. Ma loodan, et mina olin prototüüp.

Ja et sinust saab suurem mees kui mina. Aga veel enam loodan ma, et sinust saab suurem inimene.

Ja mina ei oska sulle õpetada, mis on mehelikkus. Hoopis sina pead minule õpetama. See on ainus tee, mis edasi viib.

Sest räägitakse, et varem või hiljem muutuvad kõik mehed oma papside sarnaseks. Ma loodan, et see ei ole nii.

Ma loodan, et sina oled palju parem.

Et sa jooksed alati naerdes värava juurde, kui su emapoolne vanaisa sulle lasteaeda järele tuleb. Et sa ajad alati oma isapoolse vanaisa nii valjusti naerma, et seinad värisevad. Sest ainus asi, mida saab kinkida meestele, kellel on kõik juba olemas, on teine võimalus. Ja sina kehastad kõiki nende teisi võimalusi. Iga päev.

Nad on kõvad ja uhked mehed. Ja neil on vigu ja puudusi. Aga kõige parema osa sellest, mida ma meheks olemisest tean, olen ma õppinud nendelt. Ja kui sina tulid, said nendest teised mehed.

Paremad mehed.

Meist kõigist said paremad mehed.

Jajah ...

Võib ehk jääda mulje, et ma reageerisin natuke üle. Tort ja ilutulestik ja puha. Aga tead. Ma ütlesin: „Too telekapult." Ja sina tõidki telekapuldi.

Poolteist aastat läks aega, aga nüüd oled sa ametlikult saavutanud kõrgema leveli *kui see labrador, kes mul oli, kui ma olin 11-aastane.*

Ma mõtlesin, et see väärib tähistamist.

Katkestame kavas oleva saate, et edastada lühike teadaanne sinu emale

Jajah, võib-olla oleksin ma pidanud sellesse tähelepanelikumalt suhtuma, et me oleme hakanud lapsele „maitsmisportsjoneid" andma. Jaa, ma olen nõus, et võib-olla ma ei kuulanud nii hoolega kui oleksin pidanud, kui sa täpsemaid asjaolusid seletasid.

Aga mul on savi, mis sa ütled. Sest kui ma näen külmikus kümmet väikest plastpurki, mille sees on kodune kartulipuder, siis söön ma selle kartulipudru ära. Sest see on minu kohus. Sest evolutsioon nõuab seda. Ja eelkõige sellepärast, et ma olen suur kartulipudrusõber.

Nii et kust kurat ma pidin teadma, et see oli mõeldud temale? Alles mõne kuu eest oli meie meelest „kodutoit" nurga pealt vietnamlastelt ostetud takeaway, *ja nüüd teed sa ise imikutoitu. See ei ole okei. Ei ole mõistlik eeldada, et ma jõuan olukorraga kohaneda.*

Tõsiselt: kes kurat teeb ise imikutoitu? Kes sa oled? Mary Poppins?

Jäta nüüd mossitamine järele ja tee uks lahti.

Kunst mitte lasta oma uhkusel takistada hea tulemuse saavutamist

(Sel ajal, kui su emme oli viimast kuud rase ja ei saanud mööda redeleid ronida.)

Hea sõber: Ma näen, et Fredrik on vannitoa lambi ära parandanud!

Sinu emme: Nojaa ... see ei olnud tegelikult Fredrik. See oli minu isa.

Hea sõber: Aa. Ahah ...

Mina: Ära tee sellist nägu! Mul ... oli palju tegemist!

Hea sõber: *(Köhatab.)* Muidugi. Muidugi. Tegelikult ma arvan, et see näitab sinu tugevust, et sa lased äial siin asju putitamas käia!

(Vaikus)

Mina: Mida sa sellega mõtled?

Hea sõber: No tead küll ... enamik kutte poleks vist suutnud tunnistada, et nad mingit lambinirakat ise korda teha ei oska. Nad ei oleks ilmselt suutnud oma uhkust alla neelata ja äia appi kutsuda. Paljud kutid oleksid ilmselt näinud selles ohtu oma mehelikkusele ...

Sinu emme: Kui sa vaid teaksid, kui vähesed asjad Fredriku mehelikkust ohustavad, kui ta on kolm päeva pissinud pimedas poti peal istudes.

Mida ma ka ei teeks, on see ikka vale. Vaat selline tunne on.

Tead, kui ma olen just lapsevankriga lifti astunud, tuleb mulle meelde, et unustasin midagi korterisse, eks ole? Ja siis jooksen ma kähku tuppa ja toon selle ära. Ja toas tuleb mulle pähe, et „oot-oot, kuramus, kas ma jõudsin juba nuppu vajutada?" Ja just siis kuulen, et trepikojas lähevad liftiuksed kinni. Ja ma saan aru, et perse, nüüd sõitis lapsevanker omapead koos sinuga esimesele korrusele.

Jooksen siis pisut paaniliselt trepist alla, aga samal ajal mõtlen, et „ah, rahu, ma olen ju liftist kiirem." Aga just siis, kui ma alla jõuan, vajutab keegi naabritest oma korrusel nuppu. Nii et uksed lähevad minu nina all jälle kinni ja lift sõidab üles.

Ja seal ma siis seisan.

Ja saan aru, et nüüd on mul kaks valikut: kas ma jooksen trepist üles. Ja riskin sellega, et olen sihuke isa, kes esiteks saadab oma lapse üksinda liftiga sõitma ja tagatipuks ei jõua ka õigeks ajaks üles, enne kui naabrid astuvad lifti ja sõidavad sinuga esimesele korrusele, avastavad, et seal pole kedagi, ja helistavad sotsiaaltöötajatele.

Või seisan paigal ja ootan. Ja olen see isa, kes esiteks saadab oma lapse üksinda liftiga sõitma ja tagatipuks jääb ilmselt ükskõikselt passima ja mõtleb: „Tühja kah, küll ta tagasi tuleb ..."

Tead, kui sihuke asi juhtub, eks ole?

Palun katsu siis mitte nii kuradi kahjurõõmsat nägu teha, kui naabrid su leiavad, eks?

Mida sul on vaja teada jumalast ja lennujaamadest

Jaa. See ongi siis lennujaam. Ja see on pagasilint. *Cool*, eks ole? Ma tean. Me kasutame seda selleks, et ei peaks oma kotte ise lennukist ära tooma. Seisame lihtsalt siin ja hängime ja siis tulevad kotid meie juurde. Nagu me oleksime Harry Potter.

Ah jaa. Ma saan aru, et sa tahad võib-olla teada, miks me siin oleme.

(Aga kotid tulevadki meie JUURDE! Saad aru! Nagu kottide jooksulint. Minu ajal oleks juba see olnud piisav põhjus siia tulla ja siis poleks ma igatahes oma isale silmi pööritanud, aga muidugi, muidugi polnud siis iPadi ja muud sihukest träni, nii et tõesti, jumala eest, ära lase mul tüüdata sind mingite muude MURRANGULISTE SAAVUTUSTEGA kogu INIMKONNA hüvanguks!)

Aga niisiis. Ma mõtlen, et ma olen ju sinu issi. Ja ilmselt on ette nähtud, et issid peavad oma poegadele seletama, kuidas maailm toimib, eks ole? Ja ma mõtlen, et üks selline küsimus, mille üle kõik lapsed varem või hiljem pead murravad, on ilmselt küsimus „Miks peetakse sõdu?". Selleks, et maailma rahu sümpaatseks ideeks pidada, ei pea ju sinu eluunistuseks olema võimalus argipäevahommikuti TV3-s aluspesu väel mingis majas ringi lipata ja röökida: *„Tyra mail! Tyra mail!"*

Ja ma kujutan ette, et kui sa esitad selle küsimuse kümnele suvalisele juhuslikult valitud inimesele, röögatavad neist vähemalt pooled: „Mäh? Kõik sõjad on nagu mingid ääää ususõjad! Seda teab nagu igaüks!"

Ja siis mõtlen ma, et me peaksime vist rääkima natuke ka Jumalast.

Jajah, ma saan aru, et sinu meelest võib lennujaama pagasilint olla imelik koht Jumalast rääkimiseks. Aga ma tahan, et sa paneksid tähele seda kollast joont põrandal. Nimelt ei tunne ma mitte mingil muul ajal niisugust vaimulikku härdust nagu seda joont nähes.

Niisiis: mul on savi, kas sinust saab usklik või mitte. Või kas sa Jumalat usud. Kui sa oled oma emme vastu kena, ei mõrva ega varasta, ei hoia Manchester Cityle pöialt ega tee muid hulle tükke, on mul ausalt öeldes täitsa savi, kas sinu moraali dikteerib väike punane raamat või karbitäis moosipalle. Aga kuna ma pean sulle seletama, kuidas see maailm funksib, oleks ju natuke imelik religiooni teema maha vaikida.

Jumal on ju inimestele tohutult tähtis. Tegelikult eriti just inimestele, kes Jumalat üldse ei usu. Mõned neist (hämmastavalt sageli, kuid sugugi mitte alati on neil plüüsist detailidega looduslikes värvitoonides riided ja keerulised soengud) puurivad sind pilguga ja nähvavad: „Aga kui Jumal ONGI olemas! Miks siis peetakse SÕDU?" Mõned neist, kes oskavad lugeda, nimetavad seda küsimust „teodiike probleemiks". Teised ütlevad selle kohta „MISMIS!!!???"

Ja siis mõtlen ma tavaliselt nii:

Jumal lõi inimesed. Inimesed lõid hulga sodi. Ja Jumal küsis: „Mis te teete?" ja inimesed ütlesid: „Mäh? Ei midagi!" ja Jumal ütles: „Aga ... kuhu te tahate sellega välja jõuda?" ja inimesed ütlesid: „Tõmba UTTU! Jäta meid rahule!" ja Jumal ütles: „Aga kas te tõesti ... see ei tundu olevat eriti hea mõte ..." ja inimesed ütlesid: „Jumaaal küll! Ära topi oma nina vahele!" Ja Jumal ütles: „Jajah, okei." Ja inimesed läksid oma sodiga laia maailma.

Ja siis läks kõik persse. Ja siis pöördusid inimesed kohe Jumala poole ja olid kole vingus näoga ja ütlesid: „Mäh! Miks sa meid ei takistanud? Sina oled süüdi!"

Saad aru?

Jumal oli ikkagi nagu täitsa lahe. Kaevas niisutuskraave ja rajas aedu ja mõtles välja viisi, kuidas reietükke konserveerida ja neid kauem värskena hoida, lisades neile kondi. (Kõigi. Aegade. Parim. Idee.) Ja siis süütas ta lambi ja ütles: „Palun, head inimesed! Tehke sellega midagi!" Ja inimesed haigutasid ükskõikselt, tõmbasid ujukad jalga ja tegid endale tribaltätoveeringud ja loivasid vaatama, mis värk on. Ja esialgu polnud muidugi midagi imelikku. Aga mõne aja pärast avastasid inimesed, et Jumal, nagu enamik töömehi, polnud teinud kõike täpselt nii, nagu inimesed tahtsid. Ja siis eeldasid inimesed muidugi kohe, et nad oleks ise palju paremini teinud. Ja siis hakkasid nad loodut ise natuke tuunima.

Ja Jumal ütles: „Aga kas te tõesti ..." ja inimesed ütlesid: „Räägi käega! Mmmkey?" Ja siis masseeris Jumal meelekohti ja läks ja tegi ühe dringi.

Ja sel ajal kui Jumal ära oli, avastasid inimesed, et loodu keskel oli igal pool palju rämpsu. Jumala vana rõdumööbel ja sihuke värk. Nagu kõikide jumalate ladudes on. Purgid, kus olid pintslid ja lahustid, ja teised purgid, kus oli hunnik igasugu võtmeid, mille kohta Jumal ausalt öeldes ei teadnud, kust need pärit on, aga mida Jumal siiski ei tahtnud ära visata, sest „ehk läheb tarvis."

Ja kogu sellest rämpsust lahtisaamiseks leiutasid inimesed tule. Ja see funksis muidugi täiega. Tuli muutus väga populaarseks. Lausa nii populaarseks, et inimesed, kui nad olid kogu Jumala rämpsu ja kogu oma rämpsu ära põletanud, otsustasid tulega turneele minna, teiste inimeste rämpsu

põletama. Menu! Aga kuna tuld oli natuke tülikas tassida, oli vaja selle jaoks mingi transport välja mõelda. Siis leiutaski üks inimene ratta.

Ja siis muutusid ülejäänud inimesed kohe üsna skeptiliseks ja vingusid natuke: „Ahah, sa leiutasid mingi ratta, aga mismoodi sa sellest toimiva ärimudeli lood?" Aga siis ilmus välja hoopis teine inimene, habemetüüka ja polosärgiga, ja värvis ratta valgeks ja hakkas seda kõigile Stockholmi *art director*'itele kahekordse hinnaga müüma. Ja kõik ütlesid: „GEENIUS!"

Igatahes. Aastad möödusid, ja ühel päeval oli üks inimene oma ratta ja tulega kõrbes ja mattis ühte laipa maha (nojaa, mul ei ole muidugi mingeid otseseid tõendeid, et ta just seda tegi, aga kuule, ta oli kõrbes ja „kaevas natuke"? Vaevalt ta sealt oma kadunud koroonamängu otsis, või mis?) ja kaevas natuke liiga sügavalt, ja äkki hakkas maa tema peale pissima. Ta oli avastanud nafta.

Ja see oli muidugi igati äge. Ta jooksis ülejäänud inimeste juurde tagasi. (Kui nüüd järele mõelda, oleks ta tegelikult ju võinud laiba oma tulega lihtsalt ära põletada, miks ta seda ei teinud? Idioot.) Ja nad lõid üksteisele patsi ja keegi tõi jooksuga oma tule ja ütles: „Oot-oot! Mis oleks, kui paneks need omavahel kokku?" Ja panidki. Ja siis ütles keegi teine: „Aga mis oleks, kui paneks selle värgi rattaga kokku?" Ja panidki. Ja nii nad leiutasidki mootori.

Ja see oli muidugi kogu inimkonna jaoks vägev läbimurre. Vähe sellest, et oli võimalik päevad otsa ringi sõita ja üksteise rämpsu põlema panna – seda oli pealekauba võimalik teha hanereas! Liiklusummik oligi leiutatud. (Ja puhtjuhuslikult leiutati samal ajal ka koomikavõte „iroonia", sest millelegi, mis seisab paigal nagu nui, pandi nimi millegi järgi, mis liigub!)

Ja inimesed olid oma liiklusummikust väga sisse võetud.

See meeldis neile nii hullult, et nad ehitasid oma rataste ja mootori peale väikesed plekkmajad, et nad saaksid seal talv läbi istuda. Plekkmajade sisemusse uuristasid nad ümmargused augukesed ja leiutasid papptopsid, mis nendesse ümmargustesse augukestesse täpselt sisse sobisid, ja topsidesse valasid nad musta vedelikku, mille nad olid leiutanud ainult selle mõttega, et seda juues ei tule uni peale. Niimoodi oli võimalik terve öö liiklusummikus istuda ja ärkvel olla! Pidu!

Ja paar aastat oli see muidugi paradiis. Inimesed carpasid diemit, nagu nad polnud elu sees diemit carbanud, seda ma sulle ütlen. Kuni keegi neist läks natuke liiga pretensioonikaks ja avastas, et musta vedeliku sisse võib vahustatud piima valada ja sellele võib nimeks panna „*latte*", mis ajas kõik inimesed muidugi ülimalt närvi ja tekitas nördimust, sest oli täiesti võimatu sundida lehmi liiklusummikus plekkmajade sees vagusi istuma. Ja siis mõtlesid mõned inimesed, et „PEAB leiduma mingi parem reisimisviis!"

Jaa. Ja siis leiutasid nad lennuki.

Ja siis vaatas Jumal neid, ja oma lõpmatus headuses (et nagu aidata!) laskus Jumal maa peale ja joonistas pagasilindist ühe meetri kaugusele kollase joone. Ja Jumal ütles: „Kui kõik selle joone taga seisavad, siis näevad kõik kõiki kotte."

Ja siis vaatas üks inimene rahva hulgast (ma ei ütle, et tal oli vöökott, aga võib-olla oligi tal vöökott) seda joont ja ütles: „Ääeiii! Ma tahan lähemaleee!" Ja ta astus üle joone. Ja siis astus ka ülejäänud rahvas üle joone.

Ja sellepärast peetaksegi meil sõdu.

Sest inimesed on kuradi lollid.

Nii et mul on savi, kas sa oled usklik või mitte. Ma tahan ainult, et me oleksime selle koha pealt ühel nõul, et kui sa ei saa kümmet inimest ühte ruumi seisma panna ja öelda: „Kui sa üle

joone astud, on see sulle kasulik, aga kollektiivile väga paha", ilma et kõik pekki läheks, siis oleme ilmselt ületanud selle piiri, kus Jumala vastutus lõpeb. Okei?

Ma tean, et umbes aasta pärast õpid sa rääkima ja üsna varsti pärast seda jõuad sa sellesse faasi, kus sa iga minu sõna peale alati küsid „miks?". Ma võin sind juba nüüd järje peale aidata, öeldes, et 95 protsendil juhtudest saad sa vastuseks „sest inimesed on kuradi lollid".

Okei? Okei.

Nii et kui paari minuti pärast jõuab siia sinu emme ja tahab teada, miks me oma kotte esimese ringi ajal ära ei võtnud, siis niimoodi me vastamegi.

Jaa. Issi teab.

Teistel issidel on selle asja kohta varuks mingi peen ja pedagoogiline seletus.

Midagi sellist, et kurg tuleb ja nii edasi.

Aga nojah, saad aru. Võib öelda, et issi läks selle seletamisega natuke hoogu. Issi pingutas vist natuke üle. Issi tahtis üles ehitada realistliku story.

Issi oleks pidanud piirduma lihtsa jutuga.

Issi teab.

Aga kui sa lähed lasteaeda ja ütled, et issi tegi kurega midagi sellist, siis on reaalne oht, et issi võetakse vahi alla. Okei?

Nii et nüüd on issil selline tunne, et hakkame uuesti otsast peale, ja nüüd räägib issi lihtsalt nii, nagu asi on.

Okei?

Okei.

Niisiis on issi sinu emaga maganud.

Vaatan sind umbes nii, nagu ma vaatan „Jurassic Parki" T-Rexi

Hommikul 05.30, kui sa mind jõllitad, tean ma ainult üht.

Kõige. Väiksemgi. Liigutus.

Ja kõik on läbi.

Miks ma sinu peale nii kurjaks saan, kui sa kaubanduskeskuses minu juurest ära jooksed

Oletame, et me oleme sinu emmega ühes Lõuna-Rootsi linnas mänguasjapoes. Ja sina ja mina istume mängunurka maha, kuni emme poes ringi vaatab. Ja siis oletame, et kui sina ja mina seal istume ja terve karja kaisuloomadega lõbutseme, tuleb üks sinuvanune väike tüdruk ja istub meie kõrvale. Ja kuna ma tahan olla selline *cool* isa, kes lastele meeldib, hakkan ma sinule ja temale kaisuloomateatrit mängima. Nii et ma teen hääli ja kõike muud. See on täis-*show*. Ma olen *awesome*. Ja sel ajal kui ma sellega ametis olen, tõused sa püsti ja lased jalga.

Ja just siis tuleb nurga tagant selle tüdruku isa, vaatab mind, vaatab oma tütart ja pärib siis natuke rangel toonil, et mida kuradit ma oma arust teen. Ja umbes samal ajal on su emme leidnud sind poe teises otsas üksinda jalutamas ja läheb koos sinuga poest välja vaatama, kuhu ma kadusin.

Ja siis oletame, et ma istun endiselt mänguasjapoes koos tüdruku isa ja kahe poetöötajaga ning ei suuda veenvalt tõestada seda juttu, et „mu poeg on kusagil siinsamas, ausõna!"

Siis kujuneb sellest üsna raske õhtupoolik.

Nii võib oletada.

Lapsega ei antud juhendit kaasa, muud ei ütle ma midagi.

Tuleb sülitada salvräti peale.

Seejärel pühkida lapse nägu salvrätiga puhtaks.

Otse lapse peale ei sülitata.

My bad.

Mida sul on vaja teada sellest, mis juhtus laulva plast-kaelkirjakuga

Nojaa, praegu ei tähenda see sulle muidugi midagi.

Aga tead, lapsepõlvest mäletatakse kõige imelikumaid asju. Tõesti kõige-kõige imelikumaid asju.

Nagu 03.45. Teisipäeva öö issanda aastal 2012. Ja siin istud sina. Ja mina. Jälle. Nii et miks sa ei võiks käituda nagu enamvähem normaalne inimene ja uuesti magama jääda? Ah? Issi on natuke väsinud, saad aru. Issi ei ole kaks aastat maganud. Ja nüüd hakkab tekkima selline tunne nagu sinu vanaisa seltsis autoga ringi, ringi, ringi sõites, saad aru?

Ei, ilmselgelt mitte. Sa ei saa sellest muhvigi aru. Aga nüüd on issil peavalu, okei? Nii et oleks imetore, kui vähemalt mängiksid täheklotsidega, kui sa just pead üleval olema ja möllama sellisel öisel kellaajal, mida isegi stripparid ja narkoärikad normaalseks tööajaks ei peaks.

Jajah. Issi näeb, et sa otsid plastkaelkirjakut. Issi teab, et see plastkaelkirjak meeldib sulle väga. See, kes niimoodi lõbusalt tantsib, kui tema selja peal nuppu vajutatakse. Ja samal ajal laulab ja mängib „Oh my darling". Sigavaljusti. Iga kord, kui teda kogemata jalaga riivad. Nagu näiteks veerand tundi tagasi, kui ma olin sind just magama saanud pärast seitsmetunnist kuramuse mini-UFC-galat läbi terve korteri, ja pidin just tule kustutama ja läbi elutoa magamistuppa minema. Ja see raisk vedeles põrandal. Ja ma komistasin talle otsa. Ja sina ärkasid muusika peale üles, kargasid voodis püsti ja röögatasid: „Kirjak!!!"

Issi teab, et kirjak oli sulle armas.

Ja issi ei ole teda ... tead küll ... ära tapnud. Mitte midagi niisugust.

Issi ei teeks asjaga, mis on sulle armas, mitte kunagi niimoodi.

Aga kirjak pidi ära kolima, saad aru. Kirjak elab nüüd maal ühes talus. Seal on tal parem olla. Plastkaelkirjakutele meeldivad talud.

Ja ma tean, et sa tahad teada, miks. Aga sinu emmel tekkis ... allergia, saad aru.

Aruta seda asja temaga.

Kas võime nüüd uuesti magama minna? Palun?

Sest tead, asi pole selles, et mulle ei meeldi sinuga niisugust kvaliteetaega veeta. Sellest saad sa kindlasti aru. Asi on ainult selles, et ma soovin, et natuke suurem osa sellest langeks sellisele kellaajale, kui telekast tuleb midagi head. Mitte et ma igatseks taga seda aega, kui sa ei olnud veel sündinud. Absoluutselt mitte. Ma ütlen ainult, saad aru, et siis magasin ma natuke rohkem. Ja mulle meeldib magada. See tuleb mul hästi välja. Minule meeldib uni ja mina meeldin unele. Kui sinu emme ja mina olime alles kokku saanud, oli meie meelest kõige parem asi pühapäeva hommikul ärgata, teineteisele otsa vaadata, ennast teki all kerra tõmmata ja uuesti magama jääda. Mõnikord tõusin ma üles ja panin kohvi käima, et uuesti magama keerata ja värske kohvi järele lõhnavas korteris ärgata.

Good times.

Ja siis ühel hommikul olid sina olemas, ja ühel hommikul umbes aasta hiljem õppisid sa võrevoodist ise välja ronima ja seisid seal, käed ümber minu randme, ja lõid mulle mu enda käekellaga vastu nägu. Nagu kuuendikud tegid, kui ma neljandasse klassi läksin. „Ohohoh! Miks sa ennast lööd? Näe,

Fredrik lööb ennast! Höhöö! Miks sa ennast lööd?" Niimoodi teed sina ka. Miks sa niimoodi teed? Mis kurat sul õige viga on?

Ja siis ma pean üles tõusma ja sinuga raudteed mängima või mis iganes jura, mis sinu meelest hommikuni oodata ei kannata. Ja parem on teha seda kohe, sest sa oled järjekindel. Nagu oleks meil kodus pisitilluke telefonimüüja. Ja ma tean, et ma peaksin olema selline osavõtlik ja lõbus ja tore isa, kes mängib sinu tasemel ja kellel on lapsemeelsus säilinud ja nii edasi. Aga tõsiselt. Sa ei oska ju üldse raudteega mängida. Ma ei ütle seda selleks, et sinu enesekindlust õõnestada või midagi, see on lihtsalt väike objektiivne, konstruktiivne kriitika. Rongimängus sakid sa täiega. Keegi peab seda sulle ütlema.

Esiteks sõidad sa rongiga valepidi. Kus on siin realism? Kui me ei mängi realistlikult, siis miks me üldse rongi mängime? Kui me ainult asju välja mõtleme ja suvalisi fantaasiaid mängime, siis miks me ei võiks seda juba täiega teha? Siis ma tahan trolle ja hiiglasi ja ükssarvikuid, kes tulistavad automaadist trollide pihta. Aga ei, sina ajad oma: „Ma olen *wild and crazy*, ma sõidan rongiga TAGURPIDI!"

Püha müristus.

Kui me juba rongi mängime, siis mängimegi rongi. Ja siis peab kõik õige olema. Muud ei ütle ma midagi. Nii et pane hobune puhvetvagunisse tagasi. (Jaa, ma tean, et sinu emme ütleb, et seda ei nimetata nii. Aga tõsiselt, millises vagunis hobune siis veel võiks olla, kui mitte puhvetvagunis?) Ja ära tee nii kurja nägu. Rong seisab tunnelis paigal sellepärast, et meil on praegu semaforirike. Sellega tuleb lihtsalt leppida. Ja siis peab rong sõitma jaama väga-väga aeglaselt, sest rööpad on puulehti täis, saad aru. Aga kui tahad, siis võin mina olla SJ* ja

* SJ on Rootsi riiklik raudteefirma, mis tegeleb reisijateveoga. – Tõlk.

sina võid siis olla taristu hooldamise eest vastutav asutus ja siis võime mängida, et me ajame meedias süü teineteise kaela, kui reisijad tunnelis surnuks külmuvad! Lõbus, eks ole?

Näed nüüd. See töötab. Nüüd me saame hästi läbi.

Nojaa, muidugi ainult seni, kuni sa hakkad inimesi rongivagunitest välja kakkuma ja ringi sebima ja üritama neid oma mänguautodesse toppida. Kas sa pole kasvuhooneefektist sõnagi kuulnud või? Kurat, mõnikord jääb mulje, nagu sa üldse ei mõtleks oma ökoloogilise jalajälje peale! Ja kui ma siis pean kõik inimesed rongi tagasi panema ja sina oled nende kõigi reisikotid ära kaotanud, siis me ei mängigi tegelikult enam SJ-i. Siis me mängime SAS-i. Katsu ometi natuke keskenduda.

Mida? Kas sa said nüüd kurjaks?

Kuhu sa lähed?

Kas asi on selles, et sa ei saanud minu popkultuuriviidetest aru, kui ma Soul Asylumi laulu laulsin?

Ah ei ole. Ju ikka on. Okei. Kell on 03.45 ja issi ei ole sinu sünnist saadik maganud, aga kahju hakkab muidugi hoopis s-i-n-u-s-t. Kas nii ongi? Kui „Twilighti" vampiirid issile üheainsagi pilgu heidaksid, siis nad pomiseksid: „Ära seda söö, Edward, see näeb natuke haige välja." Aga tõeline kannataja oled siin s-i-n-a?

Tore. Kas me sel juhul võiksime nüüd magama minna? Kui sa nagunii rongi mängida ei taha.

Palun?

Ei, tõsiselt.

Palun.

Sa vist ei taipa, kui väga issi ootab seda aega, kui sa saad piisavalt suureks, et rahasüsteemist aru saada, nii et issi võiks sulle tuhat krooni anda, et sa vait oleksid ja issil magada laseksid. Issil on nüüd võhm väljas. Issi ei tea ikka veel, kas

sinu lasteaiaõpetaja võtab politseiga ühendust ja räägib ära, et issi küsis tema arvamust selle kohta, millisest vanusest alates sobib hakata laste pihta uinutinooli laskma. Inimesed räägivad Anna Wahlgreni meetodist, džiisös, issi on hakanud nüüd juba lugema raamatuid selle kohta, kuidas Austraalia kütid mageveekrokodille uinutavad.

Ja sinu lasteaiaõpetajal on ju kerge seal seista ja ässa mängida. Tema teeb ju sohki. Ta astub tuppa, kus on kuusteist kaheaastast last ja ütleb: „Magama." Ja siis te jääte MAGAMA. Saad aru? Nagu ta oleks mingi *fricking* X-Man!

See ei ole okei.

Kuhu nüüd? Ei, ära sa praegu parkimismaja ja autosid too, muidu lükkab issi oma näo läbi aknaklaasi välja. Issi ei tee nalja!

Tõsiselt. Selline tunne on, nagu ma üritaksin paanikas gnuude karja stroboskoobiga rahustada. Miks sa ometi lihtsalt magama ei keera? Miks me peame iga jumala öö niimoodi jaurama? Ah? Kas tead, et üks asjatundja kirjutas pereajakirja nõuanderubriigis, et „lapsed püsivad ärkvel selle vanema seltsis, kes neile rohkem meeldib, et teda võimalikult kaua enda juures hoida." Ma ei ütle, et mul oli tahtmine toimetusse minna ja sellel inimesel nägu üles lüüa. Absoluutselt mitte. Aga selline tahtmine mul oli küll.

Püha müristus.

Ma ju tean, et emme meeldib sulle rohkem. Seda teavad kõik. Ja ma ei heida seda sulle sekundikski ette. Tema on parim, mis sinul ja minul on. Sina tead seda. Mina tean seda. Ja ausalt öeldes ongi see peamine põhjus, miks ma tahan, et sa praegu natuke tasem oleksid.

Sest mina kannatan selle välja, et sina ja mina ööd otsa üleval oleme. Päriselt ka. Ma kannatan välja soojad kördipudelid ja plastkaelkirjakud ja selle, et sa tahad, et ma

kõik kaisuloomad suuruse järjekorras õigesti diivanile ritta seaksin, kui me „Navy CIS-i" kordusi vaatame. Päeval on mul migreen ja ma unustan asju ja pargin garaažis vale koha peale ja seisan trepikojas ja kirun ebakompetentseid jobusid sellest lukufirmast, kes meie majja uksed paigaldasid, kuni naaber ukse lahti teeb ja küsib, miks ma üritan nende korterisse sisse murda. Ja mõnikord ajan ma kördi ja valgupulbri omavahel sassi. Ja nädalavahetusel sinu lõunauinaku ajal ajan ma mõnikord magamistoa ukse rõduuksega segi ja panen sind välimööbli peale magama. Ja kümme minutit hiljem seisan seal ja püüan su käsi üles sulatada, nagu sa oleksid mingi kuramuse Calippo.

Aga see on okei. Mina kannatan selle välja, kui sina kannatad. Ma ainult ei taha, et sa emme üles ajad.

Ja ma ei tea, kuidas seda õieti seletada, aga see on üks väheseid konkreetseid asju, mida ma sinu ja tema heaks tõepoolest teha saan. Saad aru? Jaa, ma tean, et see kõlab haledalt. Aga tema teeb palju rohkem kui mina. Meie elus. Meiega. Ja ma tahan, et ma suudaksin vastu anda. Tahan, et ma suudaksin vähemalt sedagi vastu anda.

Ta on tohutult parem lapsevanem kui mina. Ta saab täpselt aru, mida sa tahad öelda, kui sa lihtsalt esikus seisad ja seosetult kisad nagu väike purupurjus ewok. Ta teab, millised riided on vaja sulle selga panna, kui väljas on külm. Ta hoiab arsti käest saadud pabereid korras ja hoolitseb, et meil oleks kodus kõrti, ja kummardub ja suudleb mu kukalt täpselt õigetel hetkedel, enne kui ma ise aru saan, kui väga mul on vaja, et ta seda just nüüd teeks. Tal on nii palju fantastilisi omadusi, mida sa ei ole veel tundma õppinudki. Millest arusaamiseks sa ei ole veel küllalt suur. Ja oi, sul saab olema tore teda tundma õppida. Tema nurki ja nurgataguseid ja väikesi salasoppe ja käänulisi koridore

ja kääksuvaid riidekapiuksi. Seda, kuidas ta elab iga tundmuse oma kehas läbi ja rändab sellega igavikku ja tagasi.

Kuidas ta armastab meid kõige naha ja karvadega.

Vahel ta võib-olla riidleb meiega, kui me istume püksata uue diivani peal ja jätame märjad käterätikud vannitoa põrandale. Kui me ajame vaiba peale majoneesi ja pillame jäätise tema käekotti. Aga sinu ja minu pärast seisaks su emme perutavate gnuukarjadega silmitsi. See on uskumatu õnnistus, et me saame tema poisid olla. Me peame selle välja teenima. Iga päev.

Sest tema seltsis on alati pühapäeva hommik.

Ja ainus asi, mis mul paremini välja tuleb kui temal, on see, et ma talun magamatust paremini kui tema. Saad aru? Mina pargin auto vale koha peale, kui ma unine olen, aga kui tema on unine, siis sõidab ta valesse töökohta. Kui minul on olnud raske öö, leiab ta juustu sügavkülmast; kui temal on olnud raske öö, leian ma külmiku keldriboksist. Kõik muu tuleb temal paremini välja, aga kui sa olid vastsündinu, panime tähele, et see on asi, mille puhul mina olen funktsionaalsem kui tema. Ainus asi.

Nii et me peame talle selle kinkima, sina ja mina. Kõige eest, mida tema iga päev meie heaks teeb, peame talle selle kinkima. Peame tal öösel magada laskma, et ta saaks kehastada kõiki meie pühapäevahommikuid, kui ta ärkab.

Ma loodan, et sa saad sellest aru.

Sellepärast istumegi siin ja vaatame „Navy CIS-i". Mängime raudteega. Ma annan oma parima, tahan, et sa sellest aru saaksid. Ja ma püüan teha nägu, et mind ei loksuta miski, aga lõpuks lähevad ka issil korgid läbi. Jah, issil on kahju, et kirjakuga nii läks. Issi teab, et kirjak oli sulle armas. Ja sina oled issile armas. Aga kirjak on nüüd *fucking* Nangijaalas. Nii ongi. Sest kõigel on mingi piir.

Kell 03.45 on kõigel mingi piir.

Anna andeks. Ma vist tahan lihtsalt hästi hakkama saada.

Selles see asi ongi. Et ma tahan olla niisugune isa, kes oskab last magama panna. Et ma tahan olla tubli isa. Et ma ei taha sinuga hädapätakas olla. Et ma ei taha sinu silmis hädapätakas olla.

Ja kell 03.46, kui sa magama jääd, peake raskelt minu käsivarrele toetumas ja punane vedur käes, istun ma sellepärast üleval ja lihtsalt vahin sind.

Kui ma päris väike olin, sõitsime su vanaisa ja mina mõnikord kahekesi autoga. Sõitsime ringi, ringi, ringi. Ma ei teagi õieti, kuhu. Asju tooma. Asju viima. Me ei ajanud kuigi palju juttu. Tegelikult ei rääkinud vanaisa ja mina omavahel üldse kuigi palju, kui ma väike olin. Need autosõidud olid vist alati üsna igavad, mõtlesin ma vanemaks saades. Me ju lihtsalt istusime vaikides teineteise kõrval ja sõitsime.

Alles siis, kui sina sündisid, sain ma aru, et need olid ilmselt nii minu kui ka vanaisa jaoks minu lapsepõlve parimad hetked. Sest nad kuulusid meile.

Ja ma oletan, et kui sa juba täiskasvanu oled, pean ma mälestust nendest öödest kõige kallimaks. Siis ma ei mäleta peavalu ega vägisõnu. Ma mäletan ronge. Ma mäletan, kuidas sa välja nuputasid, kuidas sügavkülmik lahti käib, ja istusid oma mängutelgis ja loopisid mind jääkuubikutega, kui ma üritasin sind magama panna. Kuidas sa ajasid mind niimoodi naerma, et kogu mu luustik kõmises, kui sa tahtsid, et ma sind taga ajaksin, ja me jooksime läbi kogu korteri ja asi lõppes sellega, et sa peitsid ennast riidekappi reisikoti sisse ega saanud sealt enam välja. Ja siis pillasid sa esimest korda ühe jääkuubiku endale põue. Milline su näoilme siis oli. See jääb mulle meelde. Need tunnid, mis kuulusid ainult meile.

Ja kirjak. See kuramuse kirjak.

Asjad, mida lapsepõlvest mäletatakse.

Tõesti just kõige imelikumad asjad.

Mitte et ma sekkuksin sellesse, mida te lasteaias teete

Aga millele sa täpsemalt vihjad: mida väike tigu õieti kartma peaks? Ah? Kõrgeid lävepakke? Tiheda liiklusega tänavaid? Seda, et keegi põletab teo maja maha, kui ta oma mänguvõlga ära ei maksa? Ma ei taha sekkuda ega midagi. Aga kes seda laulutundi õieti annab? Tony Soprano?

Tööülesannete valimise kunst

Kui su emme ja mina korterit koristame, võiksin ma valida kergema vastupanu tee. Sa tead seda. Mina tean seda. Aga kas me oleme seda masti mehed, sina ja mina? Ei ole.

Niisiis kui emme ja mina korterit koristame, käärin ma püksisääred üles, võtan särgi seljast ja astun kartmatult otse meie kodu ülekaalukalt kõige raskemini koristatavasse ruumi.

Jepp. Sa kuulsid õigesti. Ma valin vannitoa. Vabatahtlikult. Sest ma olen seda masti mees, nagu olen. Ma ei tunne hirmu.

Ja võta teatavaks, et ma ei piirdu selle vannitoa „koristamisega". Iga käpard oskab vannituba „koristada". Mina ülendan koristamise kunstiliigiks. Kunstiliigiks, mida Backmani suguvõsa mehed on põlvest põlve edasi pärandaud. Peeneks käsitööks. Mõni nimetaks seda koguni kutsumuseks.

Suurepäraseks vannitoakoristajaks ei saada. Selleks sünnitakse.

Ma alustan sellest, et tõstan kõik lahtised esemed välja. Mitte miski, mis võib kõrgsurvepesu ajal ümber minna, ei ole sallitud, kui ma alustan isevalitsemist kuningriigis, mida võhiklik pööbel WC-ks nimetab.

Seejärel küürin kahhelplaate kolme sorti puhastusvahendiga. Puhastan peeglit, kuni peegli peegelpilt hakkab iseennast peegeldama. Nühin kraane hambapastaga, kuni nende poole ei

saa enam otse vaadata, ilma et tekiks püsivat nägemiskahjustust. Küürin dušinurga nii piinlikult puhtaks, et olümpiakomitee esitab taotluse seal iluuisutamisvõistluste korraldamiseks.

Teen valamukapi seestpoolt puhtaks. Küürin äravooluava. Poleerin kummiliiste hambaharjaga. Minu tegevusega võrreldes on „Full metal jacket" nagu Cillit Bangi reklaamfilm, saad aru?

Ja tead, mis ma siis teen, kui see kõik tehtud saab? Kas tead? Siis teen ma sedasama veel korra. Lihtsalt kindluse mõttes.

Kui ma dušiga lõpetan, on see nii puhas, et kaks saami üritavad seda maha lasta*. Ja kui kõik on valmis. Kui ma astun meie vannitoast välja nagu lahinguväljalt tulev sõdalane. Kui ma naasen galaktikate sõjast, mida meeste moodi vannitoakoristus endast kujutab. Siis kohtan elutoas sinu emmet. Seda naist, kelle nimel ma elan ja suren. Ja ta vaatab mulle otsa ja ütleb:

„No nii! Sel ajal kui sina kolm ja pool tundi DUŠI ALL OLID, koristasin mina ISE kogu korteri! Saad sa aru, kui ebaõiglane see on, Fredrik!?"

* Tegemist on sõnamänguga: rootsikeelne sõna *ren* tähendab nii *puhast* kui ka *põhjapõtra*. – Tõlk.

Ma ei ütle, et ma armastan teda AINULT sellepärast, eks ole.

Aga kui me seisame Tai restoranis, et takeaway*'d tellida. Ja salk keskealisi* outlet*-pintsakutes mehi, Bluetooth-kuularid peas, trügib sabas vahele.*

Ja ma saan kurjaks. Ja su emme ütleb mulle, et ma stseeni ei teeks. Ja mina saan veel kurjemaks.

Ja üks nendest keskealistest meestest pöörab ümber. Näeb meid. Vaatab su emmele otsa, nüüd ilmselt täiesti teadlikuna sellest, et nad on sabas vahele trüginud. Ja keerab kähku uuesti selja ega tee väljagi.

Ja mina koputan talle õlale. Ja ta ignoreerib mind. Ja ma tahan talle virutada. Ja su emme keelab mind.

Seejärel võtab ta telefoni välja ja läheb tänavale helistama. Ja kui ta uuesti sisse tuleb, hõikab keegi leti tagant: „Number 64!" Ja su emme ütleb: „Siin!" ja trügib kogu sabast mööda, võtab toidu ja maksab. Ja tagasi tulles vaatab ta nendele keskealistele meestele ükshaaval silma ja naerab.

Ja mina vaatan talle otsa ja küsin: „Kas sa tellisid sabas seistes telefoni teel?"

Ja tema kehitab imestunult õlgu ja vastab: „Nii teevad ju kõik, eks ole?"

Ma ei ütle, et ma armastan teda ainult sellepärast.

Aga see ei tee ka sugugi paha.

Ma ei ütle, et sa pead issit rohkem armastama kui emmet. Muidugi mitte. Ma esitan ainult faktid.

„Ei mingeid mõõku."

Ei. Mingeid. Mõõku.

Milline inimene saadab kellegi, keda ta armastab, esimesel jaanuaril videopoodi, esitades selliseid tingimusi?

Ah?

Mida sul on
vaja teada
sellest, miks Felicia
emme minu
peale kuri on

Jaa. Ma tean, et see Felicia meeldib sulle. Aga juhtumisi on lood nii, et Felicia emme arvates on sinu issi mingi idioot, saad aru. Nii et temaga me lähemal ajal vist eriti palju ei mängi.

Sul on selline nägu peas, et sa ootad seletust.

Siis luba mul kõigepealt öelda, et lapsevanem olla pole tegelikult nii imelihtne, kui pealtnäha paistab. Kui juttu tuleb lastest ja suhkrust, muutuvad inimesed mingiteks kuramuse Konstfacki diplomitöödeks – kas teadsid seda? Tõsiselt: tol korral, kui ma juhtumisi naljapärast ütlesin, et sina ja mina istusime tookord, kui sa poolteist aastat vana olid, jõulupühade paiku kahekesi kodus ja jõime kahe peale suure kannutäie Black Christmasi (see on Captain Morgan jõululimonaadiga – sellest võime pärast lähemalt rääkida), vihastas Williami issi tõesti vist rohkem minu vihje peale, et ma olen sulle limonaadi andnud, kui minu vihje peale, et ma olen sulle alkoholi andnud.

Võib vist öelda, et see, et ma järgmistel päevadel sinu kördipudeli paberkotti pakkisin, ei teinud asja sugugi paremaks.

Ja KINDLASTI ei teinud asja paremaks see, et su emme ei suutnud ühele teisele lapsevanemale ütlemata jätta, et „see on tema surnud kambajõmmidele," kui sa toitu maha ajasid. (Nii et see on suures osas tegelikult emme süü!)

Aga ega ma ei ürita süüd enda kaelast ära veeretada. Ma ei ütle, et 50 aastat tagasi oli kergem lapsevanem olla. Aga ma usun, et mängureeglid olid siis selgemad. Tänapäeval on lihtsalt raske aru saada, mis on okei ja mis ei ole okei. Näiteks

kui sa olid umbes pooleaastane ja laştepolikliiniku õed ütlesid meile, et me ei laseks sul pärast lõunat liiga kaua magada, sest muidu on oht, et „öö ja päev lähevad vahetusse". Siis oli ilmselt täitsa okei, et su emme ütles, et „last, kes vajub magama jäädes krüounne nagu „Avataris", niisama lihtsalt juba ei ärata." Selle peale õed isegi naersid.

Aga ilmselt ei olnud üldse okei, et mina lisasin: „Ausõna! Kurat, seda last ei suudaks Guantanamo Bay vangivalvuridki ärkvel hoida!"

Saad aru? Mõnikord on pagana raske ära tabada, kust piir läheb.

Ja tead, kui needsamad lastepolikliiniku õed umbes pool aastat hiljem seletasid, et „selles vanuses" oleks kasulik võõrutada laps harjumusest öösel süüa, ja panid ette kasutada selleks „mitmesuguseid meetodeid isu vähendamiseks". Ja ma küsisin, kas nad mõtlevad mingit sellist värki, et me peaksime sind suitsetama õpetama. Siis oli ka see vale.

Paljude asjade peale on vaja mõelda. Tuleb olla hea eeskuju. Ei tohi vanduda. Ei tohi ringi käia ja olla heteronormatiivne jäärapea. Tuleb teada, et õige nimetus on „mänguaed", mitte „oktagon". Ja et kui lasteaiatöötajad räägivad „looduslikest maiustustest", ei mõtle nad peaaegu kunagi peekonit. Ja et kui teised väikeste laste vanemad arutavad laste telekavaatamise teemat ja informeerivad sind sõbralikult, kuid kindlalt, et „õigupoolest on olemas uuringud" (nad ütlevad sageli „uuringud" natuke nagu sellise tooniga nagu Madlike ütleb „laku panni"), millega on täpselt kindlaks tehtud, kui kahjulik televisioon väikestele lastele on, siis mõtlevad nad tõesti kogu televisiooni. Mitte ainult *halba* televisiooni. Vaid *kogu* televisiooni.

„The Wire" kaasa arvatud.

Ma ei taha vinguda, eks ole, aga niisuguste asjade kohta oleks olnud tore saada mingisugustki infomaterjali enne paljunemist. Ma ei ole nõudlik. Aga üks põhipunktidega voldik oleks marjaks ära kulunud.

Ma pole ju tegelikult üldse kindel, milline meie seis selle asja koha pealt on, sest kui me tervisekontrollis käisime ja arst küsis, kas meil on „mingeid muid terviseküsimusi", kasutasin ma juhust ja küsisin, millises vanuses tavaliselt kindlaks tehakse, kas laps on parema- või vasakujalgne. Ma usun, et see oli okei. Aga selles on raske kindel olla, sest pärast seda rääkis arst põhiliselt su emmega.

Sotsiaalsed piirid ja popkultuurilised viiteraamid muutuvad pisut ähmaseks, kui suhtlusring pärast paljunemist laieneb. Näiteks võiks ju kergesti arvata, et lasteaia tutvumiskoosolekul on tähelepanek, et teletups Poo näitab peaaegu kogu teise hooaja vältel üpris provotseerivat *camel toe*'d, suurepärane *icebreaker*? Või kuidas?

Aga ei.

Ja mul on sellest kõigest kahju.

Tõesti.

Hea lapsevanem olla on raske. See on suurel määral *trial and error*. Minu puhul paraku sageli see viimane. Kui mind kritiseeritakse, tekib mul vastupandamatu tung kildu rebida. Nagu sa juba tead, see on iseloomu viga. Ja kriitikutest ei ole lapsevanemaks saanud inimesel kunagi puudust. Sest tead, lapsed ei ole lihtsalt lapsed – te olete identiteedimarkerid. Keegi ei tea õieti, kuidas see niimoodi kujunes. Kümme tuhat aastat seksuaalharidust, aga äkki võtab minu põlvkond endale pähe, et me peame teid sünnitusmajast niimoodi välja kandma, nagu te oleksite mingid Stanley Cupi karikad. Nagu meie oleksime maailma ajaloos esimesed inimesed, kes ei

osanud välja nuputada, kuidas rasestumisvastased vahendid toimivad.

Meil polegi vist enam vajadust olla „head" lapsevanemad. See on nüüd üle läinud. Nüüd oleme sellegagi rahul, kui me oleme „okei". Me ei taha muud, kui et teie psühholoogid umbes 20 aasta pärast pomiseksid, et võib-olla polegi see a-i-n-u-l-t meie süü.

Ja üks väheseid viise, kuidas saame ennast veenda, et oleme lapsevanematena okei, on teiste lastevanemate halvustamine. Ja tead, me oleme selle koha pealt pagana loomingulised. Kui ei anna norida selle kallal, et vanemapuhkus ei ole kliinilise täpsusega pooleks jagatud või et laps jäetakse päeval veerand neljani lasteaeda (VEERAND NELJANI!!! Saad aru? Ma oleks ju sama hästi võinud sind metsa jätta ja lasta HUNTIDEL sind üles kasvatada!!!), siis tuleb kõne alla mittemahe toit või mänguasjade plast, mis ei ole mingist Brüsseli asutusest tunnistust saanud. „Mida? Kas sa lased tal sellega mängida? Ahah, selge pilt. Mina küll ei taha, et mu laps ajuvähi saaks ... aga tore ju, et igaüks oma lapsi isemoodi kasvatab, eks ole?" Ja nii edasi.

Me leiame mõne vaesekese, kes ei taipa, et kui kõiki lasteriideid enne kasutamist 90 kraadiga ei pesta, saab laps muteerunud allergiad ja sureb ära. Nagu oleks inimkond just niimoodi evolutsiooni läbi teinud ja planeedil domineerivaks liigiks saanud. Nagu oleksime elanud koobastes ja mähkinud vastsündinuid mammutinaha sisse, ja kui mammutinahk polnud 90-kraadist masinpesu saanud, suri laps ära. Nagu me oleksime planeedil, kus isegi dinosaurused vastu ei pidanud, just niimoodi ellu jäänud.

Kui niimoodi ei saa, siis saab kuidagi teisiti. Kui meil ei õnnestu üksteist sel moel halvustada, et hoolime natuke

rohkem, siis halvustame sel moel, et hoolime natuke vähem. Vaat siis muutuvadki inimesed puhtast trotsist *cool*'ideks *relax*'ivateks lapsevanemateks, kellel on päikeseprillid ja ristluutätoveeringud ja ühekordsed kohvitopsid ja riidest koti seest välja piiluvad vabakasvatuse-teemalised raamatud ja kes räägivad, et „lapsed peaks ju nagu saama lapseeed olla, onju? Nagu, ääää, veits *chill*'ida!" Tagaplaanil üritab nende viieaastane mohikaanlaseharja ja ninarõngaga päiksekene samal ajal oma väikest õde plastpudelisse toppida.

Või siis istub mõni selline totakas issi paaride õhtusöögil ja on suureline ja üleolev, kui kõik teised väikeste laste vanemad innust väriseval häälel räägivad, et nende lapsed mängivad jõululaupäeval igatahes rohkem karbiga kui selle sisuga. Ja keegi rebib poolvägisi kildu, et „järgmisteks jõuludeks ostan ma ainult ühe suure kasti!", ja kõik peale selle issi naeravad hüsteeriliselt. Ja veel keegi pahvatab, et nende laps mängib igatahes ainult Tupperware potsikutega, mis neil köögikapis on. Ja kõik peale selle issi itsitavad nii suure äratundmisrõõmuga, et lusikad kõiguvad *chai*-tassides nagu õngekorgid.

Ja kui siis keegi pöörab rõõmsalt pead ja küsib sellelt issilt, kas tema lapsel on ka mõni selline naljakas ootamatu asi, millega talle mängida meeldib, siis peab too muidugi olema nii kurädima eriline ja tõrges ja vastaline. Nii et vastab: „Mhmh. Noad."

Ma ei ütle, et see issi olen mina.

Aga mingil määral see igatahes seletab, miks sa enam Theodori ja Smillaga mängida ei või.

Nii või teisiti: lapsevanem olla ei ole nii lihtne, kui pealtnäha paistab, saad aru? Ma katsun sellega nii hästi toime tulla, kui suudan. Ma käin mängumurul. Ajan teiste lastevanematega juttu. Vangutan pead ja röögatan „eeiii ole!?", kui nad räägivad

mõnest teisest lapsevanemast, kelle lapsel on päraku ümber roheline lööve või mingi muu jõledus, mille vastu ma ei suudaks vähimatki huvi tunda, isegi kui pingutaksin. (Usu mind, ma olen sigapalju pingutanud, aga see ei läinud tõesti mitte.) Ja ma püüan tõesti olla tähelepanelik. Taiplik. Empaatiline. Pahandan sobival määral seagripivaktsiiniga seotud skandaalide üle ja kvalifitseeritud lasteaiaõpetajate puuduse üle ja selle teise asja üle – et sinu lasteaias oli seinte sees mingit mürki või midagi ja me pidime midagi tehes ilgelt ettevaatlikud olema, või mis pagan see õieti oligi. Ma katsun nii hästi toime tulla, kui suudan! Mul on lihtsalt vaja paljude asjade peale mõelda.

Ja see jutt, mida kõik räägivad, et inimene hakkab laste vastu huvi tundma siis, kui tal endal laps sünnib, on tegelikult vale. Kui sina sündisid, hakkasin mina huvi tundma ainult ühe lapse vastu. Ma arvan endiselt, et teised lapsed on üsna tüütud.

Ja kurat. Ma tean ju, et enamasti on viga minus. Et ma ei kuula ja ei võta midagi tõsiselt.

Nagu siis, kui ajalehtedes hoiatati bakteritega saastatud viinerite eest, mis võivad lastele kahjulikud olla. Ja Felicia emme oli väga nördinud, et lasteaed ikkagi ei saanud garanteerida, et nad mõnel piknikul viinereid ei paku. Või kusagil mujal. Kunagi. Ja mina küsisin, millega me viinereid süües õigupoolest riskime, ja Felicia emme nähvas: „Ajukelmepõletikuga!" Ja mina ütlesin: „Asi on seda väärt!" Ja tema sai väga, väga kurjaks.

Niisiis.

Võib-olla poleks ma pidanud Felicia emmele ütlema, et „võta üks tablett oksasepaami ja tee üks drink ja katsu olla natuke rohkem *hakuna matata*". Võib-olla ei oleks pidanud.

Ja mõni nädal hiljem oli ta ennast kõhugripi teemal natuke üles kruttinud ja jälgis suure hoolega, et lapsed üksteise üleriideid ei puudutaks. Ja see oli see hommik, kui sa olid mind

niimoodi äratanud, et äsasid mulle väikese mänguautoga vastu nägu, nii et mul hakkas nina verd jooksma. Ja ma arvasin, et verejooks oli pidama jäänud. Ja siis me jõudsime lasteaeda. Ja siis ma aevastasin riidehoius.

Ma poleks pidanud riidehoius aevastama. Võib-olla ei oleks pidanud.

Niisiis. Nojaa. Tead küll.

Ma tean, et see Felicia meeldib sulle.

Aga nüüd on, nagu on.

See oli ju ainult e-t-t-e-p-a-n-e-k

Okei. Niisiis eile. Kell oli pool kaksteist õhtul.

Ma olin väga, väga, väga väsinud. Ja sina jooksid mööda põrandat ringi, ringi, ringi ja karjusid vahetpidamata midagi, mis kõlas nagu „Alva on ahi! Alva on ahi!" Siis jäid sa järsku seisma. Tormasid kööki. Tulid tagasi. Jäid seisma ja hakkasid sensatsiooniliselt muretul ilmel – muud moodi ma seda kirjeldada ei oska – kummutisahtlisse jogurtit kallama.

Ja mina ei öelnud muud, kui et tavaliselt jääd sa magama, kui me autoga sõidame. Ja siis hakkas sinu emme sõbranna, kes meil külas oli, naerma ja ütles, et jah, aga pärast ärkavad nad kahjuks üles, kui nad turvatoolist välja võetakse!

Ja siis ütlesin mina, et kurat, beebivalvuri tööraadius ulatub vist garaaži välja.

Nii et kui lasteaeda ilmub mõni sotsiaalosakonna tädi ja hakkab selle kohta küsimusi esitama, siis sa tead, milles asi on.

Kingsepa laps

Jajah. Ma ei kavatse süüd enda kaelast ära veeretada.

Ma ütlen ainult, et kogu see hommikune lapsele üleriiete selgapanemise protsess on natuke sedamoodi, nagu üritaksid sa jäähoki väravavahi täisvarustust selga ajada seebisele ahvile, kellele on jalapenosid sisse söödetud ja keda mõni paks keskealine sombreeroga sakslane on Soome laeva baaris järjekindlalt solvanud.

Okei?

Ma ei õigusta ennast.

Ma ainult ütlen, et tänane hommik oli natuke pingeline.

Ja sa ei läinud lasteaeda ju JALGSI. Kurat, sa sõitsid lapsevankris. Istudes hiigelsuure karusnaha sees, mis oli sinu ümber tõmblukuga kinni nagu mingi fricking *magamiskott. Kogu Stockholmi piirkonnas polnud ühtegi inimest, kellel oleks täna hommikul tööle minnes nii soe olnud kui sinul. Nii ongi.*

See ei ole õigustamine.

Ma ainult ütlen.

Aga hea küll.

Hea küll. Hea küll. Hea küll. Fine.

Kui väljas on 19 kraadi külma ja ma tõstan su lasteaia ees vankrist välja, poole tosina lapsevanema ja kogu personali

nähes, ja panen su lumehange istuma. Ja möödub umbes pool minutit, enne kui ma avastan, et sul pole saapaid jalas.

Siis ei näita see mind just eriti pädeva lapsevanemana. Ma saan aru küll.

Aga ma olin täna natuke stressis.

Oh kurat.

Lojaalne abikaasa

Hea sõber: *(Vaatab mind, kui ma üritan toolilt tõusta.)* Oi, see ei näe hea välja ...

Mina: Ah, ainult väike seljavalu. See läheb üle.

Sinu emme: *(Vaatab heale sõbrale paljutähendavalt otsa ja noogutab innukalt.)* Fredrik kukkus jõusaalis jooksulindi pealt maha!

Mina: Aitäh, kallis. Aitäh, et sa seda kõigile teatad. Tõepoolest.

Sinu emme: *(Noogutab heale sõbrale rõõmsalt.)* Nagu vana ätt!

Mina: Ma ei kukkunud maha nagu vana ätt! Kurat, see oli ÕNNETUS!

Sinu emme: *(Noogutab heale sõbrale entusiastlikult.)* Jah, selline õnnetus, nagu vanade ättidega juhtub.

Mina: Kurat, sellel ei ole vanusega mingit pistmist!!! See on ainult HARILIK SELJAVALU, RAISK!

(Vaikus)

Sinu emme: *(Kallutab end usalduslikult heale sõbrale lähemale, sosistab ülihästi kuuldavalt.)* Tead ... selline seljavalu, mida treenitud 20-aastastel inimestel pidevalt ette tuleb. Selline seljavalu.

Note to self

Meestele, kes vanemapuhkuselt tagasi tulevad, EI meeldi, kui neid tervitatakse kui puhkuselt tulijaid.

Mida sul on vaja teada headusest ja kurjusest

On inimesi, kes ütlevad, et mitte keegi ei sünni halvana. Leidub koguni neid, kes ütlevad, et läbi ja lõhki halbu inimesi pole olemas. Mina ei ole mingi akadeemik, nii et ma ei oska sulle otsest vastust anda, kuidas selle asjaga lood on.

Mina tean ainult seda, et leidub sitapäid. Ja kui võimalik, siis ma tahan, et sinust ei saaks üks nendest.

Sest kui üldse on midagi, mida ma tõesti soovin, et oskaksin sulle õpetada, siis on see headus. Kuidas mitte olla persevest. Ja sa võid mind uskuda, kui ma sellest räägin, sest mul on persevest olemise alal suured kogemused. Kurat, mul on lolluse alal magistrikraad.

Nii et see on üks põhitõde, mida sul on vaja maailmast teada: igas kollektiivis, kuhu satud, ükskõik kas mänguväljakul ronimisredeli juures või vaateakendega reklaamibüroos, puutud sa kokku tüüpidega, kes jagavad inimesi enda ümber pidevalt kahte gruppi – tugevateks ja nõrkadeks.

Ja nende kahe grupi vahele jääb veel kümme inimest. Kellel on suur hirm hierarhias allapoole libiseda. Ja need kümme peksavad alumisi, sest ainult nendest saavad nad jagu. Nad leiavad ikka mingi suvalise põhjuse, et mõni nõrgem nurka suruda.

Ja mina olen samasugune nagu kõik lapsevanemad. Mul on suur hirm, et sinust saab see laps seal kooliõue nurgas. Kardan ühepalju nii seda, et sina saad peksa, kui ka seda, et sinust saab peksja. Ma olen olnud mõlemas rollis ja see teeb ühtemoodi haiget, olgugi et eri kohtades.

Nii et sinul ja minul on vaja rääkida headusest ja kurjusest. Sest niisuguseid jutte isad vist poegadega ajavad. Kahjuks ei ole mul halli aimugi, kust ma peaksin pihta hakkama. Nii et ma räägin ühe muinasjutu. Okei? Muinasjutud sulle ju meeldivad. Lasteaias ju muud ei tehtagi kui räägitakse muinasjutte, eks ole?

Okei.

Juhuslikult on lood nii, et ma ei tea eriti palju muinasjutte. Nii et ma jutustan ühe nendest vähestest, mida tean. Kui ma väike olin, meeldis see mulle kõige rohkem. Ja ma tahan, et sa keskenduksid loo moraalile.

No nii. Hakkame siis pihta: elas kord üks vabamaadleja, kelle nimi oli The Undertaker.

The Undertaker elas kunagi ammu ühel kaugel-kaugel maal, mida nimetati USA-ks. Umbes nii ammu nagu 90ndatel aastatel. Ja sellel maal oli kõikide maadlejate suurimaks sooviks võita suur *wrestling*'u-gala ja kanda kuldset meistrivööd. Ja igal aastal, nii kaua kui inimesed mäletasid, olid nendel galadel domineerinud kurjad kuningad Bret Hart ja Shawn Michaels. Mõned arvasid koguni, et nad on võitmatud. Aga kui The Undertaker esimest korda ringi astus, oi, sa oleks pidanud teda nägema. Ta oli kangelane kaabakate maailmas. See kutt oli kuradima suur. Nagu traktor. Ja tal oli selline *finisher*, mis ... nojah, vabandust. Selle peaks vist lahti seletama. Niisiis *finisher* on iseloomulik viis oma vastase nokkilöömiseks. Tol ajal oli kõigil maadlejatel see olemas. Seda õpetati *wrestling*'u-koolis. See on nagu mingi löök või võte, mis on nii tugev, et sellest enam välja ei tulda. Nagu tank. Või tulistav tank. Või süsi-pigi-mustmiljon-topeltmustmiljon.

Saad aru? Topeltmustmiljonit ei trumpa mitte miski üle.

Niisiis oli The Undertakeril *finisher*, mille nimi oli The tombstone piledriver ja millega ta oma vastase justkui kummuli

keeras. Sinu emme väidab visalt, et võib-olla pole sul vaja selle loo k-õ-i-k-i üksikasju kohe teada saada. Ja võib-olla on tal õigus. Selle äraõppimiseks on sul aega küll. Aga kujuta korraks ette, et sul on midagi kurku läinud ja ma tõstan su jalgupidi üles, et seda välja raputada, ja siis pillan su kogemata maha. Umbes nii The Undertaker tegigi. Ainult et meelega.

See oli täiega julm.

Talle oli saatuse poolt määratud saada WWF-meistriks. (See on *wrestling*'us printsessi ja poole kuningriigi vaste.) The Undertaker meeldis kõigile väga. Ta oli pikk, tõmmu ja kena ja tema biitsepsid olid suured nagu labradorikutsikad. Aga! Tema hiilgava fassaadi taga peitus sünge saladus. Ja ühel päeval ilmuski välja vari tema minevikust. Tema poolvend Kane.

Saad aru. Kane'i vanemad said hirmsas tulekahjus surma ja kõik arvasid, et Kane sai ka surma. Aga nad eksisid. Ta sai näkku rängad põletushaavad, aga jäi ellu. Ja ta muutus kibestunuks ja kurjaks, ja inimesed, kes talle halba soovisid, valetasid talle, et tema vend oli maja põlema pannud, et teda ära tappa. Siis vandus Kane, süda vimma täis, et ühel päeval maksab ta kätte. Ja siis, just siis, kui The Undertakeril oli matš Shawn Michaelsiga, mis pidi otsustama, kumb kohtub Bret Hartiga suurejoonelisel elu-ja-surma-peale-matšil WWF-vöö pärast, ilmus ta äkitselt välja. Ja esitas oma vennale väljakutse terve kuningriigi silme all. (Ja kuni 63 riigi televaatajate nähes.)

Aga The Undertakeril ei olnud üldse tahtmist oma vennaga kakelda. Nii et ta tegi seda, mida kõik sinulgi teha käsivad, kui keegi sind lööb: ta kõndis minema. Ja see ei ole mingi häbiasi. Kane seisis seal ja hüüdis talle järele „argpüks", aga tal ei olnud õigus. Sest argpüks oli hoopis Kane. Pea seda meeles.

The Undertaker keeldus tõstma rusikaid oma lihase venna vastu. Aga Kane, täpselt nagu kõik kiusajad, ei jätnud järele. Ta

mõnitas ja alandas The Undertakerit. Ta nimetas teda „tibuks" ja pani talle igasugu muid nimesid, millest sa saad aru, kui suuremaks kasvad, aga lühidalt võib öelda, et need on seotud poiste ja tüdrukute erineva pissimisviisiga. Kane kuulutas, et maksab varem või hiljem kätte, ja siis ilmus ta edaspidigi kõigile The Undertakeri matšidele ja kutsus teda duellile. Mitu korda hüppas ta koguni ringi sisse ja hakkas kaklema, aga iga kord võttis The Undertaker obadused vastu, ilma et oleks enda kaitseks väikest sõrmegi tõstnud.

Saad aru?

Niisiis ma ei taha öelda, et sa peaksid oma õele või vennale peksa andma, kui endale õe või venna saad. Ma saan aru, et selline mulje võib mu jutust praegu jääda. Kui järele mõelda, siis ei ole see võib-olla eriti hea näide. Aga ma tahan öelda hoopis seda, et mõnikord ei ole kõige tugevam see, kes lööb. Vaid see, kes ei löö. Okei?

Saad aru? The Undertaker oleks võinud Kane'ist hakkliha teha, aga ta otsustas olla suurem. Ja ma loodan, et kunagi noortekeskuse taga või vaateakendega reklaamibüroos saad sa aru, et julge pole mitte see, kes lööb, kuigi ta ei tea, kas ta võidab või kaotab. Julge on see, kes teab, et ta võidab, ja jätab sellegipoolest löömata.

Aga me oleme kõrvale kaldunud. Niisiis üritas Kane muudkui oma venda kaklema ässitada, aga The Undertaker keeldus. Ta kõndis lihtsalt minema, iga kord. Ja aeg möödus. Ja täpselt nagu igas suures muinasjutus, sai Kane viimaks oma veast aru. Ta taipas, et oli kogu aeg eksinud, et veri on paksem kui vesi. Ja kui ühel pimedal õhtul, kuningriigi *wrestling*'u-gala ajal, Shawn Michaels ja tema kolm kahtlast D-Generation X-i kambajõmmi The Undertakerit varitsesid ja ründasid, tormas Kane talle appi. Algul arvas Shawn Michaels muidugi, et Kane on nende

poolel, nagu kõik kiusajad alati arvavad. Et ainult sellepärast, et neid on rohkem ja nad lähevad üksikule ohvrile kallale, ei julge keegi neile vastu seista. Ja kahjuks on Shawn Michaelsi taolistel tüüpidel selle koha pealt enamasti ka õigus – ma ei kavatse sulle valetada. Sellepärast jätkavadki kiusajad kiusamist, kuna nad võidavad nii tihti. Aga sel korral mitte. Oi-oi-oi.

Sel. Korral. Mitte.

Kane tormas ringi sisse ja tõstis Shawn Michaelsi juukseidpidi üles ja virutas ta *chokeslam*'iga otse vastu põrandat, nagu oleks Shawn Michaelsi pea kookospähkel ja Kane oleks just mööda kõndinud sellest jobust, kes laulab „Isa, ma ei saa oma kookospähklit katki", ja öelnud: „Anna see kuradi kookospähkel siia, ma teen ta sulle lahti!", ja kõik teised D-Generationi X-kiusajad võtsid kohe jalad selga ja põgenesid nagu kari pisikesi jäneseid.

See on üks minu lapsepõlve ilusamaid spordihetki.

Ja sellest päevast alates lõid Kane ja The Undertaker mesti ja võtsid endale nimeks The Brothers of Destruction. Ja neist said kõige kardetumad ja võitmatud sõdalased kogu *wrestling*'u-kuningriigis.

Ja siis elasid nad oma elupäevade lõpuni õnnelikult.

Või. Nojah. Umbes aasta hiljem reetis Kane oma venna ja kägistas ta The Royal Rumble 98 matšil oimetuks. Ja pärast aitas Shawn Michaels tal The Undertakeri kasti sisse kinni panna. Ja siis pistsid nad kastile tule otsa.

Aga see pole selles loos nagu oluline. Keskendu nüüd loo moraalile.

O-l-u-l-i-n-e on nimelt see, et alati ei ole õige vastu lüüa. Aga mõnikord võib seda teha, kui kaitsed nõrgemat.

Mitte et ma ütleks, et sa tohid kakelda. Muidugi ei tohi. Sinu emme saab jube kurjaks. Nii et sa ei tohi kunagi kakelda. Siis muidugi võid, kui keskealised sombreeroga sakslased Rootsi laua sabas ette trügivad. Aga seda teavad ju kõik. See on erand. Aga muidu ei mingit kaklemist. Ainult siis, kui sa pead ennast kaitsma. Või kedagi teist kaitsma. Või kui keegi üritab viimaseid šokolaadivahvleid võtta. Aga muidu mitte kunagi!

Või ... ah. Tead küll.

Ma tahan ainult, et sa saaksid aru, et ma ei kavatse sulle sellist udu ajada, et maailmas ei ole kurjust. On küll. Meie maailm näib vahel olevat täis arusaamatut, mõistetamatut, hõlmamatut, halastamatut kurjust. Vägivalda ja ebaõiglust ja ahnust ja pimedat viha.

Aga samuti on see täis kõike muud. Väikesi hetki. Sõbralikkust võõraste vahel. Armastust esimesest silmapilgust. Lojaalsust ja sõprust. Kellegi käsi sinu peos ühel pühapäeva pärastlõunal. Kahe venna kokkusaamine. Kangelased, kes hakkavad vastu, kui keegi teine ei julge. Umbes viiekümnene mees Saabi roolis, kes laseb sind vahele, kui E4 pealesõidu juures ummik tekib. Suveööd. Lapse naer. *Cheesecake*.

Ja ainus, mida sa teha saad, on otsustada, kummal poolel sa tahad olla. Kumba hunnikusse sa tahad oma panuse anda.

Ma ei ole alati just kõige parem isa. Ma olen teinud palju vigu ja teen neid veel suure hulga. Aga ma ei anna endale andeks, kui sinust saab see laps seal kooliõue nurgas.

Vahet pole, kummas rollis.

Mina olin peaaegu alati üks nendest kümnest vahepealsest, kellel oli suur hirm valele poole joont sattuda. Mõnikord olen ma seda ikka veel. Enamik meist ongi.

Nii et tee mulle heategu ja ole teistsugune kui mina. Ära ole vait. Ära seisa kõrval. Ära pööra pilku mujale. Ära löö kunagi ainult sellepärast, et sa suudad. Ära pea sõbralikkust ekslikult nõrkuseks. Ärgu saagu sinust kunagi sellist inimest, kes seisab vaateakendega reklaamibüroos ja arvab, et „liiga heasüdamlik" on solvang.

Seda õpetas mulle The Undertaker. Ma loodan, et oskan seda sullegi õpetada.

Ja veel. Nojah, tead küll. Võib-olla pole vaja emmele öelda, et ma rääkisin venna kasti toppimisest ja põlema panemisest. Emme ... ah, ta ei jaga *wrestling*'ust ööd ega mütsi, võib ehk kokkuvõttes öelda. Okei?

Kurat.

Kas ma olen vilets muinasjutuvestja?

Okei. See oli nii.

Võib öelda nii: kui mul on natuke kiire ja ma loksutan lapsehoolduskoti peale piima ja mõtlen, et ai kurat, see hakkab haisema ja siis jääb minust mulje, et ma olen jube halb isa!, siis haaran ma esimese ettejuhtuva kilekoti ja panen oma lapse mähkmed ja vahetusriided sinna sisse. Viskan selle lapsevankrisse ja uksest välja minnes haaran sorteeritud jäätmete kotid kaasa. Ja all jäätmejaamas voolab ühest kotist midagi välja ja teeb mu särgivarruka üleni märjaks. Ja mul on natuke kiire, nii et ma mõtlen: „Ah, see on kindlasti ainult limonaad, see kuivab ära." Ja siis haaran kuivatamiseks esimese ettejuhtuva asja. Ja see on juhuslikult üks mähe sellest kotist, kuhu ma lapse asjad pakkisin. Ja siis istun üsna sooja autosse. Ja kohe seejärel panen tähele, et lapsel on vaja mähet vahetada. Ja mõtlen: „Kurat, mul ongi üks just käes," ja panen talle selle mähkme, millega ma enda arvates limonaadi pühkisin. Ja siis hakkan sõitma. Ja 20 minuti pärast jõuan mänguringi laulutundi. Lõõtsutades ja näost lapilisena. Kaasas alkoholipoe kilekott mähkmetega. Ühes käes autovõtmed. Ja teise käe otsas laps, kes haiseb sooja õlle järele.

Siis võib öelda, et alternatiiv – lapsehoolduskott, millel on natuke piimaplekke peal – tundub olevat päris soodne alternatiiv. Puhtalt good-parent-bad-parent-*perspektiivist lähtudes.*

Nii võib öelda.

Miks sinu emmega ei ole mõtet vaielda

Ma tahaks teada, kes võtab köögivalamu kõrvalt klaasi, kus on Schweppes Bitter Lemon, kallab sisu välja, valab klaasi sisse vett ja nõudepesuvahendit, paneb klaasi valamu kõrvale tagasi ja läheb magama.

Sinu emme tahaks teada, kes tõuseb hommikul üles, näeb klaasi, kus tema arvates on eilne vastikult lahtunud Schweppes Bitter Lemon, ja joob seda.

Mina tahaks teada, kes kurat ometi ei taipa, et nõudepesuvahendiga vesi näeb hommikul kell veerand seitse välja täpselt niimoodi nagu natuke seisnud ja lahtunud Schweppes Bitter Lemon.

Sinu emme tahaks teada, kes kurat joob hommikul kell veerand seitse esimese asjana valamu kõrval seisvast klaasist limonaadi, mis on pool ööpäeva seisnud.

Mina tahaks teada, milline kuramuse idioot valab nõudepesuvahendiga vett joogiklaasi.

Sinu emme tõdeb, et igatahes ei ole tema see, kes äsja nõudepesuvahendiga vett jõi.

Tema võit.

Võõrastega vestlemise kunst

Kaks asja, mida me ilmselt ei tohiks enam teha, kui võõrad sinu käru kohale kummarduvad, et sind nunnutada.

1. Et ma hiilin käru tagant ligi ja sisistan: „Say hello to my little FRIEND!"

2. Et ma hiilin käru tagant ligi ja sisistan: „Dance, puppets. Daaance!"

Noh. Jah.

Sina võid tegelikult lihtsalt edasi lasta nagu tavaliselt.

Mida sul on vaja teada bändi tegemisest

Jaa, niisiis see on elu. Ja ta nõuab sinult üht-teist. Sa pead olema aus ja julge ja õiglane. Armastama ja armastatud olema. Ämbrisse astuma. Margi täis tegema. Võidutsema. Kusagilt alla kukkuma. Kellegi võrku langema.

Ja sul on vaja asutada bänd. Ma ütlen seda parem kohe. Ja esimene asi, mida teil vaja läheb, on hea nimi.

Muidugi, leidub inimesi, kes ajavad sellist jama, et kõige tähtsam peab olema muusika, aga ausalt öeldes on nende inimeste muusika alati kräpp. Kõige tähtsam on ikka hea nimi. Nagu The Who või The Smiths või Nuns with guns või Draco and the Malfoys. Puha kvaliteetbändinimed. Minu sõbral R-il oli mingil ajal kaverirokkbänd nimega Stiff Nipples. Ka hea.

Ise olen ma alati unistanud *power metal* bändist nimega Frightening Lightning. T-särgi peal oleks kõigi i-de asemel välgud. See ongi tegelikult kõige olulisem, mida bändi tehes teadma peaks: kas nimi näeb T-särgi peal hea välja. Frightening Lightningis on minu sõber R kõlariülem, minu sõber D turneebussiülem, minu sõber J kaabliülem, minu sõber E bensukavorstiülem ja mina olen T-särgiülem. Sinu emme ütleb muidugi, et T-särk ei ole mingi pill, aga tõsiselt, sinu emme ei jaga muusikast tegelikult ööd ega mütsi.

Bändi tegemise puhul on tähtsuselt järgmine asi see, et sa teed seda koos oma parimate sõpradega. Elus on hetki, mil keegi võib üritada sundida sind endalt küsima, miks on tänapäeva inimesel kõrgtehnoloogilises ühiskonnas vaja parimat sõpra.

Aga sinu emme ostab Blocketist palju träni. Me kolime umbes iga kahe aasta tagant. Siis on vaja üksjagu asju tassida. Ja kurat, mõnikord on lihtsalt vaja kedagi, kellega FIFA-t mängida. Parim sõber kulub marjaks ära.

Mingeid põhinõudeid pole tegelikult muidugi olemas. Aga nojah, kui meil see juba jutuks tuli, siis kehtestame siiski mõned: tõeline sõber ei löö sinult tüdrukut üle. Tõeline sõber ei kraba „World of Warcraftis" sinu *warrior*'i eest nodi ära.

Jah, see ongi enam-vähem kõik.

Sul võib olla selline parim sõber nagu Ron „Harry Potteris". Aga jah, tead küll. Tema on ju ilge vinguja, eks ole? Mõttetu. Pealegi lööb see raisk ju tüdruku üle. Ei, parem on, kui sul on selline parim sõber nagu Chewbacca „Tähesõdades". Tema on rohkem selline, kes on kõikide tüdrukute meelest jube armas ja hea kuulaja, aga ikkagi tahavad nad temaga ainult sõbrad olla. Või sa võid valida endale sellise sõbra nagu Man-at-Arms „He-Manis". Tema ei paista tüdrukutest eriti huvitatud olevat.

Või siis võid võtta sellise nagu Goose „Top Gunis". Aga tema sureb ju ära. See on parima sõbra puhul pagana halb iseloomujoon. Nii et kui mina oleks olnud sina ja mul oleks olnud võimalus valida, oleksin ma ilmselt valinud kellegi, kes on nagu Sam Gamgi.

Sam Gamgi kohta võib öelda nii mõndagi, aga kurat, Sam Gamgi ei krabaks WoW mängus ilmaski sinu eest nodi ära.

Pealegi arvan ma, et Samist oleks saanud hea saatekitarrist. Chewbacca on rohkem nagu trummar. Man-at-Arms klahvpillimängija. Ron Weasley, see raisk mängib kindlasti bassi. Bassimängija lööb alati kõik tüdrukud üle. Ja õige küll, Goose on ju surnud. Nii et tema ei mängi midagi. Kui ta just surnut ei mängi.

Mitte kõik ei saa aru, milleks on inimesel vaja bändi. Ma

ei hakka nimesid nimetama. Natuke sellepärast, et ma ei taha kellegi peale näpuga näidata, ja natuke sellepärast, et sa tead ju niigi, mis su emme nimi on. Aga tema ei saa sellest värgist aru. Kogu aeg käib üks näägutamine, miks ma ei saa „lihtsalt niisama kohvitada nagu enam-vähem normaalne inimene" ja et ma „ei oska teiste meestega suhelda, ilma et peaks millegagi tegelema". See on muidugi sulaselge vale. Mul ei pea teiste meestega suhtlemiseks sugugi mingit tegevust olema. Minu meelest on lihtsalt tore, kui samal ajal on midagi teha. Ja bänd on ju lahe asi. See võib olla rokkbänd. Või popbänd. Või kaveribänd. Lihtsalt midagi, mille ümber koonduda ja üksteisele otsa vaadata ja öelda: Aga teate, kui meie bänd läbi lööb ..."

Jajah. See bänd ei löö tõenäoliselt mitte kunagi läbi. Ja päris ausalt öeldes ei pea see tegelikult üldse bänd olema. See võib olla jalkameeskond, mida me kunagi ei asuta, või baar, mida me kunagi ei osta, või täiuslik pangarööv, mida me kunagi toime ei pane. (Osaliselt sellepärast, et me ei taha vangi minna, aga põhiliselt sellepärast, et keegi ei tea, kust hankida kotitäis automaatrelvi, amfiibauto, neli tühja süsihappegaasiballooni, tosin *ziplock*-kottidest tehtud langevarju, tünnitäis mett ja kuus elusuuruses robothaid, aga see on hoopis teine lugu.)

Mõnikord on tore, kui saad minna kuhugi, kus inimesed oskavad head T-särki hinnata, muud midagi. Ja inimesel on vaja parimat sõpra. Kedagi, kes teab, kes sa viieteistaastaselt olid. Kedagi, kellega saab koos viskit juua ja lora ajada. Kedagi, kellele võib helistada ja öelda: „Kas vaatame täna õhtul mängu?" Või: „Ma mõtlesin nädalavahetusel ühe autoga proovisõitu teha, kas tahad kaasa tulla ja öelda iga minu lause lõppu „that's what SHE said"?"

Või: „Kuuuule, me ostsime jälle Blocketist diivani ja neil ei ole lifti, nii et ma mõtlesin ..."

Mitte et mul iga sõbra jaoks eri tegevus oleks. Ega ma mingi friik ei ole. Mitmele sõbrale sobib nagu üks ja sama tegevus. Mul on mõned Champions League'i sõbrad. Mõned telekamängude sõbrad. Nooruses on inimesel sõbrad, kellega ta ainult pokkerit mängib, ja sõbrad, kellega ta ainult kõrtsis käib. Minu sõber N ja mina kasutame ühist kontorit. Minu sõber J ja mina rebime põhiliselt kildu ja vaatame „Family Guyd". Minu sõber B ja mina arutame raha- ja poliitikateemasid. Minu sõber R ja mina helistame teineteisele ja räägime kolm tundi kõigest muust, millest räägitakse: lastest ja tööst ja armastusest ja millest me unistame ja mis meil junni jahedaks võtab. Tema oli minu pulmas *best man*. Ta on olnud minu *best man* sellest ajast saadik, kui me olime viisteist.

Minu sõber E ja mina? Me sööme. Ja ma ei taha sellega öelda, et me käime Provence'is veinireisidel ja degusteerime küpsiseid. Ma pean silmas võileibu. Ja kebabi. Ja bensukavorsti. Just E on mulle õpetanud, et ükski bensukavorst maailmas ei ole parem kui see sinep, mis sa vorstile peale paned. Mitu aastat tagasi oli Lundis ühes väikeses Statoilis maailma parim bensukavorst, E nimetab seda siiamaani „bensukavorstide esimeseks ristiisafilmiks" ja tema pilk muutub siis unistavaks.

Ja muidugi, mõnikord tahad sa kindlasti, et sul oleks sõber, kes sind kakluses toetaks või sinuga põhjapoolusele läheks. Aga tunduvalt sagedamini tahad sa, et sul oleks sõber, kes sinuga lihtsalt teisipäeva õhtul Maxi kaasa tuleks, et sa ei peaks teisipäeva õhtul Maxis üksik kutt olema. E ongi selline mees.

Nooruses on inimesel lihtsalt mitmesuguseid sõpru. Selliseid, kellega mängitakse tennist, selliseid, kellega pannakse pidu ja selliseid, kellega linna peal kolatakse ja kakeldakse. Mul oli üks sõber, kellega ma ainult autoga sõitsin ja muusikat kuulasin. Ta sai liiklusõnnetuses surma, kui ma olin kakskümmend. E võttis

sel päeval ennast töölt vabaks ja sõitis kuuskümmend kilomeetrit maha, et mind matustele viia. „Mul ei tule surmast rääkimine hästi välja," pomises ta ja vahtis rooli. „Pole hullu," ütlesin ma ja astusin autost välja. Kui ma pärast matust välja tulin, seisis ta seal ja ootas mind kahe kebabirulliga. Sõime need tema autos ära. Seejärel sõitsime öö otsa ringi ja kuulasime muusikat ja sõime bensukavorsti, sest E ei tahtnud, et ma läheksin koju ja helistaksin nendele sõpradele, kellega ma ainult tina panen. See on üks ilusamaid tegusid, mida keegi kunagi minu heaks teinud on.

Siis saime vanemaks. Ma kolisin Stockholmi. Kohtasin sinu emmet. Hankisin korteri ja nelikveoga auto. Ja tead küll, mis siis saab. Või nojah, seda sa ju veel ei tea. Aga siis ei ole elu enam endine. Äkitselt pole enam aega. Pole viitsimist. Meil tekivad teised prioriteedid. Me saame täiskasvanuks.

Sellepärast ongi sul bändi vaja. Lihtsalt selleks, et oleks põhjust sinna sõita, kus proovid toimuvad. Mitte sellepärast, et muusika nii tähtis on. Vaid sellepärast, et kogu see muu värk on tähtis.

Ka E kolis mõne aja pärast Stockholmi. N-iga sain ma tuttavaks siin. J ja R ja teised jäid kodukanti. Mõned meist elavad väga erinevat elu, mõned meist elavad täpselt ühesugust elu, kuigi väga harva üksteisega paralleelselt. Mõned meist on koguni lõpetanud Rage Against The Machine'i kuulamise. Aga iga kord, kui me kokku saame, räägime ikka veel väga palju täiuslikust bändi-T-särgist. Täiuslikust loost. Täiuslikust kitarrikäigust.

Täiuslikest mälestustest.

Nagu siis, kui me olime üheksateist ja kammisime ennast R-i sünnipäeval ilgelt sassi ja õhtu lõpu poole kummardus E baarileti kohale, ja R arvas, et ta tahab midagi öelda, ja sirutas

pea tema poole, et läbi muusika kuulda. Ja siis oksendas E talle kõrva. R väidab, et ta kuuleb selle kõrvaga siiamaani halvemini. Et sellepärast ei saanudki temast paremat kitarristi. Nagu akustiline tagasiside kõrvaklapis.

Inimesel on vaja, et tema elus oleks midagi, mis ei muutu.

Nii et sul läheb bändi vaja. Kui mitte muuks, siis kasvõi selleks, et sa saaksid neile helistada ja öelda: „Mida see kuradi Milan õieti teeb?" Või: „Ega te ei taha siia tulla ja natuke grillida," ilma et nad hakkaksid norima pisiasjade kallal, näiteks et on novembrikuu ja sa elad korteris.

Või neilt kolimisel abi paluda.

Või raskelt neelatada ja sosistada: „Ta ütles jah."

Möödunud aastal sõitsime mina ja E väiksesse teeäärsesse kõrtsi, mis asub Östersundi külje all Ytterånis. Neil on menüüs Rootsi suurim hamburger. Kaalub 4,3 kilo. Ma oletan, et inimesed reageerivad 30. eluaasta kriisile erinevalt. Mõni ronib Himaalaja mägedesse, mõni läheb põhjapoolusele ja mõni hakkab võitluskunstiga tegelema. E ja mina? See burger oli meie Everest. Edasi-tagasi 1400 kilomeetrit ja 14 tundi autosõitu, et lõunat süüa. Tee peal arutasime, milline on absoluutselt parim „mees läheb baari" anekdoot. Tegime Statoilis peatuse ja sõime kange sinepiga vorsti.

Kui E õhtul oma kodu ukse ees maha läks, kallistasime teineteist. Minu mäletamist mööda oleme seda varem ainult ühe korra teinud. Järgmisel päeval pärast sinu sündi.

Sa kaalusid üks kilo vähem kui see hamburger.

Nii et sul on vaja parimaid sõpru. Frodo teadis seda. Han Solo teadis. He-Man ja Maverick teadsid. Sul peab olema keegi, kellele helistada, kui sul on selle kuramuse raamaturiiuli nihutamisel abi vaja. Või lihtsalt et oleks keegi, kellele öelda: „Nad peaks laskma Zlatanil rohkem söödujagaja rollis mängida," või: „Oled sa leidnud mõne hea *stream*'i „Newsroomi" uue osa vaatamiseks?"

Või: „Ma saan isaks."

Sul läheb bändi vaja.

Mõtlemine väljaspool kasti

Sinu vanaisa käis nädalavahetusel siin ja kinnitas meie köögis igale poole need lapselukud.

Tulemus on selline, et nüüd võtab kapi avamine sul umbes 15 sekundit aega.

Ja minul veerand tundi.

Kommunikatsioon. See on iga hästi toimiva abielu alus.

Mina: *(Aknast välja vaadates)* Tead seda üle õue naabrit, kellel on rõdu peal suur kapp, mida sa sahvriks pidasid?

Minu naine: Jah.

Mina: See ei ole vist ikka sahver.

Minu naine: Mida?

Mina: Ei. Neil on seal küülik.

Minu naine: Mis asja? Küülik? Kust sa tead?

Mina: Sest nad on ta välja võtnud ja mängivad temaga.

Minu naine: Mismoodi „mängivad"???

Mina: Jaa, kallistavad ja silitavad teda.

Minu naine: *(Nördinult)* Kas neil on rõdu peal sahvris SURNUD KÜÜLIK, keda nad KALLISTAVAD JA SILITAVAD?

Mina: Eeei. Küülik on elus, saad aru!

Minu naine: *(Raevukalt)* KAS NEIL ON SAHVRIS ELUS KÜÜLIK!!???

(Vaikus)

Mina: Tead, vahel on tõesti selline tunne, et sa ei kuula mind üldse.

Empaatia.
Sinu emmel on see olemas.

Õhtusöök ühe paari seltsis, kellel on sinuvanune laps.

Naine: *(Vaatab põrandal istuvaid lapsi)* Issand, kui suureks nad on kasvanud. Nüüd on peaaegu meelest ära läinud, kui raske oli rase olla.

Mees: Jaa, täitsa kreisi, kui ruttu inimene unustab. Sul oli mingil ajal ju tõesti väga raske.

Naine: Jah, aga suur osa sellest värgist oli mulle ju uus. Kehaga toimus nii palju imelikku.

Sinu emme: Ilma naljata. Minu keha läks täiega lolliks. Hullult raske oli olla. Ma taarusin paksu ja kohmakana ringi ja tundsin ennast nagu elevant, kes kõigile pidevalt ette jäi. Isegi lennukis ei saanud normaalselt olla. Ma olen ju harjunud, et saan jalad tagumiku alla sättida ja ennast istmel kerra tõmmata, aga nüüd mahtusid jalad hädavaevu üldse ära! Rääkimata sellest, kui näljane ja viril ma kogu aeg olin, kuidas ma pidevalt higistasin, kuidas kurk lakkamatult kipitas ...

(Vaikus)

Sinu emme: Pärast seda mõistan ma Fredrikut palju paremini. Tema elabki ju kogu aeg niimoodi.

Tuleviku tarbeks

Kui sa ise isaks saad ja lastepolikliiniku arst sinu umbes ühekssakuust poega vaatab ja rõõmsalt küsib, milline on „teie senine mulje lapse isiksusest".

Siis võib olla kasulik ette teada, et pole sugugi kindel, et kõnealune arst on näinud filmi „Fear and loathing in Las Vegas".

Info. Lihtsalt.

Mida sul on vaja teada armastusest

No nii. Armastus, jah.

Ma ei tea armastusest kuigi palju, kui päris aus olla.

Ma mõtlen, et ma võin sulle ju öelda, et armastan sind, aga ma ei tea, kas sa saad aru, mida see päriselt tähendab. Sest ma ei armasta sind ju nii, nagu armastan peekonit või Paul Scholesi või „Valge maja" teist hooaega. See ei ole seda sorti armastus. Ma tahan öelda, et armastan sind nii, justkui põrutaksid sa mürinal nagu kihutav kaubarong minu igast ihurakust läbi. Tähendab, see armastus ei tärka tasapisi, vaid rabab jalust. See on igapäevane pidev äge seisund.

Aga armastus. Ma ei tea, mida ma pean sellest rääkima. Ma ei tea sellest kuigi palju.

Muidugi ma tean, et räägitakse, et see tekib siis, kui inimene leiab kellegi, kes teda „täiendab", aga ausalt öeldes: kurat seda teab. Kui miski on täielik, siis on see korras. Ei mingeid konarusi ega pragusid. Lihtsalt täiuslik. Kaks pusletükki, mis on täpselt teineteise järgi välja lõigatud. Nagu siis, kui näed kahte inimest ja ütled: „Issand, need kaks on tõesti nagu teineteise jaoks loodud!" Saad aru?

Mnjah. Sinu emme on pärit Teheranist. Mina olen Skånest. Tema on 159 sentimeetrit pikk. Mina olen 187. Kui sa paneksid ühele kaalukausile minu ja teisele kaks teda, kaaluks minu pool teise ikkagi üles. Mina loivan läbi elu, käed taskus, tema aga tantsib. Ma ei jaga mitte muhvigi tema lemmiktegevustest, näiteks tantsimisest, ega saaks isegi kella rütmile pihta. Inimesed

on meie kohta nii mõndagi öelnud, aga usu mind, keegi ei ole kunagi öelnud, et me oleme „teineteise jaoks loodud".

Nii et ma ei tea, mida ma peaksin sulle armastusest rääkima. Võib-olla seda, et mõned inimesed räägivad, et sa pead iseennast tundma, enne kui kedagi teist tundma õpid. Võib-olla peabki see paika. Ma olen kulutanud üksjagu aega iseenda tundmaõppimisele ja see on mulle andnud üksjagu väärtuslikke teadmisi. Näiteks et ma armastan „Valge maja" teist hooaega ja Paul Scholesi. Ja peekonit. Muidugi mitte nii, nagu ma sind või su emmet armastan. Sugugi mitte. Aga tead küll, peekoni vastu tunnen ma teist laadi armastust. Ma ei tea, kas sina ka seda tundma hakkad. Sinu emme pomiseb muidugi, et mitte keegi terves maailmas ei saa armastada peekonit nii nagu mina, tal on kombeks öelda, et kui teised naised tööreisidel käivad ja koju jõuavad, kardavad nad leida magamistoa põrandalt teise naise aluspesu, aga tema ootab, et leiab defibrillaatori.

Aga ma ei tea, kes sinust kasvab. Kui palju sinus mind on. Sul on emme suured pruunid silmad ja põskedel tema piiritud varjud. On päevi, mil ma usun, et keegi puhus kõik oma ripsmekarvad merre, et soovida endale sind. Sul on tema naer ja tema võluvõime astuda tuppa ja tekitada kõigis kohe soov pisut lähemal seista. Mitte nagu siis, kui tuppa astun mina, ja nad hakkavad instinktiivselt lasanjevorme ja õrnu lauakaunistusi teise tuppa kolima.

Aga kui sinu väikeses kehas on pisimaidki geneetilisi jälgi minust, siis oled sa lähema 90 aasta jooksul suurema osa oma ajast näljane. Nii et sa võid oma vaimu selleks kohe ette valmistada. Sul tuleb palju toiduga tegelda.

Toidust mõelda, toidust unistada, toitu jahtida, toitu valmistada, toitu oodata, toidust rääkida, toidunappusega mitte leppida. Sest ma ei ole kogu oma elu jooksul kunagi vaadanud

menüüd ja mõelnud „mis võiks olla hea?". Ma olen alati keskendunud küsimusele „mille ports on kõige suurem?". Kui ma kunagi autobiograafia kirjutan, panen ma sellele pealkirjaks „Nälg – elustiil".

Sinu emmele meeldivad muud asjad. Ta mõistab kõike ilusat nii hästi, nagu mina ka sooviksin mõista. Kunsti, muusikat, teatrit. Võib-olla olen ma liiga keskendunud küsimusele, milliseid suupisteid vaheajal pakutakse, et piisavalt pikaks ajaks kontsentratsiooni säilitada, ma ei tea. Aga mu tähelepanu hajub üsna kergesti. Ja ma lähen ka üsna kergesti tujust ära. Eriti, kui mul on kõht tühi. See on mu elu üksjagu mõjutanud.

Nii et umbes samal ajal, kui ma sinu emmega kokku kolisin, tutvustas ta mulle „eelsöömise" kontseptsiooni, enne kui hakkasime minema kuhugi „täiskasvanud inimeste" seltskonda, nagu tema seda nimetab. Täiskasvanud inimeste all mõtleb ta enamasti inimesi, kes arvavad, et supp on söök. Inimesi, kes võivad seista kaks ja pool tundi, veiniklaas käes, ja rääkida oma ametitest, tarbimata muud kui väikesi küpsiseid, millele on suvaliselt peale tilgutatud midagi, mis vihjab kalale. Nad nimetavad seda „eelroaks", aga usu mind, tegelikult on see kriminull. Kus tuleb välja nuputada, kuhu kuradi kohta on nad peitnud päris söögi.

Minu eelsöömine enne selliste inimestega kokkusaamist on säästnud sinu emmet ja mind paljudest vaidlustest. Näiteks sel teemal, kas ma „urisesin" või ainult „köhatasin demonstratiivselt" nende peale, kes üritasid kartulikrõpsudele ligi pääseda, kui olime oma esimesel paaride õhtusöögil ja perenaine teatas, et söök jääb kolmveerand tundi hiljaks.

Ja muidugi olen ma selleks otstarbeks välja töötanud mõned eriti tõhusad lemmikud. Näiteks eelsöögivorst. See on kaks *chorizo*'t, peekon, juust, kartulisalat, Béarni kaste, röstsibul ja

natuke igasugust nänni täispika *baguette*'i sees. Seda söön ma siis, kui läheme mõnele seltskondlikule koosviibimisele, mis mulle eriti kahtlane tundub. Sageli sellisele, mille puhul sinu emme, kui ma lipsu vastu protesteerin, mulle meelde tuletab, et kui me abiellusime, siis tõotas ta mind headel ja halbadel aegadel armastada tegelikult ainult *minu* surmani.

Ma nimetan seda L'oreali vorstiks. Sest ma olen seda väärt.

Kõigepealt võtad *baguette*'i ja õõnestad selle pika lusikaga tühjaks. (Välja kaabitud saiasisu võid alles hoida, mina veeretan sellest tavaliselt pallid, praen neid või ja õlle sees ning söön vorstide tegemise ajal eelsöögi-eelsuupisteks.) Seejärel praed *chorizo*'d ära. Vali ise, kas tahad kasutada võid või õli. Mina panen tavaliselt mõlemat. Ja siis veel natuke võid. Ja siis päris palju õlut. Sinu emme pole õllega praadimisest just vaimustatud, nii et mõnikord teen ma seda vorsti hoopis sinu vanaema ja vanaisa juures. Sellega seoses tasub teada, et selle retsepti peale kulub umbes kaks purki õlut. Sest üks läheb vanaisale.

Kui sa õlle panni peale kallad, võib natuke tossu tekkida, aga ära sellepärast muretse. See on, nagu Zlatan ütleb, „sellel tasemel normaalne". Ma praen vorste tavaliselt nii kaua, kuni nad näevad välja, nagu oleksid nad „Sons of Anarchy" tegelaste käest peksa saanud. Aga kui sa teleseriaale eriti ei vaata, siis võid nad ka varem välja võtta, kui tahad.

Siis paned pannile peekoni. Vali ise, kui suure kuumusega sa seda praed. Minule isiklikult meeldib, kui pann on nii kuum, et peekon kerib ennast nagu looteasendisse ja tõstab käed silmade ette, kui sa ta pannile paned, aga see on individuaalne.

Samal ajal kui peekon pannil lesib ja natuke virgub, hakkad sa *baguette*'i sisse nänni panema. Millise nänni sa valid, on su enda südametunnistuse asi, aga minule meeldib alustada

majoneesist ja sinepist. Sai peaks olema valge. Ja see tähendab, et täitsa valge, nii valge, et sa pead kokkamise vahepeal pooleli jätma, sest sai peab minema käibemaksu maksma. Majoneesi ja sinepi kohta küsitakse minult sageli, kui palju panna. Ma vastan tavaliselt lühidalt, et ei maksa liiga tagasihoidlik olla. (Ja kui ma ütlen, et ei maksa liiga tagasihoidlik olla, siis ma mõtlen sellega, et võid seda peale uhada ainult natuke suurema enesevalitsusega, kui ennast karatemeistriks joonud 19-aastane Vetlanda rullnokk oma esimesel Soome-kruiisil kajutis eelpidu pidades MP3 kõlarite volüüminuppu krutib.)

Mina eelistan üsna kanget sinepit. Kui kanget täpselt, otsustad sa muidugi ise, aga minule meeldib, kui see on nii kange, et hakkab Ida-Götalandi murrakus minu peale karjuma ja marsib äkki minema, kaks traktorirehvi kaenlas. See on minu meelest paras kangus. Sinu vanaisal on üks ilgelt julm omatehtud variant, mida ta teeb niimoodi, et veeretab väikest kahurikuuli plastmassist kausi sees, kus on sinepiseemned. See tuleb kuradi kange. Ja kui see piisavalt kange ei tule, kirjutab vanaisa kohalikule ajalehele kurje lugejakirju ja ähvardab igasugustele kohtulikele ja mittekohtulikele (ja ausalt öeldes sageli lambist väljamõeldud) ametiasutustele kaevata. Tavaliselt võtab sinep ennast siis kokku.

Inimesed küsivad muidugi sageli, miks peab mul saia sees nii palju majoneesi ja sinepit olema. Aga sellepärast, et muidu ei jää röstsibul nii hästi kinni. See on tegelikult ka sinule oluline elutarkus.

Siis panen ma sulatatud juustu. Soovi korral võib seda sulatada mikrolaineahjus. Aga mina kasutan hoopis juustuhöövlit pannilabidana, ja kui see on korralikult kuumaks läinud ja tulise praadimisõliga koos, lõikan ma sellega juustu. Natuke sellepärast, et see on tõhus meetod, ja natuke

sellepärast, et mul on tunne, et Rambo tęeks just niimoodi. Siis keeran ma juustu ümber *chorizo*'de ja peekoni ümber juustu. Nagu juustu- ja peekoni-magamiskoti. Seejärel topin *chorizo*-peekoni-juusturulli saia sisse. Kui see ei taha piisavalt libedalt minna, oled sa liiga vähe majoneesi pannud. Siis võid juurde panna. Elus on ainult kaks asja, mille jaoks ei ole kunagi liiga hilja: vabandused ja lisamajonees.

Vorsti ümber topid siis igasugu nänni. Ise valid, missugust nänni sa eelistad. Minule meeldib kartulisalat, soolakurk ja röstsibul. Kõige parem on, kui kurk hoiab kartulitükke justkui lusikaasendis, kui need saia sees alla libisevad. Justkui oleksid kurk ja kartul kaks Lapimaal väliõppusel telgis külmetavat ajateenijat, kes annavad teineteisele lubaduse, et nad ei räägi sellest mitte kellelegi. Minule meeldib selline nänn. Aga ma ei ütle, et muu ei kõlba.

Kui sa tunned, et tahad ennast natuke hellitada, siis võid panna peale mingi värvilise garneeringu. Inimene sööb ju ka silmadega. Mõnele meeldib petersell ja muu selline värk. Minu meelest näeb törts Béarni kastet ja röstsibul kena välja. See on individuaalne.

Kui mitu eelsöögivorsti sa enne väljaminekut ära sööd, oleneb muidugi täielikult sinust endast. Mina söön nii kolmneli tükki. Aga sina kaalud ju umbes kaksteist kilo, nii et sulle piisab võib-olla ühest.

Nojah.

Sa muidugi imestad, mis sellel kõigel armastusega pistmist on. Aga ma ju ütlesin, et ma ei tea armastusest kuigi palju.

Aga sinu emme on taimetoitlane.

Ja ta valis ikkagi minu.

Ma oletan, et see õpetab sulle rohkem kui mis tahes muu jutt, mida ma rääkida võiksin.

Sest ma ei tea armastusest kuigi palju. Ma olen tõeliselt armastanud ainult ühte naist. Aga iga temaga koos elatud päev on mereröövlite mängimine võlumetsades, mis on täis mahamaetud aardeid. Teda naerma ajada on nagu võimalus hüpata kõige suuremasse veelompi, suurevõitu kummikud jalas.

Ma olen nüri ja nurgeline ja mustvalge. Ja tema on kõik minu värvid.

Aga ma ei usu, et mina teda vähimalgi määral täiendan. Ma keeran enamasti mingit jama kokku. Ja võib-olla ongi point selles, ma ei tea. Aga keegi pole kunagi öelnud, et me oleme teineteise jaoks ideaalsed. Ma olen temast 30 sentimeetrit pikem ja kaalun vähemalt poole rohkem. Mul on tasakaal nagu purjus pandal ja ma ei oskaks aplausirütmigi plaksutada.

Sinu emme armastab üle kõige maailmas tantsida. Ja ta otsustas jagada oma elu mehega, kellega ta ei saa tantsida, ilma et oma elu ohtu seaks.

Ta valis minu.

Ja siis tulid sina. Ja sa armastad muusikat. Ja kui te tantsite, sina ja tema. Kui ma võiksin valida ainult ühe sekundi ja elada selles igavesti, siis valiksin selle.

Ma ei oska sulle armastusest midagi rääkida. Mitte midagi rohkemat.

Note to self

Kui sa oled Skansenis. Ja üks vanem naine, keda sa ei tunne, naeratab laialt sinu pojale, naeratab laialt sinule, teeb poisile pai ja küsib, kui vana ta on. Ja sina vastad „natuke üle kahe". Ja tema kohe noogutab entusiastlikult ja lööb käsi kokku ja pahvatab: „Kas pole see kõige TOREDAM vanus, mis?"

Ja tekib vaikus.

Ja on tunne, nagu ta ootaks, et sa midagi ütleksid.

Siis võib olla kasulik teada, et öeldes „kõige toredam vanus", ei mõtle ta ILMTINGIMATA seda, et ka tema on avastanud, et just selles vanuses on peenmotoorika ja käsivarrepikkuse bioloogiline kombinatsioon optimaalne selleks, et ulatuda Pringlesi toru põhja, kui viimane krõps on sinna kinni jäänud.

Ta võib reageerida negatiivselt ka siis, kui sa lisad, et „kui ta on selle välja võtnud, tuleb muidugi ahvikiirusel tegutseda, et väike põrguline seda ise ära ei sööks!"

Lihtsalt selline heads-up.

The eagle has not landed. Võib öelda.

(Täna hommikul)
Naine: Kas sa lähed autoga linna?
Mina: Jah.
Naine: Saad sa siis lapse lasteaeda viia?
Mina: Jah.
Naine: Kas sa jõuad ka vaiba keemilisest ära tuua?
Mina: *Yes.*
Naine: Ja apteegist läbi põigata ja ninatilku osta? Ja koduteel süüa osta?
Mina: Jah.
Naine: Suurepärane. Ma lähen nüüd siis tööle. Õhtul näeme!

(30 minutit hiljem)

Mina: *(Telefoni)* Halloo?
Naine: Tere! Kas ma tuletasin sulle meelde, et sa vaiba keemilisest ära tooksid?
Mina: Jaa. Tuletasid küll.
Naine: Ja et sa ninatilku ostaksid?
Mina: Mhmh.

Naine: Ja et sa ...

Mina: Jaa-JAAA! Arvad, et ma olen kurt või?

Naine: Ei-ei, anna andeks. Ma tahtsin ainult üle kontrollida. Sa võid mõnikord natuke hajameelne olla, nii et ma tahtsin ain...

Mina: Kurat, ega ma SENIILNE ei ole!

Naine: Ei-ei, anna andeks. Õhtul siis näeme.

(Veel 15 minutit hiljem)

Naine: Tere, mina jälle siin. Oled sa kontoris?

Mina: Ei, ma olen kesklinnas ja istun autos.

Naine: Aa, okei. Kas hommikul sujus lasteaeda viimine ilusti?

(Üsna pikk vaikus)

Naine: Halloo?

Mina: *(Vaatan tagaistmele, kus meie poeg oma toolis magab.)*

Naine: Hal...loo?

Mina: *(Köhatan.)* No nii. Enne kui sa midagi ütled, paluks KÕIGEPEALT arvesse võtta, et ma ei ole igatahes selline lapsevanem, kes unustab oma lapse lasteaiast ÄRA TUUA ...

Tol hetkel tundus see idee natuke vähem idiootlik ja vastutustundetu.

Aga jah. Note to self: *Tipp-Exi korrektuurivedelikku on kaheaastaste laste pealt väga, väga, väga raske maha saada.*

Mida sul on vaja teada, kui ma sul natuke liiga kõvasti käest kinni hoian

Sa puutud kokku paljude inimestega, kes üritavad sulle seletada, milles elu mõte tegelikult seisneb. Mille nimel me elame. Mõned maailma ajaloo kõige targemad isikud on püüdnud seda kokku võtta. Muusikud, kirjanikud, poliitikud, inimõiguste eest võitlejad, kunstnikud, luuletajad. Nad on rääkinud elu kaduvusest, selle irooniast, selle kirest ja lõbust ja maagiast.

Nad on rääkinud ja kirjutanud vägevaid asju.

Ma loodan, et sa saad neid kõiki kuulda ja lugeda. Sõnadesse armumine on midagi täiesti erilist. Nende tajumine naha all pagevate liblikatena. Peas keerlevate tuulepööristena. Rusikahoobina kõhtu.

Ma olen lugenud filosoofe ja mõtlejaid ja prohveteid. Pühasid raamatuid ja kõige ebapühamaid. Olen saanud osa sellest, et inimkonna kõige helgemad pead on pühendanud kogu oma elu seletamisele, kes me õigupoolest oleme. Mida me siin teeme.

Milles elu seisneb.

Aga mitte miski ei ole mulle nii tugevasti pähe löönud kui üks lause:

„*Life's a game of inches.*"

Seda ütles Al Pacino. Riietusruumis enne viimast matši filmis „Any given Sunday". Kuradi hea film, tead. On inimesi, kes üritavad sulle seletada, et sellest filmist arusaamiseks peavad inimesele meeldima spordifilmid või Ameerika jalgpall. Aga nad eksivad.

„Life's a game of inches. So is football. Because in either game, life or football, the margin for error is so small. One half step too late or too early you don't quite make it. One half second too slow or too fast and you don't quite catch it. The inches we need are everywhere around us. They are in every break of the game, every minute, every second. On this team, we fight for that inch."*

On inimesi, me võime neid täiesti hüpoteetiliselt nimetada „sinu emmeks", kes iga kord, kui ma seda filmi näitan, vangutavad pead ja ohkavad nii sügavalt, et peavad vahepeal ohke pooleli jätma ja uut õhku kopsu tõmbama. Aga sina ja mina mõistame.

Sest elu seisneb väikestes marginaalides.

Mõni sentimeeter siia või sinna.

Töökuulutus, mis mind Stockholmi tõi, oli ehk 12. Metrootempel oli ehk 2. Lävi, millest ma samal sekundil üle astusin, kui ma sinu emmet esimest korda nägin, oli ehk 8. Esimene voodi, milles me magasime, oli 90.

Kahe sünnilinna vahemaa võib olla 3500 kilomeetrit. Esimene korter võib olla 59 ruutmeetrit. Poiss võib sündides olla 48 sentimeetrit.

Püstolikuul võib olla 22 millimeetrit.

Põhiline asi sinu lapsepõlves, mille eest ma sulle suuremat sorti vabanduse võlgnen, on see, et ma jään ikka ja alati selleks kutiks, kes alatasa üritab sulle muljet avaldada. Nii et ma oletan, et hoian seda senikaua varuks, kuni sa oled küllalt suur, et päriselt arvata, et ma pole mitte midagi päriselt läbi elanud.

* Elu on tollide mäng. Jalgpall samuti. Sest mõlemas mängus, elus ja jalgpallis, on nii vähe eksimisruumi. Pool sammu liiga hilja või liiga vara, ja sa ei jõua kohale. Pool sekundit liiga aeglaselt või liiga kiiresti, ja sa ei saa palli kätte. Need vajalikud tollid on igal pool meie ümber. Mängu igal vaheajal, igal minutil, igal sekundil. Selles meeskonnas me võitleme selle tolli eest.

Siis näitan ma sulle armi ja räägin sellest päevast paar aastat enne sinu sündi.

Ja nojah, ausalt öeldes ma ei usu, et sa mind sellepärast põrmugi *cool*'imaks pead. Aga ikkagi. On, mis on.

Politsei ütles, et see oli lihtsalt tavaline rööv. Selline, milliseid pankades ja postkontorites ja poodides peaaegu iga päev toime pannakse. „Oluline on, et sa saaksid aru, et see ei olnud midagi isiklikku," kordasid nad ikka ja jälle. Keegi vist ei teagi täpselt, mis juhtus. Lihtsalt mõned mehed, relvad käes, ja grupp inimesi valel ajal vales kohas. Nagu kõigi röövide puhul. Võib-olla läksid röövlid närvi, võib-olla oli see pigem õnnetus kui miski muu – see, mis kohe pärast juhtus. Raske öelda.

Aga kui nad minema jooksid, oli üks neist kedagi tulistanud.

Ja ma ei taha sind õpetada politseile vastu haukuma ega midagi. Aga natuke raske on seda *mitte* „isiklikult võtta", kui sind tulistatakse. Nii võiks öelda.

Kuul sisenes reide üks sentimeeter ülalpool põlve ja tungis reieluu kõrvalt lihasse. Aga seda ma siis ju ei teadnud. Tulistamise puhul on nimelt selline naljakas asi, et selle ajal ei jõua sa õieti aru saada, kuhu sind tulistatakse. Nii et läks ehk mõni sekund aega, enne kui ma üldse aru sain, et olen pihta saanud, ja siis veel mõni sekund, kuni taipasin, et mitte pähe.

Inimesed küsivad sageli, kas ma kartsin, et suren ära. Nad ütlevad, et sel ajal peaks ilmselt kogu elu silmade eest läbi käima. Võib-olla mul käiski. Aga ainus, mida ma tegelikult mäletan, on see, et röövlid olid meid kõiki põrandale pikali kamandanud ja seejärel meilt mobiiltelefonid ja kellad ära võtnud. Ja mina olin selle kella alles paari nädala eest sinu emmelt jõulukingiks saanud.

Me olime ainult paar kuud koos olnud. Kui see lask kostis, siis ma tean, et ma mõtlesin, et ei näe teda vist enam kunagi.

Ja siis tuli mulle meelde, mida mu papş alati ütles, kui ma väiksena mingi jama kokku keerasin:

„Oh kurat, Fredrik, miks juhtub KÕIK alati just SINUGA?"

Ja siis kulus vist veel mõni sekund, mille järel ma mõtlesin, et kui ma sinu emmet veel näen, siis läheb ta kindlasti ilgelt mossi, kuna ta ei saa mulle kellagi kinkida, ilma et ma endale kuuli keresse korjaks.

Ma olen selle poolest tülikas elukaaslane.

Inimesed küsivad minult sageli, kas ma kartsin, et suren ära. Aga ei. Mitte et ma oleksin eriti matšo või hulljulge või et mul oleks kohutavalt kõrge valulävi, vaid ma otsustasin enam-vähem vaistlikult, et olukord on selline, et oleks vist kohane käituda natuke täiskasvanulikult ja ratsionaalselt. Vahelduse mõttes. Bioloogid nimetavad seda vist ellujäämisinstinktiks. Sinu vanaema nimetab seda heaks kasvatuseks.

Ise ei mõelnud ma vist eriti muud, kui et kui ma nüüd täiesti vagusi ei lama ja vait ei ole, tuleb järgmine lask ilmselt kuklasse. Ja kui nad järgmise lasu tulistasid – põrandasse – siis arvasin, et ka see kuul tabas mind.

Vaat siis uskusin, et suren ära.

Pärast seda läks kõik natuke uduseks. Aga ma kuulsin tõssude krobinat põrandal. Ukse mürtsatust. Järsult paigalt võtvat autot. Murelikke hääli, mis hüüdsid mulle, et ma oleksin pikali. Aga mina muidugi üritasin siiski püsti tõusta, sest mina, nojah, tead ju küll. Ma olen ju kangekaelne sitapea.

Mäletan, et jalg vajus alt ära ja mul oli natuke selline tunne, nagu ma arvan, et multikategelastel sel sekundil on, kui nad aru saavad, et on üle kaljuserva jooksnud.

Ja seejärel: valu.

Kuradima jõhker, halastamatu, tuikav valu jalas, nii

massiivne, et hõivas kogu mu tajumisvõime – terveks inimpõlveks, nagu tundus. Nagu tulistaks keegi mind ikka ja jälle uuesti ja uuesti, aga kuulid tuleksid kehast ja läheksid läbi liha välja, mitte vastupidi.

Ma ei tea, kui kaua ma seal lamasin. See valu on kõik, mida ma mäletan.

Järgmine mälestus on politseinikud. Järgmine kiirabimehed. Ma tean, et hakkasin ühte neist sõimama, sest ta ütles, et „helikopter on maandunud." Mulle ju ei meeldi lennata. Ma karjusin midagi niisugust, et kurat, unustagu ära. Ja siis muidugi selgus, et ta polnud mingit helikopterijuttu rääkinud. Keegi ei tea õieti, kust ma selle võtsin. Vaat nii võib juhtuda.

Ja siis andsid nad mulle niisuguse portsu uimasteid, mille peale galopihobune istuks maha, võtaks ühe Dr Pepperi ja laadiks oma mobiili Wordfeudi.

Ja sealt edasi oli sinu emmel palju raskem kui minul. Tulistamisohvri roll on õigupoolest rokkstaari staatusele kõige lähem olukord, kuhu ma sattunud olen. Teenindus ees ja taga.

Sinu emmele aga helistati töö juurde ja öeldi, et kiirabi viis mind ära. Üksikasju talle ei räägitud. Mitte sõnagi selle kohta, kuhu mind tulistati, vaid ainult seda, et tulistati ja et ta peab haiglasse tulema. Ta pidi taksosse istuma, teadmata, kas ma olen üldse elus, kui ta kohale jõuab. Ta pidi kõigi minu sõprade telefonikõned vastu võtma. Ta pidi minu emale helistama.

Mina?

Minule anti morfiini.

Mitte et ma kuidagi julgustaks sind uimasteid tarbima, eks ole. Mul endal on sellega väga piiratud kogemused. Mul oli

üks intsident, kui ma viibisin 20-aastasena paar kuud Tais ja käisin ühel peol ja jäin rannas magama ja ärkasin teise saare peal, seljas T-särk, mille peale oli keegi vildikaga kirjutanud „Wasabi". Pärast oli mul kaks nädalat vastupandamatu isu sibulakrõpsude ja tomatimahla järele. Ja siis ma otsustasin, et narkots ei ole ikka minu jaoks.

Aga morfiin. Püha kurat.

Ma mäletan, et nad tõstsid mu kanderaamile ja et ma laulsin. Ma ei tea päris täpselt, mida, aga arvan, et see oli Iron Maideni „Afraid to shoot strangers". Ja siis mäletan, et üks õde võttis mul käest kinni ja sosistas malbelt, et nad peavad mind külili keerama ja et mul pole vaja karta. Ma tean, et jõudsin imestada, mida paganat ma nüüd haiglas veel kartma peaks, kui tal endal pole just plaanis püstolit välja võtta. Ma rebisin sel teemal vist koguni kildu. Ta naeratas umbes niimoodi nagu poemüüjad naeratavad, kui ma kalambuure loobin ja nad ei taha ebaviisakad olla. Ja seejärel keerasid nad mu külili ja siis tundsin ma, et neli kätt kompasid kärmesti minu selga. Ja alles siis sain ma aru, et mu riided olid nii verised, et nad ei teadnud, kas kuuliauke on üks või rohkem.

Ja siis tuli mulle tõesti kuradima suur hirm peale.

Aga seejärel andsid nad mulle veel morfiini. Ja siis läks olemine paremaks.

Ma tean, et ütlesin teel operatsioonisaali ühele õele, et ta peab mu tüdruku üles otsima ja talle seletama, et ma olen elus ja et kõik läheb hästi. Õde paitas mul lahkelt pead ja ütles, et ärgu ma selle pärast muretsegu. Ma krabasin tal otsekohe randmest kinni, puurisin teda pilguga ja räuskasin: „Sa ei ole minu

tüdrukuga kokku puutunud! Ma ei ütle seda oma turvalisuse huvides, vaid selle haigla töötajate turvalisuse huvides!" Ja siis anti mulle veel morfiini.

Aga ma oletan, et keegi kuulis seda ja võttis mu juttu tõsiselt, sest natukese aja pärast avas üks teine õde all ooteruumis ühe ukse, pani sõrme suule, manitsedes sinu emmet vait olema, ja noogutas siis talle, et ta kaasa tuleks. Ma arvan, et su emmel oli kohutav hirm. Ma tean, et ta nuttis. Arvan, et mina viibisin tormi silmas, aga tema otse tuule käes.

Ja ma oletan, et väga vähesed inimesed oskavad öelda, millisel sekundil nad täpselt aru said, et tahavad kogu oma ülejäänud elu jooksul igal hommikul ühe inimese kõrval ärgata.

Sinu emme räägib, et tal läks silme ees mustaks, kui õde oli ta treppidest üles ja alla ja läbi koridoride viinud ja äkki ühe ukse lahti tõmbas. Ja seal lamasin mina verisena kanderaamil. Ma tean, et ma pöörasin pead ja nägin teda ja tundsin sõrmeotstes oma südamelööke. See hetk seisab mul surmani meeles. Just seal ja siis teadsin ma, et ma lähen tema järel kasvõi maailma otsa.

Ja ... nojah. Ma soovin muidugi, et saaksin öelda, et sinu emme tundis sel hetkel täpselt sedasama. Aga jah, tead küll.

Ma olin ju üsna kõva laksu all.

Nii et vaatepilt, mis su emmele avanes, kui ta oli treppidest üles ja alla ja läbi koridoride jooksnud, hing kurgus ja pisarad mööda põski voolamas, oli selline, et ma lamasin kanderaamil, pilves nagu terve Grammise gala seltskond, ja rääkisin õdedele anekdooti kahest iirlasest paadis.

Nii et just tol hetkel tundusin ma talle põhiliselt vist üsna väsitav. Kui aus olla.

Aga ta jäi minu juurde. Peale selle, et pooled sinu geenid on minu omad, pean ma oma absoluutselt suurimaks saavutuseks seda fakti, et mul on õnnestunud teda jääma meelitada.

Arstid koukisid kuuli välja. See polnudki nii dramaatiline, kui tundub. Tõeline draama algas tegelikult alles järgmisel päeval, kui tuimastuse mõju kadus ja üks õde tuli ja kateetri välja võttis. Jaa, kui sa suuremaks kasvad, siis saad teada, kus kateeter käib. Tõsiselt, kui ta oleks andnud mulle valida, kas ta tõmbab selle välja või tulistab mind kohe sealsamas teise jalga, oleks ma vist tõesti mõtlemisaega vajanud.

Ja minul läks veel hästi. Kõrvalvoodis lamajal tõmmati samuti sel hommikul kateeter välja. Tal oli hommikukõva.

Aga mis seal ikka.

Siis anti mulle purgitäis tablette ja ma võisin koju sõita. Kokku ei viibinud ma haiglas ühte ööpäevagi. Kuul sisse, kuul välja, ja koju oma voodisse, enne kui Jack Bauer sarja „24" järgmise osaga maha saada jõudis.

Elu seisneb väikestes marginaalides. Mõni sentimeeter siia või sinna.

Politsei näitas mulle pärast, mis tüüpi relvaga mind tulistati. Näidati, kuidas ma põrandal lamasin, ja seletati, kui väike oleks olnud sihtnurkade vahe. Laskja oleks võinud pöörata püstoli õige natuke paremale ja siis oleks ma võib-olla kaotanud võimaluse isaks saada. Õige natuke ülespoole, ja ma poleks võib-olla enam kunagi käia saanud. Veel natuke ülespoole, ja ... nojah, tead küll.

Kuu aega võtsin valuvaigisteid. Kaks kuud käisin karkudega. Kolm kuud käisin psühholoogi juures. Kevade jooksul õppisin uuesti korralikult kõndima, suve jooksul õppisin magama, ilma et oleks keset ööd nuttes ja karjudes üles ärganud. Kui sa imestad, miks ma alati räägin, et sinu emme on minu jaoks liiga hea, siis selleks on kümme tuhat põhjust.

Aga üheks põhjuseks on need ööd.

Sinu emme on lõvi. Pea seda alati meeles. Mind poputasid kõik, mulle anti tablette ja mind sõidutati tasuta taksoga ja kohalikus kõrtsis tehti mulle õlts välja, kui ma rääkisin, mis tunne on kuuli saada. Aga sinu emme oli see, kes meie elu koos hoidis, kui mina rivist välja kukkusin. Tema oli see, kes tegi pooleteise kohaga tööd ja maksis meie arveid ja sidus hommikul ja õhtul verist lihahaava, mis ulatus sügavale minu reie sisse nagu tindipliiats. Tema oli see, kes juubeldas, nagu oleks ma MM-finaalis otsustava värava löönud, kui ma talle töö juurde helistasin ja rääkisin, et mul õnnestus esimest korda omal jõul üle vanniserva astuda. Just tema hoidis mul käest kinni ja lubas, et kõik läheb hästi, kui pidin õppima Icas ilma surmahirmu tundmata sabas seisma.

Tegelikult sai selle kuuli tema. Pea seda alati meeles.

Tol sügisel sõitsime Barcelonasse, ja ühe väikese kiriku juures väikesel väljakul laskusin ma põlvele ja palusin, et ta enam kunagi ei vihastaks niimoodi mõne teise mehe peale, kes on märjad käterätikud põrandale jätnud, nagu ta minu peale vihastab. Järgmisel suvel me abiellusime. Kolm nädalat hiljem äratas ta mind aovalges ja tagus mulle mingi plasttoruga vastu pead ja röökis: „Üks triip või kaks triipu? NÄEDSAÜHTEVÕIKAHTETRIIPU???"

Ja kevadel sündisid sina.

Life's a game of inches.

Kui me millalgi seisame lasteaia väravas ja ma hoian sul natuke liiga kõvasti käest kinni. Või natuke liiga kaua. Siis on see sellepärast. Enamik inimesi ei saa kunagi teada, et nad ei ole surematud.

Ja ma tean, et ma näitan seda armi millalgi sulle ja su sõpradele, ja kui te välja lähete, vaatavad su sõbrad sulle suurte silmadega otsa ja pahvatavad: „Päriselt ka või? Kas teda tõesti tulistati?" Ja sina lased mõnel dramaatilisel sekundil mööduda. Ajad end sirgu. Noogutad aeglaselt ja asjalikult. Vaatad neile ükshaaval tõsiselt silma. Ja siis kehitad õlgu ja ütled: „Ah, teate küll, paps on igavene pläralõug. See on kindlasti ainult sünnimärk!"

Ma loodan, et sa ei ole minu peale sellepärast kuri, et ma ikka veel üritan sulle muljet avaldada. Ma loodan, et sa ei hakka selle raamatu pärast minu peale vimma kandma.

Sinu emme ja sina olete minu suurim seiklus. Ma imestan iga päev.selle üle, et te lasete mul ikka veel kaasa seigelda.

Ja kui ma olen nõme. Kui ma teen margi täis. Kui ma olen ebaõiglane. Siis ma tahan, et sa mõtleksid selle päeva peale, kui sa ei tahtnud mulle öelda, kuhu sa mu autovõtmed peitsid.

Ja tuletaksid meelde, et tegelikult sina alustasid.